

**AYDIN VİLAYETİNDE REDİF
TEŞKİLATININ KURULUŞU
VE GELİŞİMİ (1867-1913)**

Özge MEŞE

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN

Uşak

Haziran, 2021

**AYDIN VİLAYETİNDE REDİF TEŞKİLATININ
KURULUŞU VE GELİŞİMİ
(1867-1913)**

Özge MEŞE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tarih Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN

Uşak

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Haziran, 2021

ÖZET

AYDIN VİLAYETİNDE REDİF TEŞKİLATININ KURULUŞU VE GELİŞİMİ (1867-1913)

Özge MEŞE

Tarih Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mayıs 2021

Danışman: Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN

Osmanlı Padişahı Sultan II. Mahmud döneminde, modern devletlerde olduğu gibi vatandaşlara askerlik yükümlülüğü getiren yeni örgütlenmede, asker sayısının artırılması ve İstanbul dışındaki bölgelerin güvenliğinin sağlanması önemli bir sorun haline gelmiştir. Hem ülkenin ihtiyaç duyduğu sayıda askeri hazır tutmak hem de devlete ekonomik yük olmasını önlemek amacıyla, 1834 yılında “*Redif-i Asâkir-i Mansûre*” teşkilatı kurulmuştur. Aydın Vilayeti’nin kurulduğu 1867 yılı ile redif teşkilatının kaldırıldığı 1913 yılı arasındaki süreci esas alan çalışmada, gerek ülke içinde asayişin sağlanması gerekse savaşlarda nizamiye birliklerinin takviye edilmesinde çok önemli görevler üstlenen ancak Balkan Savaşlarındaki başarısızlıkları nedeniyle kaldırılan redif teşkilatının, Aydın Vilayeti özelindeki örgütlenme süreci incelenecektir.

Kazalarda oluşturulan redif birlikleri ve Osmanlı Devleti genelindeki redif örgütlenmesine ilişkin çalışmalar olmasına rağmen, idari anlamda vilayet teşkilatı içerisindeki redif örgütlenmesini esas alan bir çalışma bulunmamaktadır. Hazırladığımız tez çalışmasının amacı, hem redif teşkilatı ile vilayet örgütlenmesi arasındaki bağı ortaya koymak hem de Aydın Vilayeti bölgesine ilişkin yapılacak olan yerel tarih çalışmalarına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: *Aydın Vilayeti, Redif, Redif Teşkilatı, Redif Askerleri, Osmanlı Ordusu.*

ABSTRACT

THE ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF REDIF CORPS IN AYDIN PROVINCE (1867-1913)

Özge MEŞE

Department of History

Usak University Institute of Graduate Education, May 2021

Advisor: Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN

During the period of the Ottoman Sultan Mahmud II, increasing the number of soldiers and ensuring the security of regions outside of Istanbul has become an critical problem in the new organization that charge smilitary service obligations on citizens rather as in modern states. The “Redif-i Asâkir-i Mansûre” organization was established in 1834 in order to keep the number of soldiers that the country needs ready and to prevent an economic burden on the state. Based on th estudy between the establishment of Aydın province in 1867 and the year 1913 when the Redif organization was abolished, the organizational process of the Redif Organization, which was abolished owing to the failures of the Balkan Wars, which played a very significant role both in maintaining order and safety of the community in the country and in boosting there gularity units in wars, will be examined.

Although there are courses related to Redif unions formed in the towns and the redif organization throughout the Ottoman State, there is no study based on the Redif organization within the provincial organization in administrative terms. The purpose of the study we prepared is to revealthe link between both Redif offices and the Provincial organization and to contribute to local history studies to be conducted related to Aydın Province of the region.

Keywords: *Aydın Province, Redif, Redif Corps, Redif Soldiers, Ottoman Army.*

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasında, Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıldaki modernleşme sürecinde askeri gücünün bir parçası olarak karşımıza çıkan redif teşkilatının, Aydın Vilayeti sınırları çerçevesinde incelenip değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Kaynak olarak Aydın Vilayet Salnameleri ve Osmanlı Arşiv Belgeleri kullanılmıştır.

Redif teşkilatı, eyaletlerdeki güvenlik açığını kapatmak için kurulan ve daha sonra yedek ordu durumuna getirilen bir düzenlemedir. Yapılan bu düzenleme ile gerektiğinde nizami kuvvetlerin boşluğunu doldurmak ve önemli askeri harekâtlarda, seferberlik durumunda askeri birlikleri takviye etmek amaçlanmıştır. Teşkilat, vilayetler bünyesinde sancaklardan oluşturulan alaylar ile kazalardan meydana gelen taburlardan oluşmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin 1867 yılında yurt genelinde uygulamaya koyduğu Vilayetler Nizamnamesi ile Aydın Vilayeti olarak adlandırılan idari birim, İzmir merkezlidir ve neredeyse bütün kazaları günümüzde Ege Bölgesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu hususta İzmir'in yerel tarih araştırmalarına bir nebze katkı sağlayabildiğimizi umut ediyoruz.

Osmanlı Devleti'nin Yakınçağ dönemini kapsayan bir teşkilat çalışması yapmak istediğimde bana bu tez konusunu teklif eden, benimle bilgi ve tecrübelerini paylaşan, birlikte bu tezden bir makale de ürettiğimiz hocam ve saygıdeğer tez danışmanım Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN'a teşekkürü borç bilirim.

Bir yıldır devam eden bu zorlu pandemi sürecinde tezimi hazırlarken, duyduğum endişe ve kaynaklara erişimde yaşadığım sıkıntılar yüzünden umutsuzluğa kapılmama hiçbir zaman izin vermeyen, hayattaki en büyük şansım, kız kardeşim Kübra MEŞE'ye çok teşekkür ederim.

Tez dönemi boyunca başlarını oldukça ağrıtsam da beni motive etmekten vazgeçmeyen dostlarıma ve bana olan inançlarını, maddi manevi desteklerini her zaman hissettiren sevgili babam Gürel MEŞE ile babaannem Bingül MEŞE'ye teşekkür eder, sevgilerimi sunarım.

Özge MEŞE

İzmir - 2021

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Özge MEŞE

Doğum Tarihi:

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lisans Öğretimi: Uşak Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Yüksek Lisans Öğretimi: Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı

YABANCI DİL

İngilizce

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZGEÇMİŞ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM: REDİF TEŞKİLATI.....	3
1.1.- YENİÇERİ OCAĞININ KALDIRILMASI VE REDİF TEŞKİLATININ KURULUŞU	3
1.2.- REDİF TEŞKİLATINA ASKER ALIMI	10
1.3.- REDİF ASKERLERİNİN MAAŞLARI VE MASRAFLARININ KARŞILANMASI	12
1.4.- REDİF TEŞKİLATINDA ASKERİ EĞİTİM	16
1.5.- REDİF TEŞKİLATI ASKERLERİNİN KİYAFETLERİ, SİLAHLARI VE DİĞER MALZEMELERİ	21
1.6.- REDİF TEŞKİLATININ ZAMAN İÇERİSİNDEKİ GELİŞİMİ.....	25
2. BÖLÜM: AYDIN VİLAYETİNDEKİ REDİF TEŞKİLATI.....	27
2.1.-AYDIN SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ	33
2.2.-İZMİR SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ	36
2.3.-SARUHAN (MANİSA) SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ	39
2.4.-MENTEŞE (MUĞLA) SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ	42
2.5.-DENİZLİ SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ.....	44
3. BÖLÜM: REDİF TEŞKİLATI İÇİN İNŞA EDİLEN BİNALAR VE AYDIN VİLAYETİNDEKİ REDİF DEPOLARI	45
4. BÖLÜM: AYDIN VİLAYETİ REDİF TABURLARININ ASKERİ FAALİYETLERİ	48
4.1.-1889 GİRİT İSYANI	49
4.2.-1895 ERMENİ İSYANI	50

4.3.-1897 OSMANLI – YUNAN SAVAŞI	52
4.4.-MAKEDONYA OLAYLARI (1903)	53
4.5.-II. MEŞRUTİYET’İN İLANI ÖNCESİ ÇIKAN OLAYLAR.....	57
4.6.-1909 ADANA OLAYLARI	59
4.7.-YEMEN İSYANI (1911)	60
4.8.-TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)	62
4.9.- BALKAN HARBI	64
5. BÖLÜM: REDİF ASKERLERİNİN ÖDÜLLENDİRİLMESİ (TAYİN, TERFİ, MADALYA VE NİŞANLAR).....	67
SONUÇ.....	78
KAYNAKÇA	80
EKLER.....	90

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 1877\1878 ve 1881/1882 Yıllarında Aydın Vilayeti Sancak ve Kazaları	2
Tablo 2: Bir Redif Taburunda Yer Alan Askeri Personellerin Aylık Maaşlarının Dağılımı	13
Tablo 3: 1835 ve 1837 Yıllarında Aydın Eyaletinde Oluşturulan Redif Taburlarının Mevcudu ve Toplam Maaş Miktarları.....	13
Tablo 4: Aydın Vilayeti Dâhilinde Kurulan Redif Mukaddem ve Redif Tâli Taburlarının 1891 Yılında Seferber Olma Yerleri	31
Tablo 5: 1892 Düzenlemesinden Sonra Aydın Vilayetinde Oluşturulan Redif Alayları ve Taburları	32
Tablo 6: 1911 Yılında 6. Redif Müfettişliğine Bağlı Redif Birlikleri.....	33
Tablo 7: İkinci ve Üçüncü Orduyu Hümayuna Mensup Redif Depo Mallarının Mevcudu.....	47
Tablo 8: Aydın Vilayeti Redif Askerine Uygulanan Tayin/Terfi İşlemleri ve Madalya/Nişan Taltifleri	74

KISALTMALAR

A.}MKT.MHM.	Mühimme Kalemi Evrakı
A.}MKT.UM.	Umum Vilayat Evrakı
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
a.g.t.	Adı geçen tez
BEO.	Bab-ı Ali Evrak Odası
Bkz.	Bakınız
BOA.	Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
C.AS.	Cevdet-i Askeriye
D.ASM.d.	Asâkir-i Mansûre Kalemi Defterleri
DH.İD.	Dâhiliye Nezareti İdare Evrakı
DH.MKT.	Dâhiliye Nezareti Mektubi Kalemi
DH.SAİD.d.	Dâhiliye Nezareti Sicil-i Ahvâl Defterleri
DH.UMVM.	Umûr-ı Mahalliye-i Vilayât Müdüriyeti Belgeleri
DH.TMIK.M	Tesri-i Muamelât ve Islahât Komisyonu Evrakı Muamelât
DİA.	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
H.	Hicrî
HAT.	Hatt-ı Hümayun
HR.SFR.04.	Hariciye Nezareti Sofya Sefareti
İA.	İslam Ansiklopedisi
İAS.	İrade-i Askerî
İDH.	İrade-i Dâhiliye
İHB.	İrade-i Harbiye
İHUS.	İrade-i Hususi
İMMS.	İrade-i Meclis-i Mahsus
İTAL.	İrade-i Taltifat
M.	Miladî
MB.İ.	Mabeyn-i Hümayun Evrakı İradeleri
MEB.	Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı
ML.EEM.	Maliye Nezareti Emlak-i Emiriyye Müdüriyeti

ML.MSF.	Maliye Nezareti Masârifât Muhasebesi
ML.MSF.d.	Maliye Nezareti Masârifât Muhasebesi Defterleri
R.	Rumî
S.	Sayı
s.	Sayfa numarası
TFR.İ.A.	Rumeli Müfettişliği Sadaret Evrakı
TFR.İ.AS.	Rumeli Müfettişliği Jandarma Müşiriyet ve Kumandanlık Evrakı
TTK.	Türk Tarih Kurumu
vb.	Ve benzeri
Y.A.HUS.	Yıldız Hususi Maruzat
Yay.	Yayınları
Y.EE.	Yıldız Esas Evrakı
YB.021.	Yabancı Arşivler Makedonya Arşivi
Y.MTV.	Mütenevvî Maruzat Evrakı
Y.PRK.ASK.	Yıldız Perakende Evrâkı Askerî Marûzât
Y.PRK.BŞK.	Yıldız Perakende Başkitabet Dairesi Marûzâtı
Y.PRK.EŞA.	Yıldız Perakende Elçilik, Şehbenderlik ve Ateşemiliterlik
Y.PRK.UM.	Yıldız Perakende Umumi Vilayetler Tahriratı
Y.PRK.TKM.	Yıldız Perakende Tahrirat-ı Ecnebiye ve Mabeyn Mütercimliği

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin Tanzimat ve Islahat hareketleri ile devletin hemen hemen tüm kademelerinde uygulanan, Batı tarzı yenileşme hareketi, idari yapıda da kendini göstermiştir. Tanzimat'tan sonraki reform hareketlerinin bir parçası olarak mahalli idareler sistemine geçilmesinde, Osmanlı Devleti'nin amacı demokratik bir sistem oluşturmaktan daha ziyade halkın can ve mal güvenliğini sağlayıp, mali durumları düzeltmek için kanuni bir idare sistemi oluşturulmasıydı. Bununla beraber ülke Tanzimat'a kadar eyalet tarzında, valilerce idare edilirken Tanzimat sonrası iltizam usulü kalktı, *muhasıllık*¹ teşkilatlanması oluştu, ayrıca bir meclis usulü getirildi. Böylece memurlar doğrudan merkeze bağlıyken; vali, sadece meclisi idare eden bir memur konumuna geldi. Daha sonra valilerin otoritesi biraz arttırılarak meclis azası ve muhasılları yönetme görevi valiye verildi.²

1852'de çıkarılan fermanla Bâbîâlî, valilerin kendi altındaki memurların ve eyaletin siyasi alt birimlerinin denetiminde daha fazla yetkiye sahip olmasını sağladı. Valiler, hükümetin bütün yetkili makamlarının eyaletteki temsilcisi konumuna geldi. Eyaletle bağlı bütün idari birimlerin işleri eyalet merkezlerine yüklendi. Ancak eyaletlerin kendi başlarına karar alıp uygulama yetkileri yoktu. Eyalet meclisleri, danışma meclisi niteliği taşıyordu.³ Ülke eyalet sistemi ile yönetiliyor, eyaletler sancaklardan, sancaklar kazalardan meydana geliyordu. Bu eyalet sisteminde küçük meselelerde dahi vali ve mutasarrıfların merkezle yazışması gerekiyor, işler gecikiyor ve sistem ağır işliyordu. Bunun yanı sıra birçok eyaletin idari taksimatında bulunan eksiklikler yönetimleri hususunda problemlere neden oluyordu.⁴

19. yüzyılda Osmanlı Devleti, taşra idaresinin düzensizliklerini gidermek adına ciddi çabalar sarf etse de istenilen derecede başarı sağlanamadı. Bu nedenle

¹ Muhassılın sözlük anlamı, husulden, hâsıl eden, husule getirendir. Emvâl-i emiriyeyi tahsile memur kişi, tahsildar olarak betimlenir. İltizam usulü kaldırıldıktan sonra çeşitli vergiler yerine herkesten geliri oranında, tek bir vergi tahsil edilmesi benimsenmiştir. Vergileri toplamakla görevlendirilen ve doğrudan merkeze bağlanan muhasıl-ı emvâl adlı görevliler tayin edilmiştir. Muhasıllar daha sonra sancaklarda kaymakam, müdür derecesinde bir memur konumuna gelmiştir. Bkz. Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yay, İstanbul, 2010, s.1301; Y. Özkaya ve A. Akyıldız, "Muhassıl", *DİA*, C.31, İstanbul, 2006, s.19.

² *Vilayet ve Mahalli İdareler Mevzuatı (1864-1996)*, Maliye Bakanlığı Yay, Ankara, 1997, s.5.

³ Mustafa Gençoğlu, "1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.2, S.1, 2011, s.30-31.

⁴ *Vilayet ve Mahalli İdareler Mevzuatı (1864-1996)*, s.5.

köklü değişiklikler yapılması gerekti.⁵ Bu amaçla 1864 yılında Vilayet Nizamnamesi çıkarıldı. Vilayet Nizamnamesi ile taşra örgütlenmesinde eski eyalet sistemi tamamen kaldırılmış ve Fransa örnek alınarak temel birimi sancak (liva) olan, kaza ve nahiyelerden oluşan vilayet (département) sistemine geçilmiştir.⁶ Sancak yönetimi bu sisteme göre idare, maliye, bayındırlık, eğitim, ticaret işleri ve tarım gibi konularda gelişen idari uyumsuzlukları karara bağlama yetkisine sahipti. Vilayet sisteminin, pilot bölge olan Tuna Vilayeti'nde başarıyla uygulanması üzerine, 1867'de vilayet usulünün ülke geneline yaygınlaştırılmasına karar verilmiştir.⁷ Buna bağlı olarak Aydın Vilayeti de 1867 yılında, İzmir merkezli olarak kurulmuştur.⁸

1834'teki kuruluşundan 1867 yılına kadar, var olan eyalet sistemi çerçevesinde oluşturulan redif askeri teşkilatı, 1867 sonrasında vilayetler sistemi ile yürütülmeye devam etmiş ve redif birliklerinin düzenlerinde çok da fazla bir değişiklik yaşanmamıştır.

Aydın Vilayeti, günümüzde Ege Bölgesi olarak adlandırdığımız coğrafi bölgede yer almaktaydı. Vilayet, İzmir merkez sancağı, Aydın sancağı, Saruhan sancağı ve Menteşe sancağından oluşmaktaydı.⁹ 1881\1882 yıllarında ise Aydın Vilayeti'nin, Aydın sancağının kazası olan Denizli'nin sancak olmasıyla, toplam sancak sayısı beşe çıkmış ve vilayetin idari yapısında 1913 yılına kadar önemli bir değişiklik yaşanmamıştır.

Tablo 1: 1877/1878 ve 1881/1882 Yıllarında Aydın Vilayeti Sancak ve Kazaları

<i>Sancaklar</i>	<i>Kazalar (1877/1878)</i>	<i>Kazalar (1881/1882)</i>
İzmir	Çeşme, Menemen, Bayındır, Kuşadası, Ödemiş, Urla.	Bayındır, Bergama, Seferihisar, Çeşme, Foça, Kuşadası, Menemen, Ödemiş, Tire, Urla.
Aydın	Bozdoğan (Bozdoğan), Denizli, Buldan, Muğla, Nazilli.	Bozdoğan, Çine, Nazilli, Söke.
Saruhan	Atala, Akhisar, Eşme, Gördes, Manisa.	Akhisar, Alaşehir, Demirci, Eşme, Gördes, Kırkağaç, Kula, Manisa, Salihli, Soma, Turgutlu.
Menteşe	Köyceğiz, Marmaris, Tavas.	Bodrum, Köyceğiz, Marmaris, Mekri (Fethiye), Milas, Muğla
Denizli		Tavas, Çal, Buldan, Saray (Sarayköy), Garbikaraağaç (Acıpayam).

Kaynak: Kemal H. Karpat, *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*, Timaş Yay. İstanbul, 2010: s.253; 258-260.

⁵ Gençoğlu, a.g.m., s.32.

⁶ Mehmet Boztepe, "Osmanlı Devleti'nin Taşra Yönetimini Şekillendiren Merkezîyetçilik Yaklaşımı ve Günümüze Etkileri", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.36, Nisan 2013, s.7.

⁷ Mahmut Demirci, "1871 Vilayet Nizamnamesinin II. Abdülhamid Dönemine Yansıması", Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2016, s.30.

⁸ Feridun Emecen, "Aydın", *DİA*, C.4, İstanbul, 1991, s.237.

⁹ Kemal H. Karpat, *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*, Timaş Yay. İstanbul, 2010, s.253.

1. BÖLÜM: REDİF TEŞKİLATI

Sözlük anlamı, bir kimseyi veya nesneyi takip eden; bir şeyin ve birinin ardından gelen kimse, manasında olan redif, *Kâmûs-ı Türki*'de fiili ve muvazzaf orduyu takip eden askeri birlik olarak da geçmektedir.¹⁰ Buna paralel olarak *Osmanlı Terimleri Sözlüğü*'nde de “nizamiye hizmetinden sonraki askerlik devresi” olarak tanımlanmaktadır.¹¹ Kuruluşunda kelime anlamı ile aynı niteliği taşımayan bu teşkilat, sonrasında yapılan düzenlemelerle yedek ordu konumuna getirilmiştir.

Redif tabiri, Fransızcada “*armée de réserve*” veya “*gadre nationale*” veya İngilizcede “*militia*” tabirine karşılık gelmektedir. Bazı Avrupa ülkelerinde milis güçler Landwehr tabiriyle anılmıştır. Almandaki “*Landwehr*” tabirinin Prusya'daki anlamı, redif kelimesini daha iyi ifade etmektedir.¹² Redif teşkilatı, Prusya'daki bu Landor (Landwehr) teşkilatı örnek alınarak oluşturulmuştur.¹³

1.1.-YENİÇERİ OCAĞININ KALDIRILMASI VE REDİF TEŞKİLATININ KURULUŞU

Yeniçeri Ocağı'nın kuruluş tarihi konusunda net bir bilgi mevcut değilse de Sultan I. Murat devrinde (1362-1389) asker yetiştirme amacıyla kurulan acemi ocağının, yeniçeri ocağının temelini teşkil ettiği söylenebilir. Acemi ocağına alınan Hristiyan askerler, devşirmeler önce Türk ailelerin yanına verilerek “Türkleşmeleri” beklenirdi. Bir süre Türk aileleri ile kaldıktan sonra acemi ocağına kaydedilir, kabiliyetleri dikkate alınarak yetiştirilir ve daha sonra da yeniçeri olarak Osmanlı ordusunda görev alırdı.¹⁴

İlk zamanlarda savaşlarda olağanüstü başarılarla imza atan, disiplin ve itaat içerisinde hareket eden yeniçeriler, kazandıkları zaferlerle gururlandıkça bu nizamı yitirmişlerdir. Fatih Sultan Mehmet döneminde, yeniçeri ocağının kurumsal açıdan gelişmesiyle birlikte yeniçeriler sayıca artmıştır ve bu güçlenme erken tarihlerden itibaren isyan hareketlerine girişmelerinde etkili olmuştur. Fatih Sultan Mehmet döneminde *Buçuktepe Olayı* olarak adlandırılan ilk isyan ve sonrasında çıkan diğer

¹⁰Sami, *a.g.e.*, s.661; Abdülkadir Özcan, “Redif”, *DİA.*, C.34, İstanbul, 2007, s.524.

¹¹Musa Çadırcı, “Redif Askeri Teşkilatı”, *Yedinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*, C.I, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2000, s.47.

¹²J.Deny, “Redif”, *MEB. İA.*, C.9, İstanbul, 1964, s.666.

¹³*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.195; Prusya'da bu teşkilat kısa ömürlü olmuştur. 1813'te kurulan, 1814'de düzenlenip orduya paralel bir zemine oturtularak yurttaş milislerden oluşturulan Landor teşkilatı, orada 1819 yılı itibarıyla düzenli orduya katılmıştır. Bkz. Dennis E. Showalter, *The Prussian Landwehr and Its Critics 1813-1819*, *Central European History*, Vol.4., No.1. (Mar., 1971), Cambridge University Press, s.3.

¹⁴Kemal Beydilli, “Yeniçeri”, *DİA.*, C.43, İstanbul, 2013, s.450.

erken dönem isyanları yeniçerilerin ulûfe adı verilen maaşlarına zam talebiyle çıkmıştır. Zaman geçtikçe yeniçeri isyanları şiddetini artırmakla beraber isyanların çıkış nedenleri farklı boyutlar kazanmıştır. Bununla beraber askeri sistemde de bozulmalar meydana gelmiştir. Gâvur icadı olduğu gerekçesiyle yeni silahları kullanmayı kabul etmeyen, yeni sistemlere, eğitime katılmayı reddeden yeniçerilerin bu tutumu savaşlarda başarısızlığa yol açmıştır.¹⁵

16. yüzyıldan sonra yeniçeriler, devlet adamlarından, şeyhülislamdan hatta padişah da dâhil olmak üzere hiç kimseden çekinmeyen, devlet adamlarının tayinleri ve görevden alınma meselelerine yön veren bir güç konumuna gelerek siyaseti etkilemeye başlamıştır. Padişah II. Osman'ın 1622'de yeniçeriler tarafından vahşice katli durumun vahametini gözler önüne sermektedir. Ticarethanelere, esnafın iş yerlerine musallat olup haraç kesen, soygun yapan, ev basan böylece adeta şehir eşkıyası konumuna gelen yeniçeriler, zamanla gerçek anlamda bir askeri güç olma özelliğini de kaybetmiştir. Savaşlarda başarı göstermek bir yana silâhına dahi çok azı toplanabilmiş, toplananların bir kısmı da yolda firar etmiştir. Yeniçeri sisteminin bu derece bozulmasının altında yatan birçok neden vardır. Bu nedenlerden bazıları yeniçerilerin kışlalarda değil evlerde kalmaları, evlenip çoluk çocuğa karışmaları, esnafılık, pazarcılık gibi başka işlerle meşgul olmalarıdır.¹⁶ Bir diğer önemli neden ise devşirme sisteminin bozulması ve yeniçeri ocağına kul kardeşi adı verilen eğitimsiz nizamsız alınan kişiler ile rüşvet vererek yeniçeri olarak yazılan bunun avantajlarından yararlanan ancak askerlikle alakası olmayan birçok kişinin peyda olmasıdır.¹⁷

Yüzyıllar geçtikçe bozulan, askeri güç olma durumundan uzaklaşan, her bakımdan yetersiz hale gelen Yeniçeri Ocağını ıslah etme girişimleri olmuşsa da başarı sağlanamamıştır. İlk başta yeniçeriler, kendi çıkarlarına ters geldiğinden dolayı her türlü yeniliğe karşı gelmişlerdir.¹⁸ XVIII. yüzyıl sonlarında Yeniçeri Ocağına alternatif olarak düşünülen “*Nizam-ı Cedit*” ve onun devamı niteliğinde “*Sekban-ı Cedit*” orduları oluşturulmuş, bunlar geliştirilmek istendiğinde ise yeniçerilerin kendilerine alternatif bir ordu oluşmasını engellemek amacıyla giriştikleri muhalefete yenik düşülerek, kurulan askeri teşkilatlar kaldırılmıştır. Öyle ki Nizam-ı Cedit ordusunu oluşturan Sultan III. Selim, Kabakçı Mustafa İsyanı ile

¹⁵ Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.159.

¹⁶ Beydilli, “Yeniçeri”, s.454-459.

¹⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.III, 1. Kısım, TTK Yay, Ankara,2011, s.275.

¹⁸ Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.546.

tahtından indirilmiştir.¹⁹ İmparatorluğun varlığını sürdürmesi açısından eğitilmiş, düzenli bir orduya olan ihtiyaç ve bunun sağlanamamış olmasından kaynaklanan askeri başarısızlıklar bundan sonraki süreçte de devam etmiştir. 19. yüzyılın ilk çeyreğinde tahta çıkan Sultan II. Mahmut ve birçok kişi yeniçeri ocağının kaldırılmasını istiyordu ancak bir anda ocağı kaldırmanın sonuçlarının kötü durumlara yol açabileceği göz önünde tutuluyordu.²⁰

Mısır'da yeni sistemle kurulan ve eğitim alan "*Cihadiye*" adı verilen askerlerin, 1825 ve 1826 yıllarında Mora'da görevlendirildikleri sırada göstermiş oldukları başarılar, Sultan II. Mahmut'un çıkabilecek karışıklıkları da göze alarak yeni bir teşkilat kurmaya karar vermesinde etkili olmuştur. Bu karar doğrultusunda 1826'da bir danışma meclisi kurulmuştur. Meşveret Meclisi adı verilen bu mecliste yapılan görüşmeler sonunda, yeniçerilerin "bütün" adı verilen elli bir cemaat ortasının her birinden yüz ellişer er alınarak "*Muellem Eşkinçi*" olarak adlandırılan yeni bir teşkilat kurulmuştur. Bu teşkilatın zamanla genişletileceği, teşkilat için hazırlanan kanunnameye belirtilmiştir ve kaydedilen yedi bin altı yüz elli er o dönemde At Meydanı olarak adlandırılan, Sultanahmet Meydanı'nda eğitimlere başlamıştır. Bahsi geçen kanunname, ulûfe alım satımını yasaklamaktaydı ve bu sebepten zengin olanların çıkarlarına ters düşüyordu. Bu yüzden bu teşkilata karşı da yeniçeri ayaklanmaları çıkması kaçınılmaz bir son olmuştur.²¹ Nitekim yeniçeri subayları, bu yeni teşkilatın kurulmasını yeniçeri ocağının kaldırılması için bir başlangıç olarak kabul ettiler ve yeniçerileri kışkırtarak, Aksaray'daki Et Meydanı olarak adlandırılan yerde toplanmalarına sebep oldular. Başlarda yeniçeriler adeta devlet yönetimini yoklar vaziyette birkaç kere toplanıp kendi kendilerine dağılmışlardır. Bu toplanmalardaki gerekçeleri kanunnameye belirtilen talimleri, gâvur talimi olarak görmeleri ve modern tarzdaki eğitimlere karşı olmalarıydı. Sultan II. Mahmut, yeniçerilere karşı tedbirli olmayı ihmal etmeyip Ağa Hüseyin Paşa ve emrinde bulunan Boğaz muhafızlarını İstanbul'a getirerek; topçu, lağımçı, tersane ve humbaracı ocakları ile birlikte olası bir isyan hareketi için hazır vaziyette olmalarını sağlamıştır. Mehmet İzzet Paşa ise üç bin sipahi ile gerektiğinde isyancılara karşı koymak üzere devletin emrinde idi.²²

¹⁹Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.165.

²⁰Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.546.

²¹Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.167.

²²Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.547.

15 Haziran 1826'da Et Meydanı'nda toplanan isyancılar daha büyük bir harekete girişmiştir. “*Yeni talimi çıkaranları ortadan kaldıracamız*” diyerek sarayı tehdit edip Bâb-ı Âli'yi ve şeyhülislam konağını basarak yağmalamışlardır. Olay Sadrazam Selim Paşa'nın kulağına geldiğinde alınan tedbirler harekete geçirilmiştir. Ağa Hüseyin Paşa ve Mehmet İzzet Paşa'ya haber salarak askerleri ile yalı köşküne gelmelerini emretmiştir. Topçu, humbaracı, tersane ve lağımcı ocaklarına ait kuvvetler de saraya yönlendirilmiştir. Aynı zamanda sadrazam, olaylar sırasında Beşiktaş Sarayında bulunan padişaha durumu haber vermiş ve Şeyhülislam Tahir Efendi ile vekilleri de saraya davet etmiştir. Şeyhülislam da saraya geldikten sonra haber göndererek tüm medrese hocaları ile öğrencilerinin sarayda toplanmalarını istemiştir. Vekiller ve asker de deniz yolu ile saraya intikal etmiştir. Padişah kıyafet değiştirip bir kayıkla gizlice saraya gelerek burada hazır bulunan ulemaya hitaben bir konuşma yapmış ve sonra, “*Bu hainlerin te'dibi hakkında tedbiriniz nedir?*” sorusunu yöneltmiştir. Ulema da hainlerin öldürülmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Bundan sonra padişah Akağalar Kapısı önünde sancağı şerifi, sadrazam ve şeyhülislama teslim etmiştir. Hükümet halka çağrıda bulunmuş, “*Müslüman olanlar Sultanahmet Meydanına sancak altına gelsin*” diyerek sokaklarda tellal gezdirilmiştir. Böylece yeniçerilerden bezmiş olan, padişah ve eşkinici teşkilatı yanlısı ulema ile dükkânlarını ve çarşıları kapatmak suretiyle gelen halk, saraya gidip silahlanarak At Meydanı'nda (Sultanahmet Meydanı) toplanmaktaydı. Yeniçeriler ise, “*yeniçeri olanlar kazanlarının yanına gelsin*” diyerek toplanmayı sürdürmüşlerdir. Aksaray'daki Et Meydanı'nda toplanan yeniçeriler civara yayılmak suretiyle Divanyolu, Bayezıt, Uzunçarşı çevresindeki yolları tutuyorlardı. Ağa Hüseyin Paşa komutasındaki Boğaz muhafızları ve topçu askerlerden oluşan bir birlik Aksaray yolundan, İzzet Paşa komutasındaki humbaracı, lağımcı ve kalyoncu askerlerinden oluşan bir diğer birlik ise Saraçhane yolu ve Et Meydanı güzergâhından harekete geçmişlerdi. Ayrıca bu iki birliğin arkasından Baruthane Nazırı Necip Efendi öncülüğünde hocalardan ve halktan meydana gelen bir topluluk ilerlemekteydi. Başta saldırıda bulunan yeniçeriler zamanla gerileyip kışlalarına çekilmişlerdir. Üç koldan harekete geçen birlikler de meydanı ve yeniçeri kışlalarını topa tutmuşlardır. Topçu Yüzbaşı Karacehennem İbrahim Ağa, kışla kapısına bir hücum düzenleyerek içeri girmeyi başarmıştır ve kışlalar ateşe verilmiştir. Böylece yeniçerilerin bir kısmı top ateşi ile bir kısmı da kaçarken yakalanmak suretiyle öldürülmüştür. Dört beş saatlik bir süre sonunda devlete bir

dönem oldukça fayda sağlayan, büyük başarılarla imza atan; bir döneme de devleti uğrattığı zararlar ile damga vuran, böylece Osmanlı askeri tarihi içerisinde önemli bir yeri olan yeniçeri ocağı tamamen yok edilmiştir. Yeniçeriler ile onlara yardımı dokunduğundan şüphelenilenler, ölüm veya taşraya sürgün edilme cezalarına çarptırılmıştır. Yeniçeriler ile birbirinden ayrılmaz hale gelen Bektaşî tarikatlarına ait tüm tekkeler, taşradakiler de dâhil olmak üzere, padişah II. Mahmut'un emri ile kapatılmıştır. Olayların ertesi günü cuma selamlığında hiç yeniçeri bulunmuyordu. Cuma akşamı bir meclis toplanarak yeniçeri ocağının kaldırılmasına ve “*Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye*” adında bir askeri teşkilatın kurulmasına karar verilerek, halka ilan edilmiştir. Yeniçeri ocağının kaldırılması “Vaka-yı Hayriye (hayırlı olay)” olarak anılmış ve karar coşku içinde karşılanmıştır. Hükümet, İstanbul'daki yabancı elçilerce de tebrik edilmiştir.²³

Yeniçeri ocağı, sipahi ocağı ve yeniçeriler ile uzaktan yakından ilgisi bulunan bütün örgütlenmeler ortadan kaldırıldıktan sonra, Osmanlı ordusunda büyük bir boşluk oluşuyordu. Bu boşluğun derhal doldurulması gerektiğinden hemen Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye adı verilen yeni ordu kurulmuştur. Yeniçeri Ağası yerine de başkomutanlık ve aynı zamanda Harbiye Nazırlığı görevlerini üstlenmek üzere “*Seraskerlik*” makamı oluşturulmuştur. Bu göreve ilk olarak Ağa Hüseyin Paşa uygun görülmüştür. Ancak 1827 yılında görevden alınarak yerine Hüsrev Paşa getirilmiştir.²⁴ “*Muhammed'in Muzaffer Askerleri*” manasına gelen Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye birlikleri, topçu, süvari ve yenilenmiş diğer sınıflardan meydana gelmekteydi. Yeni ordu, Fransız İhtilâli'nden sonraki süreçte Avrupa'da benimsenen askere alma sistemine dayanıyor ve Avrupalı eğitmenlerden ders alan modern bir askeri gücü meydana getiriyordu.²⁵

Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye ordusu hükümet merkezi olan İstanbul'da kurulmuştur. Bununla birlikte yeni ordu, taşradaki yapılanmaları da yok edilen yeniçerilerin bıraktığı boşluğu dolduracak niceliğe erişmiş değildi. Osmanlı Devleti'nin tüm topraklarına yayabileceği kadar çok asker istihdam edecek mali gücü de bulunmuyordu. Bu, taşradaki asayiş de tehlikeye sokan bir durum oluşturmaktaydı. Vaziyet böyleyken redif teşkilatı devreye sokulmuştur. Redif

²³*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.547-550.

²⁴ Musa Çadircı, “Anadolu’da Redif Askeri Teşkilatının Kuruluşu”, *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.8, S.14, Ankara, 1963, s.64.

²⁵Odile Moreau, *Reformlar Çağında Osmanlı İmparatorluğu Askeri “Yeni Düzen”in İnsanları ve Fikirleri 1826-1914*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay, İstanbul, 2010, s.5-6.

askerleri sadece talim için veya savaş zamanında silâhına alınıp; maaşları ödenecekti. Barış zamanında kendi memleketlerinde kalacaklar tarımla, zanaatla veya ticaretle ilgilenebilecek, böylece tarımsal iş gücü sürekli silâh altında kalmayacak ve tarımsal üretimde de aksamalar yaşanmadan sürekli maaş ödenmesi gerektirmeyen askeri birlikler meydana getirilecekti.²⁶

Redîf-i Asâkir-i Mansûre veya Asâkir-i Redîfe-i Mansûre olarak adlandırılan askeri teşkilatın kurulması Sultan II. Mahmud döneminde, 1834 yılında gerçekleşmiştir. Padişah, teşkilatın kuruluşu için Serasker Hüsrev Paşa'yı görevlendirmiştir. O dönemde, yüzyıllardır varlığını sürdüren yeniçeri ocağının kaldırılması ve yerine Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye ordusunun kurulması olayının üzerinden daha on yıl bile geçmemişti. Bundan dolayı da halk mansure ordusuna yazılmaya dahi mesafeli yaklaşılmaktaydı.²⁷ Teşkilat kurulmadan önce asker ihtiyacını karşılayabilmek için bu orduya yazılacak gönüllüleri yüreklendirmek amacıyla Takvim-i Vekayi'de bir takım yayınlar yapılmıştır. Gazetede yayınlanan makalelerde halk, redif yazılmaya heveslendirilmiş ve mahalli hanedanlardan da redif taburlarının başına zabıtlar (subaylar) seçileceği bildirilmiştir. Burada amaç teşkilatın hazineye ve halka fazla yük olmaması için, zenginlerin vatanperverliğinden yararlanmaktır. Zenginleri teşvik etmek gayesiyle teşkilatın kuruluşunda ve işleyişinde yardımcı dokunanların redif subayı olabileceği duyurulmuştur.²⁸ Redif teşkilatı üzerine görüşmeler yapmak için ise; Padişah II. Mahmut'un kızı Saliha Sultan'ın 24 Mayıs 1834 tarihindeki düğünü iyi bir vesile kabul edilerek; düğüne taşrada bulunan vezirler, âlimler, şeyhler, vali ve mutasarrıflar davet edilmiştir. İşbirliği yapmaları, teşkilatın kuruluşunda önyak olmalarını sağlamak amacıyla düğüne davet edilen bu ileri gelen kişilere iyi muamele gösterilmiş, bazıları hilat giydirilerek nişan verilerek uğurlanmışlardır. İkinci toplantıda ise düğün zamanında yapılan ilk toplantıda kaleme alınmış olan layihalar okunup, görüşülmüştür. Üçüncü toplantı *Bâb-ı Fetva*'da gerçekleşmiş ve burada *Redif Kanunnamesi* okunup kabul edilmiştir. Son olarak padişahın iradesiyle *Redif Nizamnamesi*, 8 Temmuz 1834'de yürürlüğe girmiştir. Böylece teşkilat resmen kurulmuştur. Bundan sonraki adım teşkilatın kurulacağı yerlerin valilerine, mutasarrıflara ve diğer ilgili kişilere bu nizamnamenin gönderilmesi olmuştur. Düğün zamanında taşrada sözü geçen kişilere

²⁶*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.195-196.

²⁷Mübahat S. Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redîf-i Asâkir-i Mansûre" *İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi*, S.12, Ayıbasım, İstanbul, 1982, s.127.

²⁸*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.196.

yapılan davette gösterilen alaka, adeta bu aşama için bir hazırlık niteliğinde olmuştur.²⁹

Redif Nizamnamesinin baş kısmında, memleketi savunmaya yetecek miktarda savaş usullerini bilen askerlerin yetiştirilmesinin önemi belirtilmiştir. Bu doğrultuda Rumeli ve Anadolu'nun uygun görülen yerlerinde redif taburları oluşturulmaya başlanması emredilmiştir. Sahil kazalarının bahriye askeri çıkarması uygun görülerek, buralardan redif teşkilatına asker alınmaması kararlaştırılmıştır. Daha önce nüfus sayımı yapılmış olan yerlerin ne kadar asker çıkarabileceği belirlenerek nerelerde, kimler tarafından asker toplanacağı yönünde bir taslak hazırlanmıştır.³⁰ Redif yazma işleri sancak mutasarrıfı ve valilerin sorumluluğuna bırakılmıştır. Mutasarrıf ve valiler emrindeki mütesellim ve voyvodalar aracılığıyla asker toplayıp defter tutacaklar ve bu defterleri Bâb-ı Seraskerî'ye göndereceklerdi.³¹

Redif teşkilatının otuz yedi tabur olarak oluşturulması öngörülmüştü. Bir tabur çıkarabilecek kadar asker potansiyeli bulunmayan sancaklar birleştirilerek, istekli olan kişiler redif yazılmıştır. Bu taburlar dört bölük halinde, subaylarıyla beraber bin dört yüz yirmi altı askerden oluşacak ve kadrosunda dört çavuş, dört onbaşı ile yüz sekiz de topçu bulunacaktı. Topçuların daha önce tüfek ve piyade talimi almaları için piyadelerle birlikte eğitim görmeleri kararlaştırılmıştır. Böylece, 1834 yılının Eylül ayından itibaren redif taburlarının oluşturulma haberleri gelmiş ve bundan sonra da yavaş yavaş tamamlanan taburların defterleri İstanbul'a ulaştırılmıştır. 1835 yılı Şubat ayında on bir; 1836 yılı Şubat ayında ise yirmi beş redif taburu oluşturulmuş, kadroları tamamlanarak, defterleri İstanbul'a Bâb-ı Seraskerî'ye ulaşmıştır.³²

Redif taburların hepsine bir numara verilmişse de redif taburları genellikle kuruldukları kazaların isimleri ile anılmıştır. Redif teşkilatında, ikişer livadan meydana gelen fırkaya (tümen) bir ferik; ikişer alaydan oluşan livaya bir mirliya; dört taburdan oluşturulan alaya ise bir miralay veya kaymakam komuta etmiştir. Kaza merkezlerinden oluşturulan redif taburlarının kumandanı ise binbaşydı. Her taburda bir binbaşı, bir kolağası, bir tabur kâtibi, mülazım rütbesinde bir depo memuru, serçavuş (başçavuş) rütbesinde depo memuru muavini ve bir tüfekçi vardı.

²⁹ Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre" s.128.

³⁰ Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre" s.131.

³¹ Çadırcı, "Anadolu'da Redif Askeri Teşkilatının Kuruluşu", s.67.

³² *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), s.195-196.

Taburları meydana getiren bölüklerin her birinde de yüzbaşılar bulunurdu.³³ Her redif taburu dairesi birer askere alma (ahz-ı asker) şubesi idi. Silâh altına çağırılan taburlar genelde sekiz yüz kişi olarak sefere iştirak etmekteydi.³⁴

1.2.-REDİF TEŞKİLATINA ASKER ALIMI

Redif teşkilatının oluşturulması kararlaştırıldıktan sonra yayınlanan Redif Nizamnamesinde, 23-32 yaş arasında askerliğe elverişli gönüllülerin redif olarak yazılabileceği belirtilmiştir. Aynı zamanda Asâkir-i Mansûreden emekli olan ve hareket kabiliyetini kaybetmemiş bulunan gönüllüler de redif birliklerinde yer alabilecekti.³⁵ Redif er veya zabitlerinin silâh altında olmadığı süreçte *mürûr tezkiresi*³⁶ olarak bulunduğu yerden ayrılmasına izin verilmekteydi. Böylece redif askerlerinin, ticaret yapmak gibi işler dolayısıyla mensup oldukları birliğin merkezinden ayrılmaları yasak değildi. Dolayısıyla ticaret, zanaat ve diğer işlerle meşgul olmaları, bu kimselerin redif askeri olmalarını engellemedi. Redif taburları silâh altına alınmak üzere çağırıldığında, ticaret, ziraat veya başka bir işle uğraşan kişilerin işlerini emanet edebilecekleri kimse yoksa bedel-i şahsi ödeyerek yalnızca bir nöbet silâh altına alınıp daha sonraki nöbetler için bedel miktarını ödeyerek işlerinin başına dönebilme hakları bulunuyordu. Ancak bu bedel miktarını bağ, bahçe ve tarlalarını satmadan karşılayabilecek güçte olmaları şart koşulmuştur.³⁷

Redif askerlerinin başları konumunda olan zabit olarak belirtilen subayların, mahallî hânedan ve soylulardan, yörenin ileri gelen ailelerinden, güçlü kuvvetli zabıtlığa yakışacak kişilerden seçileceği bildirilmiştir.³⁸

1843 yılında beş yıllık muvazzaflık süresini dolduran erler, süresi yedi yıl olmak üzere redif sınıfına geçirilmiştir. 1846 yılında yapılan düzenleme ile kura usulü ile askere alma yöntemine başlanmıştır. Böylece 1846 yılında kara ordusunda

³³ *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908)*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1978, s.214.

³⁴ *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 5. Kısım (1793-1908)*, s.218.

³⁵ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redîf-i Asâkir-i Mansûre” s.129.

³⁶ *Mürûr tezkiresi*; sadece askerlerin başka bir yere gidebilmeleri için değil; Osmanlı topraklarında yapılacak olan bütün seyahatler için, yerli ve yabancı herkesin almakta zorunlu olduğu bir izin belgesidir. 16. Yüzyılda “yol hükmü” adı verilen seyahat izin belgesi, 19. yüzyılda “mürur tezkiresi” olarak anılmıştır. Bkz. Mübahat S.Kütükoğlu, “Mürûr Tezkiresi”, *DİA*, C.32, İstanbul, 2006, s.60.

³⁷ Hidayet Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, TTK Yay., Ankara, 2020, s.197.

³⁸ Cahide Bolat, “*Redîf Askeri Teşkilâtı (1834-1876)*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2000, s.24.

beş yıllık muvazzaflık görevini dolduranlar ile kura usulünde kura isabet edenler redif olarak yazılmıştır.³⁹

1870 yılında yürürlüğe giren Askere Alma Kanununun 5. Maddesine göre; 20-25 yaş arasındaki genç erkekler, her sene yapılan kuraya katılmak mecburiyetindeydi. Bu gençlerin beş yıl üst üste kurada isimleri çıkmaması halinde “yaş haddi tecavüzü” tabiriyle redife yazılıyorlardı. Bu nedenle nizamiye sınıfının atlanması, askeri eğitimi olmayan kişilerin redif askeri olmasına yol açmıştır. Sonuçta bu askere alma kanununda değişiklik yapılması zorunluluk haline gelmiştir.⁴⁰

1886’da yeni bir Askere Alma Kanunu hazırlanarak 1870’deki kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Toplam yirmi yıllık askerliğin altı yılını nizamiyede dolduran neferlerin, redifliğe geçmesi kararlaştırılmıştır. Rediflik süresi de sekiz yıl olarak belirlenmiştir. Engelliler, yetmiş yaşını geçmiş olanlar, yaşlı birinin veya dul bir kadının bakıcılığını üstlenmiş kişiler ile silâh altına alındığı takdirde evini geçindirecek kimsesi olmayanlar silâh altına alınmamışlardır. Askerden muafiyet durumu olan bazı kesimler redif olarak kaydedilmiştir. Medresede yatılı öğrenciler askerlik çağına geldikten sonra her sene sınava tabi tutulmuş ve başarılı olanların askerlikleri tecil ettirilmiştir. Altı yıl üst üste sınavlarda başarılı olanlar ise nizamiye sınıfı süresini doldurmuş kabul edilerek, doğrudan redif olarak yazılmış ve savaş zamanı da silâh altına çağırılırsalar bile askerlikten muaf tutulmuşlardır.⁴¹ Bunlar dışında hem nizamiye sınıfından hem de redif sınıfından muafiyet durumu olan kişiler de bulunmaktaydı. Padişah fermanı ile askerlikten muaf tutulan bir kesim bulunmaktaydı. İstanbul gibi askerlikten muaf tutulan yerlerde doğanların da askerlik yükümlülükleri bulunmamaktaydı. Harem-i Şerif görevlileri ve Hz. Muhammed ve diğer peygamberlerin türbedarları askere alınmamıştır. Ayrıca padişahın hizmetinde olan ve Hazine-i Hassa’da isimleri kayıtlı saray görevlileri, yirmi beş yaşının altında olan kayıtlı *Saye Ocağı*⁴² mensupları, yüksek rütbeli kadılar, görevli şer’î hâkimler, ders veren hocalar, imtihan sonucunda İstanbul’da görev yapmaya hak kazanan ilmiye mensupları, tekkesi faaliyette olan tarikat şeyhleri, bizzat görevi başında olan

³⁹ Musa Çadircı, “Osmanlı Ordusu’nda Yeni Düzenlemeler (1792-1869)”, *Birinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*, Bildiriler II, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1983, s.97

⁴⁰ Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.150.

⁴¹ Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.196.

⁴² Rumeli’den İstanbul’a getirilerek saray için ayrılan koyunları, besleyen ve kurbanlık koyun yetiştiren teşekküle *Saye Ocağı* adı verilir. Bkz. Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.III, MEB Yay, İstanbul, 1993, s.133.

imam ve hatipler, askerlik çağı kabul edilen yirmi yaşına gelmeden Mektebi Nüvvab'ta eğitimini bitirip diploma alan kadılar/naîbler ile Mızıka-ı Hümayunda görevli olan kişiler (görev süreleri boyunca) askerlikten muaf tutulmuşlardır. Jandarma ve zabıtalara da redif olarak kaydedilseler bile silâh altına alınmayacakları belirtilmiştir.⁴³

Kanuna göre padişahın hizmetinde bulunan kişiler kura çektikleri tarihten itibaren, nizamiye ve rediflik sınıfının toplam hizmet süresi olan on dört yıllık zaman diliminde devlet hizmetinde olduklarını ispatladıkları takdirde rediflik için silâh altına alınmayacaktı. Ancak bu süre dolmadan devlet hizmetinden ayrıldıklarında silâh altına celp edileceklerdi. Doktorluk, eczacılık, cerrahlık, baytarlık diplomasına sahip olanlar ise redif sınıfına çağırıldıkları zaman gerekli görülürse redif dairelerinde, sıhhiye ve askeri baytarlık birimlerinde istihdam edilmişlerdir.⁴⁴

1.3.-REDİF ASKERLERİNİN MAAŞLARI VE MASRAFLARININ KARŞILANMASI

Redif teşkilatı oluşturulurken, Osmanlı devlet yönetiminin, hâkim olduğu tüm coğrafyada düzenli ordu oluşturma'nın ağır mali yükünden kaçınma gibi bir amacının da olduğunu belirtmiştik. Ancak sürekli silâh altında olmasa da sonuçta talim yaptırılan, silahla donatılan, giydirilen, maaş ödenen, bir ordu kurulmuş olması dolayısıyla, devletin hatırı sayılır bir harcama yapması gerektiği ve buna bütçe teşkil etme zorunluluğunun doğduğu muhakkaktır.

Redif teşkilatının, kurulması kararlaştırıldıktan sonra ilan edilen Redif Nizamnamesi, teşkilatın başlangıç kılavuzu niteliğindedir. Burada redif neferlerinin maaşı meselesine de değinilmiştir. Erlerin maaşı ayda 5 kuruş olarak bildirilmiştir. Nizamnamede redif zabıtları için ise net bir maaş miktarı belirtilmeyip uygun görülecek bir miktarda ödeme yapılacağı bildirilmiştir. Ayrıca yapılacak masrafların defterlerinin altı ay içinde İstanbul'a gönderilmesi doğrultusunda ödemenin toptan yapılacağı da nizamnamede belirtilmiştir.⁴⁵

Redif teşkilatı oluşturulduktan sonra teşkilatın mali işleri için “*Redif-i Mansûre Zimmeti*” adı verilen redif hazinesi kurulmuştur. Başlangıçta bir redif taburu kurulması öngörülen her idari birimde aynı anda taburlar oluşturulamadığından, kayıt işlemleri tamamlanmış taburların o ayın sonu, ertesi ayın

⁴³ Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.166.

⁴⁴ Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.196.

⁴⁵ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre” s.131.

başı itibariyle maaşlarının ödenmesi kararlaştırılmıştır. Zabitleri de dâhil olmak üzere 1426 kişilik bir taburun, 8347,5 kuruş tutan bir aylık maaşlarının dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.⁴⁶

Tablo 2: Bir Redif Taburunda Yer Alan Askeri Personellerin Aylık Maaşlarının Dağılımı

<i>Askeri Personel</i>	<i>Adet</i>	<i>Maaş</i>	<i>Tutarı</i>
Binbaşı	1	187,5	187,5
Sağ Kolağası	1	100	100
Sol Kolağası	1	20	20
Kâtip	1	37,5	37,5
Yüzbaşı	4	45	180
Mülâzım-ı evvel	4	30	120
Mülâzım-ı sâni	12	30	360
Başçavuş	4	12,5	50
Çavuşlar	24	10	240
Bölükemini	4	8,75	35
Onbaşı	48	7,5	360
Neferler	1308	5	6540
Trampet onbaşı	1	7,5	7,5
Düdük neferi	4	5	20
Trampet neferi	8	5	40
Tüfekçi Ustası	1	50	50
Toplam	1426		8347,5

Kaynak: Mübahat S. Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre” *İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi*, S.12, Ayrıbasım, İstanbul, 1982: s.150.

Taburlar tamamlandıkça ve defterleri İstanbul’a ulaştıkça maaşların redif hazinesinden kapı kethüdalarına ödenmesi emredilmiştir. 1836 yılında redif teşkilatının alay sistemine geçmesi sonucunda, 1837 yılında maaşlar alay sistemine göre ödenmeye başlamıştır.⁴⁷ Aşağıdaki tabloda bu süreçteki maaş ödemeleri verilmiştir.

Tablo 3: 1835 ve 1837 Yıllarında Aydın Eyaletinde Oluşturulan Redif Taburlarının Mevcudu ve Toplam Maaş Miktarları

<i>Taburlar</i>	<i>1835 Ocak\Şubat Tabur Mevcudu/Maaş (Kuruş)</i>	<i>1835 Şubat\Mart Tabur Mevcudu/Maaş (Kuruş)</i>	<i>1835 Mart\Nisan Tabur Mevcudu/Maaş (Kuruş)</i>	<i>1837 Ocak\Şubat Tabur Mevcudu/Maaş (Kuruş)</i>	<i>1837 Şubat\Mart Tabur Mevcudu/Maaş (Kuruş)</i>	<i>1837 Mart\Nisan Tabur Mevcudu/Maaş (Kuruş)</i>
Aydın Taburu	-/-	-/-	1426/ 8347,5	1414/ 8107,5	1415/ 8320	1414/ 8315
İzmir-Sığla Taburu	1425/ 8297,5	?/ 8194,5	?/ 8252,5	1421/ 8347,5	1409/ 8285	1407/ 8282,5

⁴⁶ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre” s.150.

⁴⁷ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre” s.150.

Menteşe - Hass-ı Denizli Taburu	1425/8342,5	1425/8342,5	1425/8342,5	1419/8340	1419/8340	1419/8340
Saruhan Taburu	-/-	-/-	?/8342,5	1425/8190	1426/8377,50	1426/8377,5

Kaynak: Mübahat S. Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redîf-i Asâkir-i Mansûre” *İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi*, S.12, Ayırtasım, İstanbul, 1982: s. 131-133.

Redif birliklerinin silâhına alınması, eğitimleri süresince gereken maliyet, terhis edilmeleri gibi durumlar için yeni ekonomik kaynaklara ihtiyaç duyulmuştur. Dolayısıyla vali ve mütesellimlere bir takım ek mali görevler verilerek toplatılan ve “iane-i cihadiyye” adı verilen bir vergi kalemi oluşturulmuştur. İane-i cihadiyye vergisinden, özellikle tabur talimleri zamanında her tabur için, 25 bin kuruş ayrılmıştır.⁴⁸ Her tabur için senelik asgari beş yüzer kese yani 250 bin kuruşun Anadolu ve Rumeli’deki sancaklar, kazalar ile Tersâne-i Âmire’ye bağlı bazı yerler ve adalardan toplanması uygun görülmüştür.⁴⁹ Teşkilata mensup askerlerin maaşları, elbise, silah ve benzeri tüm giderlerinin, ilkbahar (rûz-ı hızır) ve sonbahar (rûz-ı kasım) mevsimlerinde, halktan iki taksitte toplanması kararlaştırılan bu vergi ile karşılanması planlanmıştır.⁵⁰

Her yıl rûz-ı kasımdan önce o yılın rûz-ı kasım ve sonraki yılın rûz-ı hızır taksitlerinin miktarı redif hazinesi kayıtlarından hesaplanır ve toplanacak miktarlar idari birime özel harcamaların ve vergilerin yazıldığı mahalli tevzi defterlerine işletilirdi. Taksitlerin belirlenen zamanlarda “yerli yerinde” toplanması gerektiği emredilirdi. Vergilerin toplanması konusunda sorumluluğu bulunan vali, muhassıl, mütesellim ve voyvodaların taksitleri zamanında redif hazinesine teslim etmeleri hususunda emir-i şerif yazılıp, bu emr-i şerifler redif hazinesi defterlerine de kaydedilirdi. Halktan vergi toplamaya memur edilen kişilerin yolsuzluk yapmamaları, vergi miktarı dışında halktan para talep etmemeleri hususunda hükümet hassasiyet göstererek, sancak ve kazalara bu konuda hükümler göndermiştir. Hizmetlerinden dolayı, diğer avarız vergilerinden muaf bulunan yerler (bu yerler evkaf, muaf, gayr-i muaf olarak anılırdı) iane-i cihadiyyeyi ödemekle

⁴⁸Hidayet Kara, “Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği”, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Y.11, S.34, Haziran 2018, s.387.

⁴⁹Mübahat S. Kütükoğlu, Redif Askeri Giderlerini Karşılama Üzere Alınan Bir Vergi “İane-i Cihadiyye”, I. Askeri Tarih Semineri, Bildiriler II, Ankara, 1983, s.146.

⁵⁰Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redîf-i Asâkir-i Mansûre” ,s. 151.

yükümlüydü. Rumeli’de evlâd-ı fâtihan⁵¹, Anadolu’da Hacı Bektaş-ı Velî Vakfı özel muafiyete tabi tutularak bu durumun birkaç istinasını oluşturmuştur.⁵²

Redif neferlerinin, Asakir-i Mansûre’ye mensup askerlerin maaşlarının 1\4’i oranındaki maaşlarının ödenmesi, her sene verilecek fes ve iki senede bir verilecek elbise masrafları bir yana askerlerin teçhizatları, talim zamanı silâhına alındıklarında yeme içmeleri gibi birçok giderin olması dolayısıyla iane-i cihadiyye vergisi de yetersiz kalmaktaydı. Aynı zamanda talimlerde münavebe usulü getirilmesi masrafları arttırıyordu. 1835(Hicri 1251) yılı sonbaharından itibaren bütün imparatorlukta iâne-i cihadiyyeden elde edilen yıllık gelir 32.210 keseydi ancak 1839’da masraflar 96.000 keseye ulaşıyordu ve 120.000 keseyi bulması hesaplanıyordu. Redif ordusunun ihtiyacının iâne-i cihâdiyye üstündeki miktarının da hazinece ödeneceği belirtilmişti ancak hazineye de kaynak gerekmekteydi.⁵³ Bunun üzerine bir takım gelirlerin redif hazinesine aktarılması uygun görülmüştür. Bursa ve diğer şehirlerden İstanbul’a getirilen İpek’ten alınan gümrük resmi fazlası ile müşir ve feriklerin idaresine verilen sancaklardaki iltizam gelirlerinin bir kısmı bu redif hazinesine aktarılan gelirlerdir.⁵⁴ İâne-i cihadiyye vergisi, 1834 (Hicri 1249) yılı sonbaharından, 1838 sonbaharına kadar toplanmıştır. Tanzimat Fermanı’nın ilanını takip eden dönemde, devlet teşkilatında yapılan düzenlemeler ve değişiklikler sonucu diğer avarız vergileriyle beraber bu vergi de kaldırılmıştır. Aynı zamanda bu dönemde “Redif-i Mansûre Zimmeti” olarak adlandırılan redif hazinesi de lağvedilmiştir.⁵⁵

Bundan sonraki süreçte redif teşkilatının masraflarının nereden karşılandığı konusunda bir bilgi bulunmamaktadır. Arşiv belgelerinde, redif taburlarının genellikle yol, yemek gibi masraflarının karşılanmasının kuruldukları ya da sevk edildikleri idari birimlerin bağlı olduğu vilayet defterdarlıklarına veya valilikler sorumluluğuna bırakılma durumu sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; 1903 yılına ait bir vesikada İzmir Redif Fırkasının ihtiyaçları için Aydın Defterdarlığı

⁵¹ Rumeli’nin fethi sırasında Anadolu’dan göç ettirilip bu bölgede iskân ettirilen Türkler, “*evlâd-ı fâtihan*” tabiri ile anılmıştır. Bkz. Yusuf Halaçoğlu, “Evlâd-ı Fâtihan”, *DİA*, C.11, İstanbul, 1995, s.524.

⁵² Kütükoğlu, “Redif Askeri Giderlerini Karşılama Üzere Alınan Bir Vergi “İâne-i Cihâdiyye”, s.153-154.

⁵³ Kütükoğlu, “Redif Askeri Giderlerini Karşılama Üzere Alınan Bir Vergi “İâne-i Cihâdiyye”, s.146-156.

⁵⁴ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre”, s. 152.

⁵⁵ Kütükoğlu, “Redif Askeri Giderlerini Karşılama Üzere Alınan Bir Vergi “İâne-i Cihâdiyye”, s.155.

sorumlu tutulmuştur. Belgenin özeti şu şekildedir: “*Rumeli’ye sevk olunacak İzmir redif fırkasının yemeklikleri ve katık baha ve kumanyalarıyla navullarının tesviyesi zımında Aydın Defterdarlığı’na tebligat icra kılındığı*”.⁵⁶ Yine aynı sevk ile ilgili olan bir başka belgenin içeriği de şöyledir: “*Rumeli’ye sevk olunacak İzmir redif fırkasının silâhlarında bulunacağı müddetçe maaşlarıyla muayyenat esmanının gönderilecek havalelerine mahsuben tesviyesi lüzumunun Kosova, Manastır ve Selanik vilayetleri defterdarlıklarına tebliğ kılındığı*”.⁵⁷ Bu konu hakkında vereceğimiz son örnek 1895 yılına ait olan bir belgedir: “*İzmir’den İskenderun’a gelecek redif askerleri ile Halep’ten Maraş’a sevk edilen asker-i nizamiye ve top bataryalarının nakli için gerekli hayvanatın tedariki zımında ihtiyaç duyulan meblağın Ziraat Bankası’ndan ve Maarif Sandığı’ndan istikrazı hususunda Halep Valiliği’nin talebi*”.⁵⁸ Böylece redif hazinesi kaldırıldıktan sonra masrafların genellikle mahallî idarelerce karşılandığı görülmektedir.

1.4.-REDİF TEŞKİLATINDA ASKERİ EĞİTİM

Redif Teşkilatının, kuruluşuna karar verildikten sonra nerelerde redif birlikleri oluşturulacağı, redif olarak kaydedilecek kişilerin hangi özellikler taşıması gerektiği, zabitlerinin kimler olacağı gibi bilgilerin yer aldığı Redif Nizamnamesi’nde talimler konusunda da önemli hususlar yer almaktadır. Buradan hareketle disiplinsiz, nizamsız hale gelen yeniçeriliğin kaldırılmasından sonra, kurulan yeni düzende askeri eğitime verilen önemin arttığı gözlemlenmektedir. Redif Nizamnamesine göre; redif taburlarının kazaların ileri gelen ailelerinden seçilmiş olan zabitleri, önce gönderilen muallimlerden ders alacaklardı. Daha sonra İstanbul’a gelerek büyük talime katılacaklardı. Zaman zaman teşkilatın oluşturulduğu yerlere miralay, kaymakam, alay emini gibi yüksek rütbeli askerler gönderilecek, redif taburlarının bulunduğu yerlerde de alay ve tabur talimleri gerçekleştirilecekti. Vilayet merkezinde senede iki kere halkın ziraatla uğraşmadığı mayıs ve eylül aylarında 15-20 gün kadar talimlerin gerektiği gibi yapılıp yapılmadığı kontrol edilecekti. Böylece redif birlikleri arada bir büyük kaza ve nahiyelede bazen de köylerindeki muallimler tarafından eğitim görecekti ve mümkün olduğunca fazla talim yapmaları sağlanmış olacaktı. Talimlerde muallim olarak, nizamiye askerlerinin kullanılacağı, nizamiye askerinin bulunmadığı yerlerde, memleketlerine

⁵⁶ BOA., BEO.,2038/152830.

⁵⁷ BOA., BEO.,2038/152833.

⁵⁸ BOA., A.}MKT.MHM.,647/18.

izinli gelen nizamiye neferlerinin, izinleri süresince memleketlerindeki redif neferlerine eğitim verecekleri de Redif Nizamnamesinde yer alan bir konudur.⁵⁹ 1836'da büyük redif talimlerine münavebe usulü getirilmiştir. İlk ve sonbaharda senede iki kez gerçekleşen talimlerin, senede bir defa yapılması kararlaştırılmıştır. İlkbahar ve yaz aylarına denk gelecek şekilde talimin hangi ay yapılacağı redif taburunun bağlı olduğu idari birimin vali veya mutasarrıflarının kararına bırakılmıştır. Ancak daha sonra sancak merkezinde devamlı asker bulunacağı da göz önüne alınarak, her taburda bulunan dört bölükten her birinin sırayla talime gelmeleri, üçer ay talim görmeleri ve bir bölük sancak merkezine geldikten sonra diğer bölüğün geri dönebilmesi gibi şartlarla talimlerin yapılış şeklinde karara varılmıştır.⁶⁰

Redif birliklerinin yedek ordu konumuna gelene kadarki eğitimlerinin toplu halde ve düzenli bir şekilde gerçekleşmesi pek mümkün olmamıştır. Başlarda talimler konusunda bir takım karışıklıklar yaşanmıştır. Redif taburlarının haftanın belirli günleri köylerinden çağırılıp eğitim görmelerinin ve yeniden işlerine dönmelerinin zor olduğu, bunun zabıtlar için de olumsuz etkileri olduğu konusunda görüşler bulunmaktaydı. Bu yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve teşkilatın daha fonksiyonel hale gelmesi amacıyla, redif neferleri için kanunlar ve talimnameler hazırlanmıştır. Aynı zamanda redif zabıtlarının iyi eğitim almaları böylece redif neferlerini iyi eğitmeleri için Hicri 1275 tarihli “*Asakir-i Redife-i Şahane Zabitanına İta Olunan Talimat*” gibi zabıtlara yönelik kanunlar da yayınlanmıştır.⁶¹

Redif teşkilatı ile ilgili önemli düzenlemeler 1869 Nizamnamesi ile yapılmıştır. Bu nizamnameye göre yaş haddi tecavüzü adı altında temel askeri eğitimi olmayan kişiler redif sınıfına dâhil edilmiştir. Yaş haddi tecavüzü, kuraya üst üste katıldığı halde askerliğin ilk aşaması olan nizami birliklere yazılması için kura isabet etmeyen kişilerin doğrudan redife ayrılmasıdır. Bu düzenleme ileride teşkilatın başarısını olumsuz etkilemiştir. Bunun dışında her an savaşa hazır durumda bulunmaları için senede bir ay bağlı bulundukları Redif Dairelerinde, seferber hale gelme, harp düzeni, silahların tanınması ve etkili kullanımı gibi hususlarda iyi eğitimler alıp talim görmeleri hususu kura kanununda yer almıştır. Ayrıca “*Asakir-i Redife-i Mulukanenin Nizaman Beher Sene İcrasına Borçlu Oldukları Talime Dair*

⁵⁹ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre”, s. 129-130.

⁶⁰ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre”, s. 140.

⁶¹ Kara, “Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği”, s.388.

Talimname” başlığını taşıyan bir talimname de yayınlanmıştır. Bu talimnamenin niteliği her sene yeniden çıkarılan tüm talim emirlerine son vermesidir. 1869 yılı Nizamnamesiyle yaş haddi tecavüzü nedeniyle muvazzaf birliklerde yer almamış kişilerin direkt redif olması, yetersizliklerinin gün yüzüne çıkmasına ve ordulardaki muvazzaf birliklerden gelen kişileri etkilemesi ile de tam eğitilmiş bir redif askeri birliği sağlanamamasına neden olmuştur. 1877-1878 Osmanlı -Rus Savaşı bu durumun kötü bir şekilde tecrübe edilmesine sebep olmuştur. Bundan dolayı Sultan II. Abdülhamid döneminde de askeri alanda ıslahatlar yapılmaya çalışmıştır ve onun tahttan inmesinden sonraki süreçte de yeni talimnameler yayınlanmıştır. 1886’da askere alma kanununda yaş haddi tecavüzü kaldırılarak redife yazılacak kişilerin öncelikle nizamiye sınıfında eğitim almaları sağlanmıştır. Böylece redif birliklerinde yer alacak askerlerin iyi derecede silah kullanma becerisine sahip ve harp eğitimi bulunan kişiler olması sağlanmıştır.⁶² 1887 yılında hazırlanan “*Kuvve-i Redife-i Şahaneye Dair Kanunname*” isimli kanun düzenlemesiyle rediflerin daha iyi eğitilmeleri ile daha donanımlı bir askeri güç haline getirilmeleri kararlaştırılmıştır. Bu kanunla redif birliklerinin talimleri bulundukları mahallin iklim şartları ve arazi koşullarına göre tarım işlerinin az olduğu mevsimde yapılırdı ve her tabur için talimin yapılacağı dönemin kanuna ek hazırlanan cetvellere uyum sağlanarak, celp emriyle tabur merkezlerinde toplanırlardı. Talimler bir ay sürerdi. Ancak cetvellerde belirtilen talim dönemlerinin ramazan ayı, bayram gibi günlere denk gelmesi veya o mahalde doğal afet gibi mücbir sebeplerin ortaya çıkması durumunda Seraskerlik Makamından izin alınarak cetvelde belirtilen sene içerisinde başka bir tarihte yapılabilirdi. Eğitim için toplanan her bölük dördüncü takımın kumandası altında talim yapardı. Zabitler, redif birliklerinin olduğu yerde bulunmak zorundaydı. Talim öncesi redif depolarından giydirilip silahlarını kuşanan redifler, talim bittikten sonra bunları redif depolarına iade ederlerdi.⁶³ 1887 yılındaki redif kanununun da teşkilatta yeterli iyileşmeyi sağlayamadığı gerçeğini ve askeri yapıdaki eğitim yetersizliklerinin boyutunu 1897 Osmanlı- Yunan Savaşı’ndaki başarısızlık ortaya çıkarmıştır. Askerler, mavzer (mauser) olarak tanımlanan Alman menşeli tüfekleri kullanmada zorluk çekmekteydi. Bu da silah eğitimlerinin yetersizliğini göz önüne seren bir durumdu. Bunun üzerine Osmanlı Devleti askeri eğitimlerde tekrar

⁶² Kara, “Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği”, s.389-390.

⁶³Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.198.

düzenlemeler yapmak durumunda kalmıştır. Yeni ıslahat programları ile talimnameler hazırlanmıştır.⁶⁴

1898 yılına ait bir arşiv belgesi etkili silah kullanımına yönelik eğitimleri içeren talimnamelerden birini ortaya koymaktadır. Belgede, umum fırkalara ve mevki kumandanlıklarına, talimname nüshalarının gönderildiği bildirilmektedir. Aynı zamanda bu belge söz konusu talimnameyi de içermektedir. Bu talimnameye göre; üç devir halinde bir program yapılmıştır. Programın içeriği şu şekildedir:

- “I. Devir talimi; (20 gün) muhtelif silahlarla atış talimi, araziden yararlanmayı öğrenme ve takım talimi,
 II. Devir talimi; (30 gün) bölük talimi, bölük muharebesi, bölük harp yürüyüşü, açık ordugâh ve ileri karakol, tabur talimi, tabur muharebesi, tabur yürüyüşü, alay talimi, alayın muharebesi, alayın harp yürüyüşü,
 III. Devir talimi; bölüğün yoklaması resmigeçidi, tabur yoklaması resmigeçidi, alay yoklaması ve resmigeçidi”.⁶⁵

Redif alay kumandanları kendi alayları ile talimlerinin yapıldığı yerde on beş gün kalarak, talimler sırasında neferleri gözlemlemekle zorunluydu. Talim vakti sırasında kendi alay dairelerinde olmayan redif neferleri, bulundukları yerin tabur binbaşısına başvurmaları durumunda buradaki talimlere katılabilirlerdi. Geçerli bir sebep sunmadan talimlere katılmayan redif neferlerinden, ilk talime katılmayanların o senesi rediflik süresi içinde sayılmazdı. Talime mükellef olduğu halde bir seneden fazla talime katılmayanların, nizamiye taburlarında zorla talim ettirilmesi uygun görülmüştü.⁶⁶ Talim için yerlerine başkalarını gönderen neferler tespit edilmesi durumunda da zorla talime alınmaları sağlanırdı.⁶⁷

Redif neferlerine ve zabitlerine hangi eğitimlerin verildiğine dair detaylı bilgiler içeren 1909 tarihli bir redif talimnamesi ele alındığında eğitim alacakları yere varan askerler öncelikle hamama gönderilirler ve askeri elbiselerini giyerlerdi.⁶⁸

⁶⁴ Kara, “Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği”, s.393.

⁶⁵ BOA.,Y.PRK.ASK.,137/27; Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.199.

⁶⁶ Talime mükellef olma durumunu açıklığa kavuşturacak olursak daha önce “Redif Teşkilatına Asker Alımı” başlığı altında redif olarak yazılan kişiler sıralanırken uzuvlarında bir engeli bulunan kişiler, medrese öğrencileri ile hocalarının ve bunlar haricinde bazı farklı özel durumu olan kişilerin nizamiyeye kaydedilmeden veya kuraya girmeden direkt redif olarak yazıldığından bahsedilmiştir. Bu kişiler redif yazıldığı halde talimle mükellef olmayan kişilerdir. Direkt redif olarak kaydedilenlerden bazıları ise (devlet memurları, kâtipler, telgraf memurları vb.) tabur merkezlerinde bir ay talim yapmakla da mükellef olmuştur.

⁶⁷ Kara, *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, s.200.

⁶⁸ Kara, “Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği”, s.395.

Daha sonra sağlık muayenesinden geçmeleri sağlanmaktaydı. Kayıt işlemleri de yapıldıktan sonra askeri cezalar ve askeri vazifeler ile ilgili bilgilendirme takım zabitanları tarafından ders olarak verilirdi. Askerlerin, silah eğitimi oldukça kapsamlı planlanmıştır, atış mesafeleri eğitimler ilerledikçe arttırılmış, ayırt etmesi daha zor hedeflere karşı ateş etme becerilerinin gelişimi sağlanmak istenmiştir. Silah eğitimine, tüfeklerin sklp takılması ve nişancılık talimleri ile başlanmaktadır. Askerlerin, silah eğitiminde tek tek takım zabitlerinin karşısına geçirilip istenilen becerileri gerçekleştirip gerekleştiremediğinin gözlemlenmesi de talimnamede belirtilmiştir. Bireysel talimlerde, durma yürüme hareketleri ile savaş vaziyeti düzeninde ileri geri yarım sağa yarım sola yürüyüşler yere yatma, diz çökme gibi hareketlerin yaptırılması ve kontrol edilmeleri sağlanmıştır. Manga sırasına girilip, çıkılması ve manga sırası yürüyüşleri, koşar adım, yatarken, diz ker vaziyette silah doldurup boşaltmak, yaylım ateşi ve cephe yürüyüşleri tamamlayıcı dersler niteliğindedir. Talimnamede avcılık becerilerini geliştirme, avcı hendeği kazabilme ve araziye anlayıp tarif edebilme hedef bulabilme mesafe tahmin edebilme üzerine de talimler yer almıştır. Eğitimler ilerledikçe de nişancılık hedeflerindeki mesafeler arttırılmış ve atış becerilerinde yerine getirilmesi istenen kriterler zorlaşmıştır. Atış becerileri, zayıf olan askerler saptandıktan sonra onlara ayrıca nişan talimi yaptırılması da talimnamede yer almıştır. Talimnamenin başlarında asker 20-25 kilometre yürüyüşlerle başlatılırken bu yürüyüş mesafeleri de zamanla artmıştır. Askere, on dakikada, bir kilometre yürüyüşün gerçekleştirilmesi; nişancılıkta yatarak manevra fişeği ile atış yapma; arazide sıçramalarla ilerleme gibi hedefler koyulmuştur. Bölük kumandanları, zabıt ve küçük zabıtlere silahı iyi kullanma ve piyade muharebesinin esasları, emniyet hizmetinde ve muharebede keşif ve tabur mevzuatı dersleri verirken; zabıt ve küçük zabıtlar de redif askerlerine ileri karakol hizmeti dersleri, küçük karakol ve posta hizmetleri dersleri vermişlerdir. Ayrıca talimname içeriğinde bölük kumandanları tarafından bir savaş durumu yaratılması yer almaktadır. Bununla düşman ateşi altında kalınması gibi harp durumunda başlarına gelebilecek olumsuzluklarda bölük kumandanlarının savaş stratejileri geliştirebilmeleri ve muhtemelen emri altındaki askerlerin de harp sırasında oluşabilecek bu tarz durumlara hazırlıklı olmalarının sağlanması amaçlanmış olmalıdır. Bölüklerin ait olacakları bütün karakolları, flama ile gösterebilmeleri de gerçekleştirilmesi hedeflenen bir beceri olarak yer alır. Asker, geceleri de arazi keşiflerine, yürüyüşlere çıkartılarak karanlıkta ses işitip ayırt edebilme becerilerinin

gelişmesi sağlanmaya çalışılmıştır ve zamanla gece talimlerinde de yürüyüş mesafeleri artmış; taburun açılıp, düşman altındaki mevziiye taarruz gerçekleştirmesi talim ettirilmiştir. Yaklaşık ve dağınık nizam talimleri ve bölüklerin birbirlerine karşı vaziyette olduğu talimler de yaptırılmıştır. Cephe taarruzu talimi ve ateş altında ileriye hareket, müdafaa muharebesi talimi, topçu ateşi altında hareket, ricat muharebesi, taarruz muharebesi ve kuşatma, yanaşık tabur harekâtı cepheden işgal muharebesi de talimlerin bir kısmını teşkil etmektedir. Ayrıca bir taburun öncü tabur olduğu varsayılan bir vaziyeti talim etmesi de bu talimnamede yer almıştır.

Talimnamede, eğitimlerin üçüncü haftasında yapılacak bölük teftişinin mümkünse alay kumandanı yoksa tabur kumandanı tarafından yapılması ayrıca ve varsa daha büyük rütbelilerin de gözetiminde gerçekleşmesi; dördüncü haftada da tabur teftişinin, liva kumandanı ve mümkünse fırka kumandanının da gözetiminde alay taburu tarafından yapılması istenmiştir. Talimnamede dördüncü haftanın altıncı gününde elbise, diğer eşya ve askeri teçhizatın toplanması ve doktor muayenesi yapılması hedeflenmiş böylece eğitimler sona ermiştir. Tüm bu istenilen beceriler ve eğitimlere ek olarak askerler talimlerden sonra silah ve elbiselerinin bakımıyla kendileri ilgilenmişlerdir. Redif askerlerinin saatli eğitim programı olan bu talimnamede askerlerin yırtık sökük tamiri yapacakları zamanlar dahi belirtilmiştir.⁶⁹

Tüm bu kanun ile talimnamelerin rediflerin askeri eğitimleri üzerinden değerlendirilmesi sonrasında ve savaşlarda yaşanan başarısızlıkların ardından sürekli bir takım düzenlemelerin getirilmiş olması sonucunda, hala teşkilattaki eksikliklerin devam etmesi, yapılan kanuni düzenleme ve hazırlanan talimnamelerin tam manasıyla uygulanamadığını veya hazırlanırken hedeflenen başarıyı yakalayamadığını gözler önüne sermektedir. Neticede bu düzenlemeler istenilen sonuçlara yol açmamıştır. Devletin sürekli savaş durumunda olmasının ordu üzerinde yarattığı olumsuz hava ve devletin mali durumunun kötüye gitmesi bu başarısızlıkların önemli sebepleri arasında sayılabilir.

1.5.- REDİF TEŞKİLATI ASKERLERİNİN KIYAFETLERİ, SİLAHLARI VE DİĞER MALZEMELERİ

Redif teşkilatı askerleri, her zaman silâh altında bulunmazlardı ve silâh altında bulundukları sürece askeri kıyafetlerini giyebilirlerdi. Talim için silâh altına alındıklarında da kıyafetleri ile eğitim görürlerdi. Redif erlerinin silâh altında

⁶⁹ Kara, “Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği”, s.395-409.

olmadıkları zamanlarda yalnızca başlarındaki fesi takmalarına izin verilmekteydi. Redif askerlerinin, elbiselerinin nizamname gereğince iki yılda bir yenilenmesi gerekmekteydi⁷⁰. Redif subaylarının, erlerden farklı olarak ve sıradan halktan ayırt edilmeleri için her zaman askeri elbise ile gezebilmelerine imkân tanınmıştır. Ancak redif erlerinin de askeri kıyafetle dolaşabilmeleri için izin almaları ve buna ek olarak elbiselerini de kendi paraları ile diktirmiş olmaları yeterliydi.⁷¹

Sultan II. Mahmud döneminde askerler, elbise olarak bir cins ceket olan *setre*, *nîmten* (mintan) ve alt kısmı pantolon gibi dar üst kısmı daha geniş olan *elîfî*, ayakkabı olarak kışları kundura çizme, bayramlarda bir cins mest olan *lapçin*, yazları ise *kalavre* giyorlardı.⁷² Redif teşkilatının askeri kıyafetleri modelleri ve parçaları bakımından Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye ordusu ile aynıydı. Redif askerleri de *nîmten* ve *elîfî* giyordu. Gereken durumlarda rediflere yağmurluk da tedarik edilirdi.⁷³ Örneğin; M. 20 Eylül 1839 (H.11 Recep 1255) tarihli bir arşiv belgesine göre bir alay için 800, diğer üç alayın her biri için 823 adet olmak üzere dört alay için toplam 3269 *yağmurluk* gönderilmesi uygun görülmüştür. Ayrıca bu belgede Aydın Eyaleti Redif Alayları için; 344 adet *çuka nîmten*, 404 adet *çuka elîfî*, 60 adet *çuka setre*, 109 adet *avcı borusu*, 49 adet *kasatura*, 68 adet *kılıf (kasatura için)*, 128 adet *trampet*, 10 adet *topuz*, 144 adet *çomak*, 112 adet *püsküllü boru kaytanı*, 36 adet *kılavuz sancağı*, 36 adet *değnek*, 4 adet *alay sancağı*, 4 adet *paspas (alay sancağı için)*, 4 adet *alay sancağı sırtığı*, 4 adet *alay sancağı kılıfı*, 4 adet *alay sancağı püskülü* verileceği de belirtilmiştir.⁷⁴

Aydın Vilayeti redif taburları için vilayet dâhilinde imal edilmeyen kalçın ve çarığın vilayet dışından satın alınarak tabur merkezlerine gönderilmesiyle ilgili 1904 yılına ait bir arşiv belgesi mevcuttur. Böylece bu tarihte rediflerin ayakkabıları çarık ve kalçının vilayet dışından satın alındığı gözlemlenmektedir.⁷⁵

Redif birliklerinin kuşandığı, fes, kılıç, tüfek, palaska, matara ve çukadan olan zabıt (subay) elbiseleri İstanbul'dan gönderilirken; bunlar haricinde kalan aba ve şayaktan yapılan çavuş-onbaşı gibi küçük zabıtlar ve redif neferlerinin elbiselerinin bulundukları mahallerde diktirilmesi kararlaştırılmıştı. Bu kıyafetlerin

⁷⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C.41/1-4, 1985, s. 298.

⁷¹ Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre", s.130.

⁷² Uğur Ünal, Sultan Abdülaziz Devri Osmanlı Kara Ordusu (1861-1876), TTK Yay, Ankara, 2016, s.120.

⁷³ Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", s.284.

⁷⁴ BOA., C.AS., 644/27097.

⁷⁵ BOA., BEO.,2251\168754.

İstanbul'da hazırlanıp redif mahallerine gönderilmesi hem zor hem de maliyetli olacağı öngörülerek bu şekilde bir karar alınmıştır. Teşkilatın oluşturulduğu idari birimlere birer örnek gönderilerek bu örneğe göre kıyafetler diktiriliyordu. Dikilen kıyafet ve masraf pusulası, birliğin bulunduğu yerin kadı ve naibi tarafında tasdik edildikten sonra bir tabur için yapılacak masrafın hesabı ile birlikte İstanbul'a gönderilirdi. İstanbul'a gönderilen hesaplar padişahın iradesi ve seraskerliğin onayı bildirildikten sonra ödeme emri verilirdi ve gereken miktar redif hazinesinden karşılanırdı.⁷⁶

Aydın Eyaleti taburlarından biri olan İzmir-Sığıla Redif Taburu için diktirilen üniformaların maliyeti incelendiğinde: *Kolağası, Kâtip, Yüzbaşı ve Mülazım elbiseleri maliyeti* 70 kuruş, *Başçavuş, Çavuşlar, Bölük Emni, Onbaşı ve Nefer elbiseleri maliyeti* 45 kuruş, *Tramper Onbaşı, Tramper ve Düdük Neferleri elbiseleri maliyeti* ise 60 kuruş olmak üzere taburun kıyafetleri toplamda 64.895 kuruşa mal olmuştur. Taburun fes maliyeti, zabıtlar için adedi 40 kuruştan, küçük zabıt(çavuş-onbaşı) ve neferler için adedi 16 kuruştan olmak üzere, toplam fes maliyeti 23.352 kuruştur.⁷⁷

Redif teşkilatı birlikleri arttıkça asker sayısına bağlı olarak elbise sayısı ve masraflar çoğalmıştır. Bu durumda teşkilatın gereksinimleri için daha hesaplı olacağı düşünülen bir takım yöntemlere girilmiştir. Bu yöntemlerden biri; elbise dikilecek kumaşların rediflerin kendi mahallerinde dokunması amacıyla ambar ve dokumahaneler kurulmasıdır. Bazı yerlerde kuruluşu gerçekleştirilen bu dokuma tesisleri Kütahya, Balıkesir, Konya'da istenilen başarıyı sağlarken, Erzurum'da elde edilen kumaşlar dayanıksızdı ve elbise dikimine uygun durumda bulunmuyordu. Elbiseler üzerinden maliyeti düşürmek adına yapılan bir diğer girişim ise elbiselerin düğme, kopça, kaytan gibi parçalarının taşrada daha pahalıya mal olması üzerine bunların İstanbul'daki Mesârifât Ambarı'ndan gönderilmesi olmuştur.⁷⁸

Redif askerlerinin başlarına takmak mecburiyetinde oldukları fesler, Feshane-i Âmire'de üretilirdi. Feshaneye, her ay bin akçe para ödenir ve karşılığında burada redif ordusunun ihtiyaç duyduğu yıllık 180 bin civarı fes üretilirdi.⁷⁹ Feshane, her ay 12.500 fes teslim etmeyi taahhüt etmekteydi. 22 Ağustos 1838 ile 16 Mart 1839 tarihleri arasında feshane, redifler için 86.377 fes üretilip teslim etmiştir. Ayrıca

⁷⁶ Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", s.284.

⁷⁷ Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", s.288.

⁷⁸ Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", s.292-296.

⁷⁹ BOA., C.AS.,433\18008.

12.868 ilave fes üretimi de muvazzaf birliklerden, redife geçen askerler için yapılmıştır. H.1254 (1838\1839) yılında Feshane-i Âmire'den 120.991 adet fes satın alınmış ve bunun 118.701 adedi askerlere verilmiştir. Satın alınan feslerden 2290 tanesi de ambara kaldırılmıştır. Dağıtılan 118.701 festen Aydın Eyaleti redif birlikleri için 10.376 fes verilmiştir.⁸⁰

Redif teşkilatının silah, mühimmat ile ihtiyaç ve malzemeleri incelendiğinde, piştov, mavzer adı verilen ateşli silahlar haricinde obüs, sürat topu, cerha topu gibi çeşitli tür ve çaplarda toplar da kullanılmıştır. Savaşlarda acemilik yaşanmaması adına bu silahlar talimler sırasında denenişiyor askerlerin kullanmayı öğrenmeleri amaçlanıyordu. Tüfek ve topların yanı sıra bunlar için gerekli barut askerlerin sevk edildikleri yerlere arabalarla taşınırdı. Arabaları çekmek için at, beygir, katır, öküz, deve gibi hayvanlardan yararlanılmıştır.⁸¹ Bu hayvanlar arşiv belgelerinde *mekkâri hayvanat* olarak geçmektedir.⁸²

Rediflerin resm-i geçitlerinde mızıka takımı bulunurdu. Redif alayları bünyesinde mızıka takımı bulundurulması kanunlaştırılmıştı. Bu yüzden verilen eşyalar arasında bazı enstrümanlar da bulunuyordu.⁸³ Jurnal defterlerinde, Redif birliklerinde enstrümantal bir takım kurulmasının ilk adımlarına dair bir kayıt yer almaktadır. Buna göre; “*Aydın ve Saruhan sancaklarından oluşturulan redif taburlarına gerekli olan iki takım trampet ve nağra ve levâzımât-ı sâire ile ikişer trampetçi ve nağracı nefer Dersâdet'ten, Güzelhisâr Aydın'a gelmiştir. Aydın Muhassılı Yakub Paşa bir takımı Aydın'a diğer takımı Saruhan'a göndermiştir. Bu durumun askerlerin emr-i talîm ve ta'allümde şevk ve isteklerini arttırmış olduğu kaydedilmiştir*”.⁸⁴ Aydın Vilayeti sınırları içerisinde yer alan Aydın ve Saruhan sancakları ile ilgili olan bu kayıt, orduda modern anlamdaki bando kuruluşunun redif birlikleri üzerindeki aşamasını böylece yansıtmaktadır.

Redif birliklerinin yiyecekleri, görevleri sırasında bulundukları yerden temin edilmekteydi ancak bu yemeklerin pişirilmesinde askerlere dağıtılmasında kullanılan

⁸⁰ Bolat, a.g.t., s.93-94; BOA., C.AS., 644\27097.

⁸¹ Bolat, a.g.t., s.88.

⁸² Bkz. BOA, Y.PRK.ASK.,125\3; BOA., BEO.,2105\157819; BOA., BEO.,2407\180525; BOA., BEO.,3242\243139.

⁸³ Bolat, a.g.t., s.88.

⁸⁴ Mehmet Zahit Yıldırım, *Osmanlı Devletinde Jurnal Teşkilatı (1835-1860)*, AKY Yay, Uşak, 2012, s.98.

her türlü malzeme de devlet tarafından sağlanmaktaydı. Son olarak redif askerlerine ihtiyaç duyulan ilaç ve tıbbi malzemeler de temin edilirdi.⁸⁵

Redif birliklerine, temin edilen, silah, kılıç, elbise, nişan ve diğer tüm gereçler üstlerine zimmetlenirdi. Bunların kaybedilmesi durumunda asker, bedelini karşılamakla yükümlüydü. Bununla ilgili bir örnek verilecek olursa 16 Kasım 1839, tarihli bir belgede; *Aydın Eyaleti sancağından meydana getirilen Saruhan Redif Alayı'na verilen nişan, kılıç, tüfek, palaska, mızıka takımı ve diğer savaş mühimmatlarının demirbaş olarak ve haleften selefe devredilmesi şart koşularak voyvoda konaklarında muhafaza edilebileceği hakkındaki genelge üzerine, voyvodaların taahhütte bulunduğu Gördes Naipliğinden bildirilmiştir.*⁸⁶

1.6.- REDİF TEŞKİLATININ ZAMAN İÇERİSİNDEKİ GELİŞİMİ

1835 yılında, on dokuzu Anadolu'dan, sekizi de Rumeli bölgesinden olmak üzere yirmi yedi redif taburu oluşturulmuştur. Taburların sayısı kısa süre sonra otuz dokuza, redif askerlerinin sayısı da otuz yedi binden, elli bir bine çıkartılmıştır.⁸⁷

1836 yılında redif teşkilatında bazı yenilikler yapılmıştır. Bu yenilikler öncesinde Serasker Hüsrev Paşa, Prusya Landwehr (Redif) Teşkilatı ile ilgilenmiş, hatta bu konuda kitaplar tercüme ettirmiştir. Prusya ordusu subaylarından Yüzbaşı Helmuth von Moltke İstanbul'a geldiğinde, Hüsrev Paşa redif teşkilatının geliştirilmesi üzerine ondan istifade etmek istemiş ve Moltke, Prusya redif teşkilatının Türk ordusu şartlarına tatbik edilmesine dair bir lâhiya kaleme almıştır.

1836'da yapılan ilk yenilik, redif talimlerinde münâvebe usulünün getirilmesi olmuştur. Buna göre taburların, ilk ve sonbaharda sancak merkezinde yaptıkları talimler, sonbaharın Anadolu'da harman ve ekim zamanına rastlaması dolayısıyla, senede bir defaya indirilerek talim zamanının seçimi vali ve mutasarrıflıklara bırakılmıştır. Aynı yıl yapılan bir diğer düzenleme ile de redif taburlarının askeri ve mali idarelerinin tek elde toplanması sağlanmıştır. Bu doğrultuda Anadolu'da bulunan redif taburları Hüdavendigar, Konya, Ankara, Aydın ve Erzurum olmak üzere beş müşirliğin emrinde toplanmıştır.⁸⁸

1837 yılı Nisan ayındaki düzenleme sonrasında her sancakta üç tabur bulundurulmasına karar verilmiştir. Taburlar üçer-üçer birleştirilerek “Redif

⁸⁵ Bolat, a.g.t., s.88-90.

⁸⁶ BOA., C.AS., 65\3075.

⁸⁷ Deny, a.g.m., s.666.

⁸⁸ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre”, s.140-143.

Alayları” teşkil edilmiştir. Redif taburları, mensup oldukları alay içinde birden dörde kadar numaralandırılmışlardır. Ancak taburlar çoğunlukla kuruldukları kazanın adıyla anılmışlardır.⁸⁹ Dört bölükten meydana gelen redif taburlarında binbaşı, kolağası, tabur kâtibi, tüfekçi ustası, depo memuru, yüzbaşı ve mülazımlar görev yapmıştır.⁹⁰

Mart 1846’da yürürlüğe giren Kur’a Kanunu ile asker alma, kur’a çekme ve askerlikle ilgili işler belirli bir düzene oturtulmuş, ayrıca her ordu bölgesi muvazzaf alayların sayısı kadar redif bölgelerine ayrılarak her bir bölgede dört taburlu bir redif alayının kurulması uygun görülmüştür. Beş yıllık muvazzaflık süresini bitirerek redife geçecek olan başçavuş, çavuş, onbaşı ve erler yedi yıllık bir süre için yedek askerlik yapmakla yükümlü tutulmuşlardır. Yapılan bu köklü değişiklik ile redif birlikleri artık “ihtiyat (yedek)” ordu durumuna getirilmiştir. Bütün Osmanlı topraklarında muvazzaf ordulara paralel olarak redif alayları oluşturulmuştur.⁹¹

1869 yılında Serasker Hüseyin Avni Paşa döneminde çıkarılan bir kanunname ile orduda yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bütün ordu kuvvetleri nizamiye (muvazzaf), redif (ihtiyat) ve müstahfız⁹² olarak üçe ayrılmıştır.⁹³ On iki senelik askerlik yükümlülüğü; altı senesi nizamiye, altı senesi redif, sekiz senesi de müstahfız olarak toplam yirmi seneye çıkarılmıştır.⁹⁴ Dört sene nizamiyede görev yapan askerler, iki seneliğine “ihtiyat” sınıfında bulunmuş, barış zamanlarında ihtiyatlık zamanlarını memleketlerinde geçirebilmişlerdir. Redif birlikleri “*Mukaddem (Birinci)*” ve “*Tâli (İkinci)*” olarak adlandırılarak bir değil iki tabur olarak düzenlenmiş, böylece altı sene süren rediflik sınıfının ilk üç senesi mukaddem, diğer üç senesi tâli olarak devam ettirilmiştir. Bu düzenleme sonucu redif taburlarının sayısı yüz yirmiden, iki yüz kırka çıkmıştır.⁹⁵

⁸⁹ Mehmet Karayaman, “İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi (1834-1913)”, *III. Uluslararası Tarih Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, 2019, s.104.

⁹⁰ Bolat, a.g.t., s.28.

⁹¹ Ayten Can Tunali, “*Tanzimat Döneminde Osmanlı Kara Ordusunda Yapılanma*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2003, s.79.

⁹² Müstahfız, kelime anlamı ile korumak ezberlemek manasına gelmektedir. Osmanlı ordusunda ise kaleleri koruyan askerlere müstahfız denilirdi. 1826’da Yeniçeri Ocağının kaldırılmasıyla beraber müstahfızlık da ortadan kalkmıştır. Redif teşkilatının oluşturulmasının ardından, müstahfızlık rediflikten sonraki askerlik hizmetinde bulunanlar için kullanılmıştır. Bkz. “Müstahfız”, *DİA*, C.32, İstanbul, 2006, s.109.

⁹³ Moreau, a.g.e., s.18.

⁹⁴ Cengiz Çakaloğlu, “II. Abdülhamid Devrinde İzmit Redif Taburu”, *Uluslararası Çoban Mustafa Paşa ve Kocaeli Tarihi-Kültürü Sempozyumu IV Bildirileri*, Kocaeli, 2008, s.780.

⁹⁵ Mehmet Karayaman, “Uşak Redif Taburu ve Yaptığı Hizmetler”, *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl 9, S.28, Aralık 2016, s.412.

1877 senesinde müstahfızlık kaldırılmış, müstahfız sınıfına mensup olarak geçen sekiz senelik zaman dilimi, rediflik sınıfına ilave edilerek “*Sınıf-ı sâlis*” olarak isimlendirilmiştir. Bu düzenleme sonucunda birinci (mukaddem) , ikinci (tâli) ve üçüncü (sâlis) olmak üzere üç redif sınıfı oluşmuştur. Bunlar da kendi içinde birinci kısım ve ikinci kısım olarak iki kola ayrılmış ve toplamda her tabur merkezinden altı redif taburu oluşturulmuştur. 1881 senesindeki düzenlemeyle tabur sayısı iki yüz kırktan, üç yüz seksen dörde ve rediflik süresi de altı seneden sekiz seneye çıkarılmıştır. Bu sekiz senelik sürenin dört senesi mukaddem sınıfta, diğer dört senesi ise tâli sınıfta geçmesi belirlenmiş böylece sâlis sınıfı kaldırılmıştır.⁹⁶

1887 senesinde çıkan ve 1892 senesinde uygulamaya konulan “*Redif Kanunnamesi*” ile tabur merkezleri arttırılmıştır. Böylece redif taburu bulunmakta olan tüm kazalarda bir redif dairesi oluşturulmuştur. Redif taburlarındaki mukaddem ve tali sınıflar kaldırılarak her redif dairesinden ikişer ilave taburu oluşturulmuş ve ilave taburu sayısı yüz doksan ikiye çıkarılmıştır. Yine 1892 tarihindeki düzenleme ile redif alaylarının numaralandırma sistemi değiştirilerek alaylara birden başlamak üzere yeni numaralar verilmiştir.⁹⁷

1911 yılında Osmanlı ülkesi, önce elli yedi redif tümeni ile bir alaydan (Çanakkale) oluşan beş müfettişlik bölgesine ayrılmıştır. Kısa bir süre sonra, redif tümenlerinin sayısı elli dörde indirilerek Havran Askerlik Dairesiyle birlikte teşkilat altı müfettişliğe ayrılmıştır. Merkezi olarak Erzurum, Şam, Selanik, Bağdat, İstanbul ve İzmir’de bulunan redif müfettişlikleri bünyesinde elli dört redif tümeni oluşturulmuştur.⁹⁸

2. BÖLÜM: AYDIN VİLAYETİNDEKİ REDİF TEŞKİLATI

Redif teşkilatının kurulması kararlaştırıldıktan sonra tahrirleri yapılmış olan yerlerde, teşkilata alınması uygun görülen gönüllü kişiler, redif askeri olarak kaydedilmiştir ve sonrasında oluşturulan defterler hükümet merkezi İstanbul’a gönderilmiştir. İstanbul’da, defterler görevlendirmeler yapılarak düzenlenmiş ve böylece resmileştirip Asâkir-i Mansûre’nin defterleri olarak teşkilatın kurulduğu yerlere gönderilmiştir. Bu tarihlerde Aydın eyaletinin, 1867’den sonra ise Aydın

⁹⁶Karayaman, “İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi (1834-1913)”, s.103.

⁹⁷ Mehmet Karayaman, “Turgutlu Redif Taburu ve Faaliyetleri”, *Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri*, C.I,Turgutlu, 2018, s.487.

⁹⁸*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 6. Kısım (1908-1920) I. Kitap, s.175.

Vilayeti'nin sancakları olan İzmir ve Saruhan'a ait defterlerin, binbaşılık beratları ve nişanlarla birlikte eyalete gelişi ve yapılan karşılama merasimi jurnal defterinde ayrıntılı olarak yer almıştır. Buna göre; “*Redif Asâkir-i Mansûre'nin, Dersâdet'e takdîmle hatt-ı şerîfle tezyîn ve tevşîh edilen defterleri, binbaşılık emirleri ve nişanlar, Güzelhisar-ı Aydın şehrine üç saat mesafede Karapınar kasabasına geldiği haberi alınarak Aydın sancağı Redif Binbaşısı Yakub Cemal Bey'in kumandası altında olan tabur, adı geçen kasabadan ve Aydın sancağı Muhassılı Yakub Paşa'nın kethüdâsıyla hâkim beldenin ileri gelenleri dahi bir buçuk saat mesafede bulunan Dekapusu ve paşa-yı müşârünileyh dahi bir saat mesafede vâki Kemer Çayı nâm mahallerden karşılayarak ve saygıyla karşılanmış ve Aydın sarayına ulaştırılarak saray meydanına kurulan geniş çadır içerisinde adı geçen paşa ve mahallinden davet olunan Saruhan Binbaşısı Mehmed Bey, diğer binbaşılar, hâkim, ulemâ, meşâyih ve beldenin ileri gelenleri ve çadır dışında da diğer zabıtlar ve neferler ayakta saf saf dizilerek paşa zikredilen defterlerin üstlerinde olan hatt-ı hümayûnu şifâhen tebcîl ile takbîs eyledikten sonra binbaşılara ve sâir zâbitân ve badehü Dîvân Kâtibi yediyle takbîl ve levâzım-ı te'âzım ve ihtirâmı îfâ ve tekmîl ettirdiği; ulemâ, meşâyih ve sâir dahi devletin devamı ve padişahın ömrünün uzun olması için dua ettiği*” şeklinde kaydedilmiştir. Jurnal defterindeki bir sonraki bilgi ise; “*Aydın sancağı redîfine taraf-ı Devlet-i Aliyye'de ninâyet ve ihsân buyrulan elbise ve esliha ve levâzımât-ı sâirebi'l-vürûd cümlesi yerli yerine verildiği*” olarak kaydedilmiştir.⁹⁹ Böylece teşkilatın eyalette nüfuzu başlamıştır. Yine jurnal kayıtlarına göre seraskerlikten iki cilt “*Müzekkere-i Zâbitân*” isimli risale gönderilmiştir. Aydın Muhassılı Yakub Paşa risalelerin üzerine “*Gerekli uyarıları şamil buyruldu*lar” notunu düşerek birini Aydın Redif Taburu Binbaşısı Cemal Bey'e, diğerini Saruhan Redif Taburu Binbaşısı Mehmed Bey'e göndermiştir.¹⁰⁰

1836'da yapılan düzenleme ile redif teşkilatı beş müşirliğe ayrılmış, Hüdavendigar, Konya, Ankara, Aydın ve Erzurum müşirliği kurulmuştur. Aydın Müşirliğine Yakub Paşa getirilmiştir. Aydın Müşirliğinin idaresine Aydın, Saruhan, İzmir-Sığla ve Menteşe sancakları verilmiştir.¹⁰¹

⁹⁹Yıldırım, a.g.e, s.96.

¹⁰⁰Yıldırım, a.g.e, s.98.

¹⁰¹ Kütükoğlu, “*Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redîf-i Asâkir-i Mansûre*”, s.143. Osmanlı Devletine 1425 yılında bağlanan İzmir ve dolayları, o dönem “*Sığla*” adını taşımaktaydı. 16. yüzyılda ise bu isimle İzmir merkezli bir sancak oluşturulmuştur. Aydın ve Menteşe sancaklarının kazaları olan İzmir, Urla, Çeşme, Akçeşhir (Söke), Ayasluğ (Selçuk), Çine ve Balat kazalarından oluşan Sığla sancağı, bir süre Cezayir-i Bahri Sefid (Kaptanpaşa) Eyaletine bağlı idi ve daha sonra bağımsız sancak

1837’de redif taburlarının birleştirilmesiyle redif alayları oluşturulmuştur. 1837 yılına ait bir belgede yer alan “*Aydın’dan müretteb Redif-i Mansûre Alaylarına irade-i seniyye ile nasb olunan dört kaymakam ve sekiz binbaşıya kılıç ve nişan verilmesi*” ifadesinden yola çıkarak, alaylara komuta eden bir kaymakam ve her taburun bir binbaşı olması dolayısıyla, Aydın eyaletinden en az dört redif alayı ve sekiz redif taburu oluşturulduğunu ifade etmek mümkündür.¹⁰² Arşiv belgelerinden elde ettiğimiz bilgilere göre bu dört alay İzmir (Sığla), Aydın, Saruhan ve Menteşe alaylarıdır. Bu alaylarla ilgili arşiv vesikalarına bakıldığında İzmir Alayının 22 Şubat 1838, Aydın Alayının 17 Kasım 1838, Saruhan Alayının 10 Aralık 1838, Menteşe Alayının 6 Haziran 1839 tarihinde kurulduğu görülmektedir.¹⁰³ Bu dönemde Aydın Redif Müşirliğine bağlı olan alaylar, Birinci Aydın, İkinci Saruhan, Üçüncü İzmir ve Dördüncü Menteşe Alayı olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁰⁴

1846 yılında askere alma ve bazı işleyişlerle ilgili bir takım düzenlemeler yapılmasının ardından her ordu bölgesinde muvazzaf alayların sayısı kadar redif bölgesi kurulmuştur. Bu bölgelerin her birinde dört taburlu bir redif alayı kurulması kararlaştırılmıştır. Muvazzaflık görev süresini bitirenler, rediflik hizmetinde yedi yıl süre görev yapacak ve rediflerin yedek asker konumunda kullanılması sağlanacaktı.¹⁰⁵

Aydın Alayı, 1848 yılında Hassa Ordusu Redif Alayları arasında yer almıştır. 1838 Şubat ayında, Redif-i Mansûre-i Eyâlet-i Aydın Müşîri, Vezir Ahmed Fethi Paşa idi.¹⁰⁶ 1849 yılına gelindiğinde, Aydın Eyaleti Redif Kumandanı olarak, Miriliva Ahmet Ziya Paşanın görev yaptığı görülmektedir.¹⁰⁷

1867 yılında vilayet sisteminin kurulması, redif birliklerinin idari durumunda herhangi bir değişiklik yaratmamıştır. Kaza merkezlerine ulaşım durumu, barınma ve asayişin sağlanması gibi nedenlerle belirlenen redif bölgelerinin büyük oranda mevcudiyetini koruduğu görülmektedir.

olarak doğrudan doğruya İstanbul’a bağlanmıştır. 1867 yılında çıkarılan Vilayet-i Umumiye Nizamnamesi ile Aydın Vilayeti kurulmuştur. Başlarda vilayetin merkez sancağı “*Sığla*” olarak anılmış, daha sonra “İzmir” olarak değiştirilmiştir. Bkz. Mustafa Çetin Varlık, “Anadolu Eyaleti”, *DİA*, C.3, İstanbul, 1991, s.144.

¹⁰² BOA., C.AS., 510\21292.

¹⁰³ BOA., ML.MSF.d., 48, BOA., HAT., 321\18845, BOA., D.ASM.d., 39411, BOA., ML.MSF.d., 353.

Denizli Redif Alayının Mayıs 1838 tarihinde kuruluşu ile ilgili olarak bkz. BOA., C.AS., 499\20854.

¹⁰⁴ BOA., ML.MSF.d., 48, BOA., C.AS., 464\19364, BOA., D.ASM.d., 39411, BOA., C.AS., 957\41601.

¹⁰⁵ Tunalı, *a.g.t.*, s.79.

¹⁰⁶ Yıldırım, *a.g.e.*, s.104.

¹⁰⁷ BOA., DH. SAİD.d., 66\19.

1869 yılında yapılan düzenlemeden sonra, merkezi Manastır'da bulunan III. Orduya bağlı altı adet redif alayı oluşturulmuştur. Bu alayların redif askeri topladığı yerler arasında Aydın Vilayeti dâhilindeki İzmir, Manisa, Tire, Kula, Aydın, Nazilli, Milas, Muğla kazaları da bulunmaktaydı.¹⁰⁸ 1887 yılında hazırlanan “*Redif Alaylarının Mevkileri ve Talim Yapacakları Ayları Gösterir Talimata*” göre, III. Orduyabağlı olarak faaliyet gösteren redif alayları arasında Denizli, Muğla, İzmir, Turgutlu, Aydın ve Nazilli Redif Taburlarının da yer aldığı görülmektedir.¹⁰⁹

1877 yılında yapılan düzenleme ile redif taburları mukaddem (birinci) sınıf, tâli (ikinci) sınıf ve sâlis (üçüncü) sınıf olarak üç kola ayrılmıştır.¹¹⁰ Bu düzenleme ile Aydın Vilayetine mensup redif alayları dört birinci (mukaddem) ve dört ikinci (tali) olmak üzere sekiz tabura ayrılmıştır. Ulaşabildiğimiz kaynaklara dayanarak bu dönemde Aydın Vilayetine bağlı redif birliklerinde sâlis (üçüncü) tabur oluşturulmamıştır. Zaten 1881 yılındaki düzenleme ile de sâlis (üçüncü) sınıfı redif taburları kaldırılarak, Osmanlı redif teşkilatındaki her alayda mukaddem ve tâli taburlar bulundurulmuştur.

H. 1300 (M.1882\1883) yılında yayınlanan Aydın Vilayet Salnamesinde, III. Ordu-yu hümayûna mensup Redif 78. İzmir Mukaddem Alayının¹¹¹, 1. İzmir Taburu, 2. Manisa Taburu, 3. Kula Taburu ve 4. Gördes Taburundan meydana geldiği görülmektedir.¹¹² Bu durum H.1302 (M.1884/1885) tarihli Aydın Vilayet Salnamesinde değişiklik göstermekte, İzmir Mukaddem Alayının 1., 2. ve 3. taburlarında herhangi bir değişiklik olmazken 4. Tabur, Gördes Redif Taburu yerine Turgutlu Redif Taburu olarak belirtilmektedir.¹¹³ Bundan sonraki yılların vilayet salnameleri incelendiğinde de Gördes Redif Taburu hakkında bir bilgi yer almamaktadır. Aynı yıl 126. İzmir Tâli Alayı da, 1. İzmir Taburu, 2. Manisa Taburu, 3. Kula Taburu ve 4. Turgutlu Taburundan oluşmaktadır.¹¹⁴ Ayrıca İzmir Tâli Alayının 4. Taburunun binbaşı Ramazan Ağa, H. 1300 (M.1882\1883) yılı Aydın Vilayet Salnamesi'ne göre Gördes Tâli Taburu'nun, H. 1302 (M.1884\1885) yılı

¹⁰⁸ Uğur Ünal, *Sultan Abdülaziz Devri Osmanlı Kara Ordusu (1861-1876)*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, 2006, s.56.

¹⁰⁹ Hidayet Kara, “*Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmış Doktora Tezi, Erzurum, 2013, s.362-363.

¹¹⁰ Karayaman, “İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi (1834-1913)”, s.105.

¹¹¹ 20 Mayıs 1881 (H. 20 Cemaziyelahir 1298) tarihli bir belgede, İzmir Redif Alayının numarası 57 olarak verilmiştir. Bkz. BOA, MB.İ...76\73.

¹¹² H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.93-97.

¹¹³ H.1302 (M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.47.

¹¹⁴ H.1302 (M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.48.

Aydın Vilayet Salnamesi'ne göre ise Turgutlu Tâli Taburu'nun binbaşılığını yapmıştır.¹¹⁵ Bu durum Gördes Redif Taburu'nun adının değiştirilmesiyle Turgutlu Redif Taburu'nun kurulduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Aydın Vilayeti Dâhilinde Kurulan Redif Mukaddem ve Redif Tâli Taburlarının 1891 Yılında Seferber Olma Yerleri

Ordular	Kolordular	Tümenler		Tugaylar		Alaylar		Taburlar
		Numarası	Yeri	Numarası	Yeri	Numarası	Yeri	
2.	9. Redif (Mukaddem)	17	Edirne	34	Bursa	68	Kale-i Sultaniye (Çanakkale)	Kale-i Sultaniye, Edremit, Bergama, Bayramiç
3.	10. Redif (Mukaddem)	20	Selanik	39	Selanik	78	İzmir	İzmir, Manisa, Kula, Turgutlu
3.	10. Redif (Mukaddem)	20	Selanik	40	Aydın	79	Aydın	Aydın, Tire, Nazilli, Karacasu
3.	10. Redif (Mukaddem)	20	Selanik	40	Aydın	80	Milas	Milas, Muğla, Denizli, Tavas
2.	15. Redif (Tali)	29	Bursa	58	Kale-i Sultaniye (Çanakkale)	116	Kale-i Sultaniye	Kale-i Sultaniye, Edremit, Bergama, Bayramiç
3.	16. Redif (Tali)	32	Aydın	63	İzmir	126	İzmir	İzmir, Manisa, Kula, Turgutlu
3.	16. Redif (Tali)	32	Aydın	64	Milas	127	Aydın	Aydın, Tire, Nazilli, Karacasu
3.	16. Redif (Tali)	32	Aydın	64	Milas	128	Milas	Milas, Muğla, Denizli, Tavas

Kaynak: Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi3. Cilt V. Kısım (1793-1908): Kuruluş 5.

1892 senesinde redif teşkilatında yapılan düzenlemeyle mukaddem redif taburları ve tâli redif taburları birleştirilmiş ve bütün sancaklarda dört bölükten oluşan tek bir redif taburu oluşturulması kararlaştırılmıştır.¹¹⁶ Böylece tâli taburlar kaldırılmış, aynı zamanda alay sayısı arttırılmıştır. Aşağıdaki tabloda, 1892 yılında yapılan düzenlemeden sonra Aydın Vilayetinde bulunan redif alayları ve taburları gösterilmektedir. Tabur merkezlerinden sadece Tefenni, Aydın Vilayeti dışında kalırken, Bergama, Soma, Demirci, Eşme, Çal ve Mekri (Fethiye) taburlarının, Aydın Vilayeti dışındaki birliklere bağlı olduğu görülmektedir.

¹¹⁵H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.102; H.1302 (M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.48.

¹¹⁶Karayaman, "Turgutlu Redif Taburu ve Faaliyetleri", s.489.

Tablo 5: 1892 Düzenlemesinden Sonra Aydın Vilayetinde Oluşturulan Redif Alayları ve Taburları

<i>Redif Alayları</i>	<i>Redif Taburları</i>
43. Denizli Redif Alayı	I.Denizli Taburu, II. Sarayköy Taburu, III. Honaz Taburu, IV. Tefenni Taburu ¹¹⁷
44. Muğla Redif Alayı	I.Menteşe (Muğla) Taburu, II. Milas Taburu, III. Marmaris Taburu, IV.Tavas Taburu
45. İzmir Redif Alayı	I.İzmir Taburu, II.Bornova Taburu ¹¹⁸ , III. Manisa Taburu, IV.Menemen Taburu
46. Turgutlu (Kasaba) Redif Alayı	I.Turgutlu Taburu, II.Akhisar Taburu, III.Alaşehir Taburu, IV.Kula Taburu
47. Aydın Redif Alayı	I.Aydın Taburu, II.Kuşadası Taburu, III.Tire Taburu, IV.Ödemiş Taburu
48. Nazilli Redif Alayı	I.Nazilli Taburu, II.Karacasu Taburu, III. 1893-1895 yıllarında Bozdoğan Taburu; 1895 yılından sonra Yenipazar Taburu, IV.Çine Taburu
22. Redif Alayı	III.Bergama Taburu, IV.Soma Taburu
24. Redif Alayı	II.Demirci Taburu
26. Redif Alayı	II.Eşme Taburu, III.Çal Taburu
31. Redif Alayı	IV.Mekri (Fethiye) Taburu

Kaynak: Hicri 1311 (Miladi 1893/1894) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s. 108; 109; 161; 189; 194; 206; 232; 246; 257; 266; 286; 300; 314; 316; 323; 333; 341; 344; 350; 355; 375; 382; 391; Hicri 1313 (Miladi 1895/1896) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s. 387,294; Hicri 1315 (Miladi 1897/1898) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.189; 276; 349; 399; 430; 449; 528.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, redif alaylarının kurulduğu kaza merkezleri aynı zamanda o alaya bağlı birinci redif taburlarının da merkezi durumdadır. Redif teşkilatının kuruluşundan kaldırılışına kadar geçen zaman içinde yeni birlikler kurulduğu ve redif tabur sayıları arttığı için çeşitli tabur ve alayların merkezlerinde değişiklikler meydana gelmiştir. 1908 yılına gelindiğinde yapılan bir değişiklik ile III. Orduya bağlı 12. İzmir Redif Fırkasının isminin, 12. Aydın Redif Fırkası olarak değiştirildiği ve 400 mevcutlu 12. İzmir Redif Süvari Alayının da 12. Aydın Redif Fırkası, 23. İzmir Tugayına bağlandığı görülmektedir.¹¹⁹

1911 yılına gelindiğinde, ülke genelinde redif teşkilatı elli yedi tümen ve bir alaydan (Çanakkale) meydana gelen beş müfettişlik bölgesine ayrılmıştır. Ancak kısa süre sonra, redif tümenlerinin sayısı elli dörde indirilmiş ve teşkilat, beş yüz dört redif taburdan meydana gelen altı müfettişliğe ayrılmıştır. Redif teşkilatında yer alan tümen, alay ve taburlar, merkezlerinin bulunduğu kazaların adlarıyla anılmıştır.

¹¹⁷ H.1317 (M.1899/1900) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesinde, Marmaris Taburu, 43. Denizli Alayının 4. Taburu olarak gösterilmektedir. 19 Mayıs 1903 tarihli bir arşiv belgesinde, Denizli Livasına bağlı Milas, Honaz, Tavas Redif Taburlarının, Manastır, Selanik ve Üsküp bölgesine sevk edildiği ifade edilmektedir. Bkz. *H.1317 (M.1899/1900) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.439;BOA, Y..A.HUS., 448\63.

¹¹⁸ 6 Aralık 1893 tarihli bir arşiv belgesinde Bornova Redif Taburu yerine, “*Merkezi Birunabad (Bornova) olan İkinci Karaburun Taburu*”, ifadesi yer almaktadır. Bkz.BOA, Y.MTV., 87\195.

¹¹⁹ Karayaman, “Turgutlu Redif Taburu ve Faaliyetleri”, s.106.

Aydın Vilayeti dâhilinde bulunan sekiz redif tümeni ve yetmiş iki redif taburu, merkezi İzmir olan 6. Redif Müfettişliğine bağlanmıştır.¹²⁰

Daha önce alay merkezliği yapmamış olan Akhisar, Soma ve Ödemiş, 6. Redif Müfettişliğinde hem alay hem tabur merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine İzmir, Aydın, Nazilli, Denizli, Turgutlu ve Muğla da 1911'de hem alay hem tabur merkezidir.¹²¹

Tablo 6: 1911 Yılında 6. Redif Müfettişliğine Bağlı Redif Birlikleri

<i>Tümenler</i>	<i>Alaylar</i>	<i>Taburlar</i>
İzmir	İzmir	İzmir, Bornova, Menemen.
	Akhisar	Akhisar, Sındırgı, Manisa.
	Soma	Soma, Bergama, Dikili.
Aydın	Aydın	Aydın, Çine, Bozdoğan.
	Ödemiş	Ödemiş, Tire, Kuşadası.
	Nazilli	Nazilli, Karacasu, Sarayköy.
Uşak	Uşak	Uşak, Eşme, Kula.
	Simav	Simav, Gediz, Emet.
	Kasaba (Turgutlu)	Kasaba (Turgutlu), Demirci, Alaşehir.
Denizli	Denizli	Denizli, Hunas (Honaz), Tavas, Tefenni.
	Çivril	Çivril, Çal, Uluborlu.
	Isparta	Isparta, Burdur, Eğirdir.
Antalya	Antalya	Antalya, Elmalı, Megri (Mekri).
	Muğla	Muğla, Milas, Marmaris.
	Alaiye (Alanya)	Alaiye (Alanya), Anamur, Ermenek.
Afyonkarahisar	Afyonkarahisar	Afyonkarahisar, Sincanlı, Sandıklı.
	Kütahya	Kütahya, Tavşanlı.
	Akşehir	Akşehir, Yalvaç, Bolvadin.
Konya	Konya	Konya, Silile, Ilgın.
	Seydişehir	Seydişehir, Beyşehir, Akseki.
	Karaman	Karaman, Ereğli, Bozkır.
Kayseri	Kayseri	Kayseri, Erkilet, Boğazlıyan.
	Nevşehir	Nevşehir, Ürgüp, Aksaray.
	Develi	Develi, Tavlon, Niğde.

Kaynak: Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi C.III. 6. Kısım (1908-1920) I. Kitap, s.180-181.

2.1.-AYDIN SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ

Aydın Redif Taburu, teşkilatın kuruluş döneminde 1835 yılı Mart ayında oluşturulmuştur.¹²² Aydın sancağında kurulan ikinci redif taburu da Nazilli Redif Taburu'dur. 1865 yılında III. Orduya bağlı 6.Alay, 1.Aydın, 2.Nazilli, redif taburlarından oluşmaktaydı.¹²³

¹²⁰ Muhammet Mithat Özgen, "Osmanlı Devleti Ordu Sisteminde Redif Teşkilatı ve II. Abdülhamid Dönemi Redif Binaları", Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yayınlanmış Doktora Tezi, Konya, 2013, s.48.

¹²¹ Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi, III. Cilt, 6. Kısım (1908-1920), I. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1971, s.180-181.

¹²² Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre", s.133.

¹²³ Tunalı, a.g.t., s.95.

Aydın'ın Söke taraflarında yer alan ve eskiden Sığla sancağına mensup olduğunu bildiğimiz Mandiçe (Bağarası) olarak adlandırılan kazada, yapılan redif talimi jurnal defteri kayıtlarında şu şekilde yer almıştır: “*Sığla sancağının Mandiçe kazâsından müretteb Redif-i Asâkir-i Mansûre sâye-i mekârim-ivâye-i hazret-i mülûkânedebi'l-itmâm irsâl buyrulan mu'allimler kumandasıyla fenn-i ta'lîm ve ta'allümde ihtimâm ve hattâçend nevbet atış ta'lîmiicrâ olunarak an-be ân mütezâyid-i şevket ve gayretlerinin arttırılmasına çalışıldığı...*”. Böylece muallimler kumandasında yaptıkları talimler aktarılmıştır.¹²⁴ Ancak Mandiçe'deki rediflerin hangi taburda yer aldığı konusunda bilgi bulunmamaktadır. Sığla sancağının varlığından hareketle, redif teşkilatının kuruluş döneminde (1835-1839), bu birliklerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Sonraki yıllara ait kayıtlarda ise Mandiçe veya Söke'de rediflere rastlanmamaktadır.

Vilayet sisteminin kabul edildiği 1867 yılından sonra, Aydın sancağının kazası olan Karacasu'da oluşturulan tabur ile sancakta bir redif taburu daha kurulmuştur. Arşiv belgelerinde hakkında daha eski tarihli bir bilgi olmamasından hareketle, 1881 yılındaki düzenleme ile kurulmuş olması muhtemel olan Karacasu Redif Taburu ile ilgili ilk bilgiye 1884\1885 (H.1302) tarihli Aydın Vilayet Salnamesinde rastlıyoruz. Bu tarihlerde Karacasu'da kurulan mukaddem ve tâli redif taburlarının, 79. Aydın Mukaddem Redif ve 127. Aydın Tâli Redif Alaylarında, 4. Tabur olarak yer aldığı görülmektedir.¹²⁵

Aydın sancak merkezinde kurulan redif birliklerine genel olarak baktığımızda, Aydın kaza merkezinin hem redif taburu hem de redif alayı merkezi olduğu görülmektedir. 1865-1877 yılları arasında Aydın Redif Taburu, III. Orduya bağlı 6.Alayın, 1.Redif Taburu olarak görev yapmıştır.¹²⁶ H.1302 (1884\1885) tarihli Aydın Vilayet Salnamelerinde hem Aydın Redif Alayı ve hem de Aydın Redif Taburu hakkında bilgi verilmektedir. Bu tarihte Aydın Redif Alayının, 40. Aydın Mukaddem Livasına bağlı 79. Redif Alayı olduğu ve Miralay Ahmed Ziya Beyin alay komutanı olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır. Aydın Redif Tâli Alayı ise 64. Milas Tâli Livasına bağlı 127. Aydın Tâli Alayı olduğu ve birliğe Kaymakam Rasim Bey'in komuta ettiği görülmektedir.¹²⁷ Aydın redif birlikleri ile ilgili bilgiler, alay numaraları da dâhil olmak üzere, 1891 yılı redif taburlarının seferber olma yerleri ile

¹²⁴ Yıldırım, *a.g.e.*, s.100.

¹²⁵ H.1302 (M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.47-48.

¹²⁶ BOA, C.AS., 41\1900.

¹²⁷ H.1302 (M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.47-48.

tamamen aynı verileri içermektedir.¹²⁸ Bu da bize 1881-1892 yılları arasında, redif birliklerinin yapılarında önemli bir değişiklik olmadığını göstermektedir.

Aydın sancağına bağlı kaza merkezlerinden biri olan Nazilli'deki redif birliklerine bakacak olursak, 1884\1885 tarihinden itibaren Nazilli Mukaddem Redif Taburunun, 79. Aydın Mukaddem Redif Alayının, Nazilli Tâli Redif Tabunun ise 127. Aydın Tâli Redif Alayının 3. Redif Taburları olduğu görülmektedir. Aydın Vilayet Salnamelerine göre H. 1302 (M. 1884\1885) ve H. 1304 (M. 1886\1887) yıllarında Nazilli Mukaddem Redif Taburu'nun binbaşılığı görevini İsmail Ağa'nın yürüttüğü, H. 1302 (M. 1884\1885) yılında boş olan Tâli Redif Taburu binbaşılığı kadrosunda, H. 1304 (M. 1886\1887) yılında Binbaşısı Şevket Beyin atandığı anlaşılmaktadır.¹²⁹

1892'deki düzenleme ile daha önce Aydın Redif Alayı'na bağlı olan Nazilli ve Karacasu redif taburlarının yerine, Aydın Alayı'na İzmir'in kazaları olan Kuşadası ve Ödemiş redif taburlarının dâhil edildiği, Aydın sancağına mensup Nazilli ve Karacasu Redif Taburlarının ise yeni kurulan 48. Nazilli Alayına bağlandığı görülmektedir.¹³⁰ Böylece 1892 düzenlemesi sonrasında Aydın sancağında iki adet redif alayı bulunuyordu. Bunlardan birincisi; Aydın, Kuşadası, Tire ve Ödemiş taburlarından oluşan, 47. Aydın Alayı'dır. İkincisi ise; Nazilli, Karacasu, Bozdoğan\Yenipazar, Çine taburlarından meydana gelen 48. Nazilli Alayı'dır. Çine Redif Taburu ile Bozdoğan Redif Taburu 1892 düzenlemesi ile oluşturulmuştur. Bozdoğan Redif Taburu, 1895 yılından sonra Yenipazar Redif Taburu adını almıştır. Bu dönemdeki idari taksimata göre Yenipazar, Bozdoğan kazasına bağlı bir nahiyedir.¹³¹

1911 yılında redif müfettişliklerin kurulması ile Aydın sancağından, Aydın, Çine ve Bozdoğan taburlarından oluşan bir Aydın Alayı ve Nazilli, Karacasu, Sarayköy taburlarından meydana gelen bir Nazilli Alayı oluşturulmuştur.¹³² Böylece 1895'ten sonra bu tarihte, tekrar Bozdoğan Redif Taburu olarak isimlendirilen bir tabur bulunmaktadır.

¹²⁸Bkz. *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), Kuruluş 5.

¹²⁹H.1304 (M.1886/1887) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.67.

¹³⁰H.1311 (M.1893/1894) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s. 161; 189; 194; 300; 314; 316; 323; 333.

¹³¹BOA., DH. MKT., 342\34.

¹³²*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 6. Kısım (1908-1920) I. Kitap, s.180-181.

2.2.-İZMİR SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ

Osmanlı Devleti'nin İzmir sancağına ait kazalardan bazıları teşkilatın kurulduğu dönem Sığla (Suğla) adıyla anılan bir sancağa mensuptu. Bu yüzden burada kurulan redif taburu da önceleri İzmir-Sığla olarak adlandırılmıştır. Eylül 1834'te yurdun her yerine gönderilen emirlerin ardından redif birliklerinin kurulması istendiğinde, İzmir İhtisab Nazırı Tahir Bey'in gayretleriyle bir redif taburu oluşturulmuş ve taburun defteri İstanbul'a gönderilmiştir. İzmir- Sığla Sancağı Taburuna, Kapucubaşı Giritli Süleyman Ağazâde Hacı Süleyman Râşit Ağa atanmıştır.¹³³ 1834 yılının Aralık ayında kurulan İzmir-Sığla Redif Taburu, 1835 yılı Şubat ayında, tamamlanan on bir redif taburunun içinde yer alıyordu.¹³⁴ Sığla sancağı redif birliklerinin İzmir'de yaptıkları büyük talimleri jurnal defterindeki kayıtlara yansımıştır. “*Sığla sancağından müretteb Redif Asâkir-i Mansûre büyük ta’lîmicrâsı için geçen Saferü’l-hayrın 4. Günü (21 Mayıs 1836) kürsî-i livâ olan medîne-i İzmir’e çağrılıp toplanarak kışla ve içerisinde olan çadırlara kondurularak, askerler bir müddet atış talîmini icrâ için dua ettiler ve her bir talîm sonunda yüksek sesle padişahın ömrünün uzun olması için dua ettikleri*” ve eğitimlerini tamamladıktan sonra memleketlerine döndükleri kaydedilmiştir.¹³⁵

İzmir Redif Alayı, 1848 yılında Hassa Ordusu Redif Alayları arasında yer almıştır. 1865 yılında İzmir Redif Taburu, III. Orduya bağlı 5. Alayın 1. Redif taburu durumundaydı. 5. Alayın 3. Taburu da Tire Redif Taburuydu.¹³⁶

1834 yılında kurulan İzmir Redif Taburu, 1867 Vilayet Nizamnamesi sonrasında da alay ve tabur teşkilatlanması olarak devam etmiştir. H. 1300 (1882\1883) tarihli Aydın Vilayet Salnamesinde, İzmir Alayı'nın İzmir, Manisa, Kula ve Gördes taburlarını oluşturan bölüklerin kazaları da belirtilmektedir. Manisa, Kula ve Gördes taburlarının bölüklerini oluşturan kazaları da Manisa sancağı başlığı altında inceleyeceğiz. İzmir Redif Taburu'nun bölükleri ise şu kazalardan meydana gelmiştir:

1. Bölük: *İzmir kazası,*

2. Bölük: *Menemen ve Foçateyn (Foça) kazaları,*

¹³³ Ahmet Hilmi Çoban, *Ahmet Cevat Paşa'nın Tarih-i Askeri-i Osmani (Kitab-ı Rabi') Adlı Eserinin Transkripsiyonlu Metni*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2009, s.127.

¹³⁴ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redîf-i Asâkir-i Mansûre” s.133.

¹³⁵ Yıldırım, *a.g.e.*, s.100-101.

¹³⁶ Karayaman, “İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi (1834-1913)”, s.105. Tire Redif Taburunun 1849 yılından önce kurulduğuna dair ifadeler için bkz. BOA, A.MKT.MHM., 9\67.

3.Bölük: *Birunabad (Bornova), Nif (Kemalpaşa), Cumaabad (Cumaovası) ve Tiriya (Torbalı) kazaları,*

4. Bölük: *Urla, Seferihisar, Çeşme, Karaburun kazaları.*¹³⁷

Böylece diğer yıllara ait salnamelerin hemen hemen hepsinde taburların hangi kazalarda toplanan bölüklerden oluşturulduğu hakkında bilgi verilmezken, H. 1300 (1882\1883) tarihli Aydın Vilayet Salnamesi vasıtasıyla İzmir Redif Taburu'nu oluşturan bölüklerin bilgisine ulaşabiliyoruz.

İzmir sancağından kurulan ikinci tabur olan Tire Redif Taburu'na, 1849 yılında bir yüzbaşı tayin edilmiştir.¹³⁸ Bu tarih öncesinde Tire Redif Taburu'ndan bahseden bir belge mevcut değildir. Bu konuda ihtimaller değerlendirildiğinde teşkilatın kurulurken tabur oluşturulması kararlaştırılan yerlerden birinin de Tire olduğu ancak taburun kurulma sürecinin uzun sürmüş olabileceği düşünülebilir. Bir ihtimal de taburun 1846'da askere alma usullerinin de düzenlenmesiyle dört taburlu alaylar oluşturulmaya başlandığında kurulması kararlaştırıldığı veya oluşturulduğudur. 1867 Vilayet Nizamnamesi ile Aydın Vilayeti'nin İzmir sancağının Tire kazasından teşkil edilen bu taburun 1884 yılında seferber olma yeri, Aydın Redif Alayı'dır.¹³⁹ H.1326 (M.1906\1907) tarihli salnameye göre, Tire Redif Taburunun 3. ve 4. bölükleri, İzmir sancağının Bayındır kazasından oluşturulmuştur.¹⁴⁰

1867 yılından itibaren kurulan vilayet dâhilindeki İzmir sancağına bağlı kazalardan, Bergama ve Bornova redif taburlarının kurulduğu görülmektedir. Bornova Redif Taburuna ilişkin arşiv belgelerindeki ilk kayıt, 26 Ocak 1876 tarihli belgede yer alan “*İzmir’de Bornova Redif Taburu Mülazımı Hamid Efendi*” ile ilgilidir.¹⁴¹ Aynı zamanda H. 1300 (1882\1883) tarihli salnamede, İzmir Taburunu oluşturan bölüklerden biri de Birunabad (Bornova) kazası idi. Bu da gösteriyor ki aynı tarihlerde Bornova kazası, Bornova tabur merkeziyken aynı zamanda İzmir Redif Taburu'na bir bölük oluştuyordu.¹⁴² Ancak 1891 yılı orduların seferber olma yerlerini gösteren tabloda Bornova Taburu bulunmamaktadır.¹⁴³ Bornova Redif Taburu ile ilgili bir sonraki bilgi, H.1311 (1893\1894) tarihli Aydın Vilayet

¹³⁷ H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.93-94.

¹³⁸ BOA., A.}MKT.MHM.,9/67.

¹³⁹ BOA., YB.021.,81/149.

¹⁴⁰ H.1326(M.1906/1907) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.289.

¹⁴¹ BOA, DH.SAİD.d., 130\41.

¹⁴² H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.94.

¹⁴³ Bkz. *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), Kuruluş 5.

Salnamesinde karşımıza çıkmaktadır. Bu salname gösteriyor ki 1892 yılındaki düzenleme sonucunda; yeni kurulan 45.İzmir Redif Alayı'na Menemen ve Bornova Redif Taburları dâhil edilmiştir.¹⁴⁴

Bir başka İzmir sancağı kazası, Bergama'dan oluşturulan, Bergama Redif Taburu ile ilgili ilk bilgi, sekiz yüz mevcutlu taburun 1880 yılı Kasım ayında önce Çanakkale'ye oradan da III. Ordu Komutanlığı Karargâhının bulunduğu Selanik'e sevk edildiği ile ilgilidir.¹⁴⁵ Taburla ilgili 5 Ekim 1884 tarihli bir başka belgede, "2. Ordu, Redif 68. Alayının 3. Bergama Taburu Kâtibi Mustafa Efendi'ye nişan ita edildiği" bilgisi verilmektedir.¹⁴⁶ Bergama, 1881 yılından itibaren İzmir sancağına bağlı bir kaza merkezi olmasına rağmen, Bergama'dan oluşturulan redif taburları İzmir'de oluşturulan redif alayına bağlanmamış, daha çok Bergama'nın kuzeyinde yer alan kaza merkezlerindeki redif birliklerine bağlanmıştır. Örneğin 1891 yılında Bergama Redif Taburu (mukaddem), II. Ordunun, 9. Redif Kolordusunun, 17. Edirne Redif Fırkası, 34. Bursa Livası, 68. Kale-i Sultaniye (Çanakkale) Redif Alayına bağlı 3. Redif Taburu idi. Bergama Tâli Redif Taburu ise, II. Ordunun, 15. Redif Kolordusunun, 29. Bursa Redif Fırkası, 58. Kale-i Sultaniye (Çanakkale) Livası, 116. Çanakkale Redif Alayına bağlı üçüncü tabur idi.¹⁴⁷ 29 Eylül 1903 tarihli arşiv vesikasında ise, Soma ve Dikili Redif Taburları ile birlikte Bergama Redif Taburunun, Bandırma Redif Fırkasına bağlı olduğu ifade edilmiştir.¹⁴⁸ Dikili, Bergama kazasına bağlı bir nahiyedir. Arşiv vesikaları arasında ilk kez 1897 tarihli bir belgede Dikili Redif Taburu'nun ismi geçmektedir ve 1911'de 6. Redif Müfettişliği'nin Soma Alayında yer almıştır ancak Aydın Vilayet Salnamelerinde Dikili Redif Taburu hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır.¹⁴⁹

Menemen, Ödemiş ve Kuşadası redif taburları, İzmir kazalarından meydana getirilen diğer taburlardır. Bu taburların üçü de 1892'deki değişiklik sonrası kurulduğu anlaşılmaktadır. Çünkü söz konusu taburlar hakkında arşiv belgelerinde daha önceki tarihte bir bilgi bulunmamaktadır. Ödemiş Redif Taburu'na ait ilk belge 25 Ekim 1892 (H. 3 Rebûlâhir 1310) tarihli dir.¹⁵⁰ Kuşadası ve Menemen taburlarıyla ilgili ilk bilgi ise salnamelerden edinilmektedir. 1893\1894 (H.1311) tarihli Aydın

¹⁴⁴H.1311 (M.1893/1894) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s. 109; 206.

¹⁴⁵Funda Adıttar, "İzmir İngiliz Başkonsolosluğunun Askeri İstihbarat Faaliyetleri (1878-1914)", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C.26, S.1, İzmir, 2011,s.7.

¹⁴⁶BOA., Y.MTV., 15\78.

¹⁴⁷*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), Kuruluş 5.

¹⁴⁸BOA., BEO., 2180/163458.

¹⁴⁹BOA., DH.TMIK.M., 32\31.

¹⁵⁰BOA., DH. MKT. 2014\43.

Vilayet Salnamesinde, Kuşadası 47. Aydın Alayının 2. Taburu, Ödemiş de aynı alayın 4. taburuyken, Menemen ise 45. İzmir Alayı'nın 4. redif taburudur.¹⁵¹

İzmir sancağında, 1911'e kadar hem alay hem de tabur merkezi olan tek yer olarak İzmir bulunuyordu. Bu tarihte müfettişlikler oluşturulmasıyla bir redif taburu bulunan Ödemiş kaza merkezi aynı zamanda alay merkezi haline de gelmiştir. Buna göre Ödemiş, Aydın Tümenine bağlı bir alaydır, İzmir Tümeni'nde ise İzmir, Akhisar ve Soma alayları kurulmuştur.¹⁵²

2.3.-SARUHAN (MANİSA)SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ

Saruhan (Manisa) taburu 1835 yılının Mart ayında kurulmuştur.¹⁵³ Saruhan Alayı da 1837'de Aydın Eyaletinden oluşturulan ilk dört alay arasında yer almıştır.¹⁵⁴ Belgelerde genel itibariyle tabur için Manisa adı kullanılırken bazen Saruhan adı da kullanılmıştır; alay ise Saruhan olarak zikredilmiştir. Manisa (Saruhan) Redif Taburu, 1865 yılında III. Orduya bağlı 5. Alayın 2. Taburudur.¹⁵⁵

1867 öncesinde Saruhan sancağı kazasından kurulan diğer bir tabur ise Kula Redif Taburu'dur. Kula Redif Taburu'na dair en eski tarihli arşiv belgesi 1862 yılına aittir.¹⁵⁶ Kula Redif Taburu, kuruluşundan itibaren, 1892 düzenlemesine kadar İzmir Redif Alayının 3. Taburu olmuştur.¹⁵⁷ H.1300 (1882\1883) tarihli Aydın Vilayet Salnamesinde, Saruhan sancağına bağlı olan, Manisa, Kula ve Gördes taburlarını oluşturan bölüklerin hangi kazalardan kurulduğu belirtilmektedir. Buna göre *Manisa Redif Taburu*'nun bölükleri şu kaza ve nahiyelerden oluşuyordu:

1. **Bölük:** *Manisa kazası,*
2. **Bölük:** *Saruhan aşâir (aşiretler),*
3. **Bölük:** *Turgutlu ve Ilıca kazaları,*

¹⁵¹H.1311 (M.1893/1894) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.189; 194; 206.

¹⁵²*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi* III. Cilt 6. Kısım (1908-1920) I. Kitap, s.180-181.

¹⁵³Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre" s.133. Saruhan (Manisa) Redif Taburunun kuruluşunu tamamlaması, 30 Aralık 1836 tarihine kadar sürmüştür. 1837 yılına gelindiğinde Aydın Eyaleti sancaklarından meydana getirilen dört redif alayından birinin Saruhan (Manisa) Redif Alayı olduğu görülmektedir. Bkz. BOA, HAT., 313\18496; BOA, C..AS., 771\32610.

¹⁵⁴BOA., C.AS., 464\19364; BOA., C.AS., 1126\49974.

¹⁵⁵Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi (1834-1913)", s.105. Belgelerde bazen Saruhan Redif Taburu ifadeleri geçmektedir. Bkz.BOA., A.MKT.UM., 561\12.

¹⁵⁶BOA, A. }MKT.UM. 560\51.

¹⁵⁷H.1300 (1882\1883) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.95.

4. Bölük: *Menemen, Güzelcehisar, Yund Dağı, Belen, Emlak kazaları.*¹⁵⁸

Aynı salnamede *Kula Redif Taburu*'nun bölükleri ise şu kaza ve nahiyelerden oluşuyordu:

1. Bölük: *Kula ve Mendehorya (Kemaliye) kazaları,*

2. Bölük: *Alaşehir ve İnegöl kazaları,*

3. Bölük: *Salihli ve Adala kazaları,*

4. Bölük: *Güney Nahiyesi.*¹⁵⁹

Gördes Redif Taburu, sadece H.1300 (M.1882/1883) tarihli Aydın Vilayet Salnamesi'nde geçmekte olup İzmir Redif Alayının dördüncü taburudur. Daha sonraki yıllarda Gördes adını taşıyan bir tabur bulunmamaktadır. Ancak bu taburun Turgutlu Redif Taburu olarak devam ettiği anlaşılmaktadır. H.1300 (M.1882/1883) senesinde *Gördes Redif Taburu*'nun da bölükleri şu kaza ve nahiyelerden oluşuyordu:

1. Bölük: *Akhisar, Gördek, Marmaracık kazaları,*

2. Bölük: *Palamut nahiyesi,*

3. Bölük: *Borlu ve Kayacık nahiyeleri,*

4. Bölük: *Gördes kazası.*¹⁶⁰

Saruhan sancağının Palamut nahiyesi ve Gördek kazasından yazılan rediflerle ilgili bir bilgi daha mevcuttur. Talimlerine dair jurnal defterlerinde bir kayıt yer almaktadır. Buna göre; “*Palamut ve Gördek kazalarından yazılan Redif Asâkir-i Mansûre, Aydın muhassılı Yakub Paşa tarafından temin edilen elbiseleri giyip aylıkları da verilmiş ve o şekilde cümlesi müteşekkiren ve mesrûren üç saat kadar ta'lîm ve ta'allüm icra ederek daha sonra mahallerine gönderilmişlerdir*”.¹⁶¹

1867 yılında yapılan düzenlemeden sonra kurulan redif taburlarından biri de Turgutlu Redif Taburu'dur. Turgutlu'da redif deposunun inşasının tamamlanması ile ilgili olarak 6 Ağustos 1888 tarihinde, İzmir Redif Fırkası Kumandanı Seyfi Paşa tarafından gönderilen yazıda yer alan, “*1296 senesi tensikatı üzerine İzmir Alayı dairesinde teşkil edilmiş olan 4. Turgutlu Taburu*” ifadeleri, Turgutlu Redif Taburunun 1880/1881 yılında kurulmuş olduğunu göstermektedir. Bir başka belgede yer alan “*Saruhan sancağı dâhilinde olup beş-altı seneyi mütecaviz müddetten beri tabur merkezi ittihaz olunmuş olan Turgutlu Kasabasında*”, şeklindeki ifade de bu

¹⁵⁸ H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.94-95.

¹⁵⁹ H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.95-96.

¹⁶⁰ H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.97.

¹⁶¹ Yıldırım, a.g.e., s.98.

bilgiyi doğrulamaktadır.¹⁶² Taburun 1891 yılında da seferber olma yeri, İzmir Alayı'dır.¹⁶³ İzmir Redif Alayı'na bağlı olan Kula ve Kasaba (Turgutlu) Redif Taburlarının 1892 yılında gerçekleşen düzenleme sonucu ile 46. Kasaba (Turgutlu) Redif Alayı'na bağlandığı görülmektedir.¹⁶⁴ Böylece bu sancaktan Saruhan (Manisa) alayı dışında bir alay daha oluşturulmuştur. 46. Kasaba (Turgutlu) Redif Alayı'na bağlı olan Akhisar ve Alaşehir redif taburlarının ise yeni kurulduğu anlaşılmaktadır.¹⁶⁵

H.1311 (M.1893-1894) tarihli Aydın Vilayet Salnamesinden önce Akhisar ve Alaşehir taburları hakkında belge mevcut değildir. Bu taburlar da 1892 yılı düzenlemesi sonrasında kurulmuştur. H.1311 (M.1893-1894) yılına ait salnamede 46. Alayın 2. Taburu Akhisar, 3. Taburu ise Alaşehir'dir.¹⁶⁶

Saruhan (Manisa) sancağının bir diğer kazası olan Soma'da oluşturulan redif taburu, Aydın Vilayet Salnamelerinde 22. Alayın 7. Taburu olarak H.1315(M.1897\1898) tarihinden itibaren verilir.¹⁶⁷ Ancak Soma Redif Taburu ile ilgili Osmanlı arşivinde bulunan en eski tarihli belge 18 Mart 1893 (H. 29 Şaban 1310) tarihlidir ve bu belgede Soma Redif Taburu, II. Orduya mensup Redif 22. Alayın 4. Taburu olarak zikredilmektedir.¹⁶⁸ 1895 (Rumi 1311) tarihli Salname-i Askeriye'de ise 22. Alayın 2. Taburu olarak yer almaktadır.¹⁶⁹ Soma Redif Taburu'nun 1899 yılında depo ve cephaneliğinin açılış merasimi yapılmıştır.¹⁷⁰

Osmanlı Arşivinde 1893 yılında Demirci'nin de tabur merkezi olarak ittihaz edildiğine dair bir belge de bulunmaktadır.¹⁷¹ Aydın Vilayet Salnameleri'nde ise, II. Orduya mensup 24. Alayın 2. taburu olarak yer alan Demirci Redif Taburu'na, Soma Taburu'nda olduğu gibi, H.1315(M.1897\1898) tarihinden itibaren ulaşılmaktadır.¹⁷²

Aydın Vilayeti'nin Saruhan sancağı kazası olduğu halde, Bergama, Soma ve Demirci taburlarında da görüldüğü gibi mensup olduğu vilayet dışındaki kaza merkezlerinden oluşan alaylara bağlı olarak teşkilatlandırılan Eşme Redif Taburu ise,

¹⁶²Karayaman, "Turgutlu Redif Taburu ve Faaliyetleri", s.488.

¹⁶³*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), Kuruluş 5.

¹⁶⁴H.1311(M.1893/1894) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.246; 266.

¹⁶⁵H.1311(M.1893/1894) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.257.

¹⁶⁶H.1311(M.1893/1894) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.257; 286.

¹⁶⁷H.1315 (M.1897/1898) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s. 449.

¹⁶⁸BOA, Y..MTV. 75\239.

¹⁶⁹H.1313 (M.1895\R.1311) *Tarihli Salname-i Askeri*, s.327.

¹⁷⁰ BOA, Y..MTV. 188\75; Soma Askeri Deposu görseli için Bkz. Ek-83.

¹⁷¹BOA., DH.MKT.,42\31.

¹⁷²H.1315 (M.1897/1898) *Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi*, s.430

26. Alayın 2. Taburudur.¹⁷³ Eşme Taburu ile ilgili en eski tarihli belge “*Eşme Redif Binbaşısı Şerif Efendi’nin bir derece terfisi*”, hakkında olup bu belge 1893 tarihlidir, buradan anlaşıldığı üzere, bu taburun da kurulması 1892 düzenlemesi sonrası kararlaştırılmıştır.¹⁷⁴ 24 Haziran 1894 (H. 20 Zilhicce 1311) tarihli bir başka belge ile 26. Alayın Uşak Alayı olarak anıldığı bilgisine ulaşıyoruz.¹⁷⁵ 23 Nisan 1897 (H. 21 Zilkade 1314) tarihli bir belgede Karahisar Redif Fırkasına mensup Burdur ve Eşme taburları olarak zikredilmektedir.¹⁷⁶ Böylece Eşme Taburu, 7. Karahisar Fırkasının 26. Uşak Alayının 2. Redif Taburudur.

Redif taburlarını oluşturan bölükler, kazalardan daha küçük yerleşim birimlerinden oluşturulduğu için redif bölükleri ile ilgili bilgiler sınırlıdır. Ancak H.1300 (1882\1883) tarihli Aydın Vilayet Salnamesinde, İzmir Alayı’nın taburlarını oluşturan bölüklerin, hangi kazalardan kurulduğuna dair bilgilerin bu salnameye özgü bir biçimde verildiğini belirtmiştik. Sonraki yıllarda bölükler hakkında bilgi edinmek ise pek mümkün değildir. Ancak hangi tabura bağlı oldukları bilinmese de Hicri 1313 (Miladi 1895/1896) ve Hicri 1314 (Miladi 1896/1897) tarihli Aydın Vilayet Salnamelerinde, Saruhan (Manisa) sancağına bağlı Kırkağaç ve Gelenbe’de redif bölükleri bulunduğu, bu bölüklerde bir yüzbaşı, bir mülazım-ı evvel ve bir mülazım-ı saninin görev yaptığı ifade edilmiştir.¹⁷⁷

Kazalarının çoğu birer redif taburu oluşturan Manisa sancağında, 1911’e gelindiğinde ise müfettişlikler oluşturulması dolayısıyla Akhisar ve Soma kazaları tabur merkezleri olmayı sürdürerek aynı zamanda alay merkezi haline de gelmiştir. Turgutlu kazası, hem tabur hem de alay merkezi olarak redif müfettişlikleri döneminde de devam etmiştir.¹⁷⁸

2.4.-MENTEŞE (MUĞLA) SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ

Menteşe (Muğla) Redif Taburu, 1834 yılının aralık ayında kurulmuştur.¹⁷⁹ 1835 yılı şubat ayında tamamlanan on bir redif taburunun içerisinde Mentеше taburu

¹⁷³ H.1312 (M.1894/1895) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.414.

¹⁷⁴ BOA, İ..TAL. 38\14.

¹⁷⁵ BOA, Y..MTV. 98\26.

¹⁷⁶ BOA, Y..PRK.ASK. 122 \12.

¹⁷⁷ H.1313 (M.1895/1896) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.423, H.1314 (M.1896/1897) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.420.

¹⁷⁸ Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cilt 6. Kısım (1908-1920) I. Kitap, s.180-181.

¹⁷⁹ Kütükoğlu, “Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre”, s.133. Saruhan (Manisa) Redif Taburunun kuruluşunu tamamlaması, 30 Aralık 1836 tarihine kadar sürmüştür. 1837 yılına gelindiğinde Aydın Eyaleti sancaklarından meydana getirilen dört redif alayından birinin

da bulunuyordu. Ayrıca Menteşe sancağından bir de redif alayı oluşturulmuştur. Bu alay, 22 Mayıs 1838 (H. 27 Safer 1254) tarihli belgeye göre Menteşe sancağı ve Denizli kazalarından oluşuyordu.¹⁸⁰

1865 yılına gelindiğinde Menteşe sancağından teşkil edilen iki tabur bulunuyordu. Bunlar III. Orduya bağlı 6.Alay'ın, 3.Milas ve 4.Muğla redif taburlarından oluşmaktaydı.¹⁸¹

İlerleyen yıllarda Aydın Vilayeti'nde, Menteşe Alayı yerine Milas Redif Alayı'nın kurulduğunu görüyoruz. Aydın Vilayeti Salnameleri'nde 1884/1885 (H.1302) tarihinde, 80. Milas Mukaddem Alayı ile 128. Milas Tali Alayı, vilayete mensup Milas, Muğla (Menteşe) ve vilayet dışında kalan Denizli, Tavas taburlarından meydana gelmekteydi.¹⁸² 1893'te ise birinci taburu Muğla olan 44. Muğla Alayı kurulmuştur.

Menteşe sancağının diğer kazaları olan, Marmaris ve Mekri (Megri)'den de birer redif taburu oluşturulmuştur. Her iki tabur da 1892 düzenlemesi sonrasında kurulmuştur. Marmaris Redif Taburu, 1893/1894 (H. 1311) tarihli Aydın Vilayeti Salnamesinde, 44. Muğla Alayının 3. Taburu olarak anılmaktadır.¹⁸³

Mekri (Megri) Redif Taburu'na dair Osmanlı arşivinde bulunan ilk kayıt ise M. 23 Nisan 1893 (H. 6 Şevval 1310) tarihlidir.¹⁸⁴ Mekri Redif Taburu, 1895 yılında II. Orduyu Hümayuna mensup 8. Fırka'nın 31. Alayının 4. Taburudur.¹⁸⁵ Mekri kayıtlarda “*megri*” veya “*meğri*” olarak da yazılmıştır. Günümüzde ise bu yer “*Fethiye*” olarak bilinmektedir. Mekri Redif Taburu'nun iki bölümü Kaş kazası ve Kalkan nahiyelerinden oluşturulmuştur. Bu mevkilerde posta merkezi bulunmadığından, tabur merkezi olan Mekri (Megri) kazası ile aralarında yaşanan haberleşme zorluğu Osmanlı Arşiv belgelerine yansımıştır ve bu konuda çözüm olarak özel jandarma kullanılması veya yeni haberleşme vesaiti oluşturulması istenmiştir.¹⁸⁶

Menteşe sancağının Köyceğiz kazasında da bir redif bölümü oluşturulmuştur. Ancak hangi tabura ait olduğu konusunda bilgi bulunmamaktadır. H. 1314 (Miladi

Saruhan (Manisa) Redif Alayı olduğu görülmektedir. Bkz. BOA., HAT., 313\18496; BOA., C..AS., 771\32610.

¹⁸⁰ BOA, C.AS. 499\20854.

¹⁸¹ Tunalı, *a.g.t.*, s.95.

¹⁸² H.1302(M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.47-48.

¹⁸³ H.1311(M.1893/1894) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.391.

¹⁸⁴ BOA, DH. MKT. 18\19; BOA, İ.HUS. 9\8.

¹⁸⁵ H.1313 (M.1895\R.1311) Tarihli Salname-i Askeri, s.351.

¹⁸⁶ BOA, DH. MKT. 18\19.

1896/1897) tarihli Aydın Vilayet Salnamesi'nde, Köyceğiz bölüğünün, iki yüzbaşı ve iki mülazımdan meydana geldiği belirtilmiştir.¹⁸⁷

1911 yılında, Menteşe sancağından müteşekkil tek alay olan Muğla Alayı, 6. Redif Müfettişliği'nin Antalya Tümeni'ne bağlıydı ve Muğla, Milas, Marmaris taburlarından meydana geliyordu.¹⁸⁸

2.5.-DENİZLİ SANCAĞI VE KAZALARINDA REDİF BİRLİKLERİ

1877\1878 yıllarında Aydın Vilayeti'nin Aydın sancağına bağlı bir kaza olan Denizli, 1881\1882 yıllarında Aydın Vilayeti sancaklarından biri haline gelmiştir.¹⁸⁹ Redif Teşkilatı kurulduğunda bir kaza olduğu için buradan, müstakil bir alayın oluşturulması 1892 düzenlemesi sonrasında gerçekleşmiştir. Ancak 22 Mayıs 1838 (H. 27 Safer 1254) tarihli bir belgeye göre Menteşe ve Denizli'den düzenlenen bir Redif-i Mansûre alayı bulunmaktadır.¹⁹⁰ Bu da genellikle Menteşe Alayı olarak kayıtlarda geçen alayın, yalnızca Menteşe sancağından değil Denizli kazasından da oluştuğunu göstermektedir. 19 Temmuz 1864 (14 Safer 1281) tarihli belge Osmanlı Arşiv kayıtlarında Denizli Redif Taburundan ilk bahseden belgedir.¹⁹¹ Denizli Redif Taburu, 1865 yılında I.Ordu'nun, 6. Alayına bağlı olarak seferber olmuştur.¹⁹²

Öncesinde Menteşe sancağına bağlı olan ve Denizli sancak yapıldığında ise bu sancağın bir kazası haline gelen Tavas'ta redif birliği oluşturulması, 1887 yılı öncesinde gerçekleşmiş olmalıdır.¹⁹³ 8 Ağustos 1887(H. 18 Zilkade 1304) tarihli bir Osmanlı Arşiv belgesine göre, bu tarihte III. Orduya mensup Tavas Redif Taburu'nun Binbaşısı İsmail Ağa'dır. Redif teşkilatına mensup kişilerin zimmetinde olan eşyalardan birinin de nişanlar olduğunu belirtmiştik. 1887'de taburun var olduğunu gösteren bu belge de Binbaşı İsmail Ağa'nın kaybettiği mecidi nişanının tekrar yaptırılmasıyla ilgilidir.¹⁹⁴ Tavas mukaddem ve tâli taburları, Denizli Taburları ile birlikte, M. 3 Ocak 1890 (H. 11 Cemaziyelevvel 1307) tarihinde, seferber olma

¹⁸⁷H.1314 (M.1896/1897) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.463.

¹⁸⁸Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi 3. Cilt VI. Kısım (1908-1920) I. Kitap, s.180-181.

¹⁸⁹Karpat, a.g.e.,s.253; 260.

¹⁹⁰BOA, C.AS. 499\20854.

¹⁹¹BOA, A.}MKT.UM. 789\89.

¹⁹²Tunalı, a.g.t., s.96.

¹⁹³Karpat, a.g.e.,s.253; 260.

¹⁹⁴BOA., DH.MKT.,1437\71.

yeri olarak Milas alaylarına bağılıydı.¹⁹⁵ 1892'deki düzenleme ile Tavas 44. Muğla Alayına dâhil olmuştur.¹⁹⁶

1892 yılında yapılan düzenleme sonrasında Denizli sancağından, 43. Denizli Redif Alayı ve Denizli sancağı kazalarından da Sarayköy ve Honaz redif taburları kurulmuştur.¹⁹⁷ 43. Denizli Alayı'nın, Sarayköy ikinci, Honaz ise üçüncü redif taburudur. 1903 (H.1319) yılında Sarayköy'de bir redif deposu olduğuna dair belge de mevcuttur.¹⁹⁸

Denizli sancağı ile birlikte ve bu sancağa bağılı olarak 1881\1882 yıllarında oluşturulan bir kaza olan Çal'da, redif teşkilatı diğer kazalara nazaran daha ileri tarihlerde oluşturulmuştur ve tabur vilayet dışında kalan merkezlere bağılı durumda seferber olmuştur. 1895 yılında Salname-i Askeri'de II. Ordunun 7. Karahisar Fırkasının 26. Alayının 3. Taburu, olarak yer alan Çal Redif Taburu ile ilgili Osmanlı Arşivinde bulunan en eski tarihli belge de 20 Eylül 1895 (H. 8 Rebiulahir 1313) tarihlidir, Aydın Vilayet Salnamelerinde ise ilk olarak H.1315 (M.1897\1898) yılında Çal Redif Taburu'ndan bahsedilmektedir.¹⁹⁹ 1911'de Çal taburu, Denizli Redif Tümeni'nin Çivril Alayından seferber olurken, aynı tümenin Denizli Redif Alayı ise Denizli, Honaz, Tavas taburlarından meydana geliyordu.

3. BÖLÜM: REDİF TEŞKİLATI İÇİN İNŞA EDİLEN BİNALAR VE AYDIN VİLAYETİNDEKİ REDİF DEPOLARI

Redif birliklerinin mevcudu ve önemi hakkında bir fikir vermesi açısından redif birlikleri için inşa edilen yapılara baktığımızda, redif birlikleri için depo, daire, cephanelik ve koğuş binalarının inşa edildiği görülmektedir. Binalar, ayaklanma, isyan, savaş durumları gibi olumsuz gelişmelerde yaşanabilecek saldırılara karşı korunaklı olarak yapılmıştır. Redif depolarında, askerlerin ihtiyacı olan silah, çadır, elbise, çarık, ceket, pantolon, yağmurluk, mühimmat gibi malzemeler muhafaza edilmiştir. Malzemeler, gerektiğinde sosyal yardım amaçlı olarak da kullanılmış, deprem gibi olumsuz şartlarda bölgedeki ahalinin çadır ihtiyacı redif depolarından karşılanmıştır. Daireler, askerlik şubesi hizmet binası, cephanelikler mühimmat

¹⁹⁵ BOA., İ.DH., 1165\91063.

¹⁹⁶ H.1311(M.1893/1894)Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.350.

¹⁹⁷ H.1311(M.1893/1894)Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.341; 344; 355.

¹⁹⁸ BOA., İ.HUS.,91\108.

¹⁹⁹ H.1313(M.1895\R.1311) Tarihli Salname-i Askeri, s.338; BOA., Y.MTV.,129\46; H.1315(M.1897/1898) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.349.

deposu, koğuşlar ise çeşitli zamanlarda eğitime alınan redif askerlerinin iskânı için inşa edilmiştir. Koğuş, depo ve daire binaları birbirilerine yakın inşa edilirken, emniyet nedeniyle, cephanelikler ise bu binalardan daha uzak yerlerde inşa edilmiştir.²⁰⁰

Sultan II. Abdülhamid döneminde “*Redif Depoları Kanunname-i Hümayûn*” adında bir kanunname düzenlenmiştir. Bu kanunname redif depoları hakkında önemli bilgiler vermektedir. Depolarda nelerin bulunduğu yanı sıra bunların nasıl muhafaza edildiği teferruatlı olarak anlatılmaktadır. Örneğin; silahların bakımı konusunda boyalı tüfeklerden, paslı tüfeklere kadar hatta az veya çok paslı tüfekler olarak sınıflandırmış şekilde silahların bakımlarının nasıl yapılacağı ve aynı şekilde kıyafet ve diğer araç gereçlerin temizlik, bakım ve saklama koşulları hakkında bilgi verilmiştir. Her depoda bulunması gereken miktarda mühimmatların nasıl saklanacağı ile bu mühimmatların ve kıyafetlerin bulunduğu sandıkların üzerlerinde hangi birliğe ait olduklarının yazılmış olması gibi meseleler de kanun maddelerinde ele alınmıştır. İlgili kanunnameye göre redif askerlerinin depoda bulunan silah, mühimmat ve diğer levazımatları seferberlik sırasında padişah iradesiyle, askerler tarafından dağıtılırken; silah dağıtımında tabur meclisleri de görevliydi. Depolarda düzen, yönetim ve denetim dâhil olmak üzere bütün sorumluluklar bir binbaşya aitti. Binbaşı bu sorumluluğu yerine getirirken emri altında, okuma yazması olan mülazım-ı evvel, mülazım-ı sani ve başçavuş olmak üzere üç askeri personel bulunurdu. Depo malzemeleri üç ayda bir tabur meclislerince denetlenir, depoda bulunan mühimmatın durumu ile miktarları rapor olarak düzenlenip kolordulara oradan da seraskerliğe gönderilirdi. Kanunnameye göre, depolarda hırsızlık yapanlar, sorumluluklarını yerine getirmeyerek depo malzemelerinin zarar görmesine sebep olanlar kürek hapis cezası ile memur edildikleri görevden atılma gibi yaptırımlara uğratılırdı.²⁰¹

Aydın Vilayetine mensup olan İzmir, Manisa, Gördes, Aydın, Tire, Nazilli, Kasaba, Bergama, Muğla, Denizli idari birimleri, Balkanlara sıkça asker sevki yapılan dönemde, Aydın Vilayetinin asker toplama merkezleri olmuştur. Asker

²⁰⁰M. Mithat Özgen, *Sultan II. Abdülhamid Han Devri Osmanlı Redif Binaları*, Hamidiye Kitaplığı, İstanbul, 2016, s.146-153; 226-227.

²⁰¹Kara, a.g.e., s.200-202.

toplama merkezlerinde birer silah deposu ve vilayetin merkez sancağı olan İzmir’de de kıyafetlerin tutulduğu genel bir depo bulundurulmuştur.²⁰²

Aydın Vilayeti dâhilinde bulunan redif depoları hakkında bir fikir vermesi için, üzerinde tarih bulunmayan ancak 1892 yılında yapılan düzenlemeden sonra oluşturulduğunu tahmin ettiğimiz, arşiv belgesinde yer alan rakamlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 7: İkinci ve Üçüncü Orduyu Hümayuna Mensup Redif Depo Mallarının Mevcudu

	Fes	Püskül	Ceket	Pantolon	Kaput
22. Bergama Alayı	3200	3200	2495	2495	3492
43. Denizli Alayı	4000	4000	4213	4064	3442
44. Muğla Alayı	4012	4012	4697	4086	5213
45. İzmir Alayı	4000	4000	4000	4000	1687
46. Turgutlu Alayı	4000	4000	4000	4000	2903
47. Aydın Alayı	4000	4000	4254	4844	4098
48. Nazilli Alayı	4000	4000	4000	4000	4159

Kaynak: BOA., Y.PRK. ASK., 262\80.

İzmir Sancağı ve Kazalarında Redif Birlikleri başlığı altında, Sığla (İzmir) sancağı rediflerinin jurnal defteri kayıtlarına geçen büyük talimleri sırasında rediflerin, İzmir’deki kışlada toplanarak kışla içerisindeki çadırlarda kaldıkları aktarılmıştır.²⁰³ Burada teşkilat için, var olan binaların yetersizliği gün yüzüne çıkmaktadır. Eksikliklerin giderilmesi adına çalışmalar da yapılmıştır. Örneğin; 28 Mart 1838 (H. 29 Zilhicce 1254) tarihli Osmanlı arşiv vesikasında talim için münavebede bulunacak olan Asâkir-i Redife’ye, Aydın’da bir taburluk bir kışla yapılması ayrıca Saruhan, Sığla ve Menteşe bölüklerinin de oraya celpleri emredilmiştir.²⁰⁴

İlerleyen süreçte sadece asker toplama merkezlerinde değil diğer birçok tabur merkezlerinde de redif depoları oluşturulmuştur. Redif deposu inşa edildiğini tespit edebildiğimiz kaza merkezleri şunlardır; Ödemiş²⁰⁵, Turgutlu²⁰⁶, Eşme²⁰⁷, Demirci²⁰⁸, Soma²⁰⁹, Sarayköy²¹⁰, Denizli²¹¹, Akhisar, Menemen, Alaşehir ve Yenipazar.²¹² Aynı zamanda, redif taburları için olduğu belirtilmese de, Kuşadası ve

²⁰²Adıttar, *a.g.m.*, s.11.

²⁰³Yıldırım, *a.g.e.*, s.101.

²⁰⁴BOA.,HAT.,318\18693.

²⁰⁵BOA., Y.PRK. BŞK., 65\18.

²⁰⁶BOA., DH. MKT., 1536\116; BOA, Y.PRK. ASK., 66\56.

²⁰⁷BOA., Y.MTV., 98\26; BOA, ML.EEM., 1179\16.

²⁰⁸BOA., DH. UMVM.,134\73.

²⁰⁹BOA., Y.MTV., 188\75.

²¹⁰BOA., İ.HUS., 91\108.

²¹¹BOA., Y.MTV., 152\19.

²¹²BOA., Y.MTV., 154\85.

Aydın'da birer depo, Karacasu'da depo ve cephanelik, Menemen'de depo ve koğuş, Çal'da bina inşa edildiği görülmektedir.²¹³

Depolarda her sabah depo memuru, tüfekçi ustasıyla silah ve mühimmatların bakım ve temizliğini yapmalıydı. Her üç ayda bir de genel bakım yapılırdı. Depoların işlevselliğinin sürdürülmesi ve güvenliğinin sağlanması adına öncelikle nizamiyeden, yeterli gelmediği durumlarda ise ihtiyattan askerler de görevlendirilmiştir. 28 Şubat 1889 tarihinde depo görevlileriyle ilgili olarak düzenlenen nizamnamede bu görevlilerle ilgili bazı bilgiler yer alır. Buna göre; depoda en az yirmi, en fazla kırk olmak koşuluyla ne kadar asker bulundurulacağı, orduların erkân-ı harbiyeleri tarafından kararlaştırılmaktaydı. Görevliler, rediflerden seçilirse depoya en yakın olanlardan alınırdı. Görevliler, nizamiyeye mensup ise depodaki hizmeti konusunda depo memuruna, idari olarak ise bağlı olduğu nizamiye birliğine karşı sorumluydu. İhtiyat askerleri her konuda depo memuruna bağlı olup, altı hafta boyunca ve en eski numaralı ihtiyatlardan başlanarak nöbetleşe görev yaparlardı. İhtiyatlarda kimin ne zaman nöbet tutacağına dair, defterler oluşturulurdu. Aydın Vilayeti redif askerlerinin bağlı olduğu III. Ordu'da bulunan toplam 31 depoda, 440 ihtiyat askeri görevlendirilmiştir. Redif bina ve depolarında, gece gündüz nöbetçi olurdu. Bu nöbetlerin düzenlenmesi depo memuru sorumluluğundaydı.²¹⁴

Redif depoları konusunda çok fazla problem olduğunu, malzemelerin korunması için görevlendirilen kişilerin işlerini düzgün yapmadıklarını veya bunun adına düzenlenen kanun ve nizamnamelere tam anlamıyla sadık kalınmadığını savaşlardaki malzeme ve mühimmat eksikliklerinden bahseden belgeler ortaya koymaktadır.

4. BÖLÜM: AYDIN VİLAYETİ REDİF TABURLARININ ASKERİ FAALİYETLERİ

Aydın Vilayeti redif askerleri genellikle azınlıkların yoğun olarak yaşadığı yerlerde isyan hareketlerinin bastırılmasında görevlendirilmekteydi. Yer aldıkları savaşlar da, bu isyan hareketlerinin büyümesi ile başlayan savaşlardı. İsyânların başlangıç noktaları birbirlerine oldukça benzemektedir. Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyıl itibariyle yoğun bir şekilde yaşadığı toprak kayıplarının, nedenlerinden biri Avrupa devletlerinin Osmanlı toprakları üzerindeki politikalarıydı. Azınlıklar

²¹³ Özgen, *a.g.e.*, s.111-125; Aydın, Soma ve Eşme 'de bulunan redif depo binalarına ait oldukları düşünülen görseller için Bkz. Ek-82, Ek-83 ve Ek-84.

²¹⁴ Kara, *a.g.e.*, s.202-204.

siyaseti üzerine yoğunlaşan büyük devletler, Osmanlı Devleti'nin aynı anda birden fazla cephede savaşmasına veya isyanlarla uğraşmasına neden oluyordu. Savaşlardan sonra antlaşma maddelerine Osmanlı ülkesinde bulunan azınlıklar üzerinden reform adı altında ayrıcalıklar verilmesi üzerine yaptırımlar konuluyor bu da azınlıkları adım adım bağımsızlığa hazırlıyordu. Büyük devletler, okul eğitim sistemiyle milliyetçi fikirleri yaymak, borçlarla devletin mali iflasını sağlamak, isyan çıkmasına çabaladıkları yerlerde Osmanlı'dan reformlar yapması konusunda ısrarda bulunmak, reformlar yapılırken silahlı direniş hareketleri oluşturmak, bölgede muhtariyet yönetimleri kurulmasını istemek ve bölgenin bağımsızlığını sağlamak gibi adımları sistematik şekilde uyguluyor ve amaçlarına da er geç ulaşıyorlardı.²¹⁵

4.1.- 1889 GİRİT İSYANI

Girit Adasının idaresi, 1821 yılından beri problem haline gelmişti. Girit'teki Rumlar adanın Yunanistan'a katılmasını istiyordu. Girit'te sık sık isyan hareketleri baş göstermekteydi. 1867'de çıkan isyanda, Girit Rumları adayı, Yunanistan'a ilhak ettiklerini ilan edince Osmanlı Sadrazamı Ali Paşa olağanüstü görevlendirme ile Girit'e gönderildi ve kuvvetleriyle isyanı bastırdı. Paşa, burada adanın vaziyetini tahlil ettikten sonra ıslahat yapılması görüşüne vardı. Bu noktada Giritlilere yetinebilecekleri bir ıslahat yapılırsa ortalığın durulacağını düşünmüş olmalıdır. Böylece Girit'e 1868 Nizamnamesi ile muhtariyetlik verilmiştir. Girit halkı bundan sonra kısmi olarak sakinleştiyse de asıl amaçlarından hiç vazgeçmediler. 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı sonrasında imzalanan Berlin Antlaşması'na da Yunanistan'ın Osmanlı'dan toprak talebi, Osmanlı Devleti tarafından Yunan sınırında, Yunanistan lehine bir düzenleme yapılması maddesi olarak yansdı. Böylece Girit devletlerarası bir sorun haline geldi.²¹⁶ Savaş sırasında tarafsızlığını koruyan Yunanistan, Osmanlı'nın Ruslara yenilmesini fırsat bilerek önce Yanya Vilayeti'ni işgal etmek istedi ancak büyük devletlerin engellemeleri sonucunda tekrar Girit halkını kışkırtmaya başladı ve böylece Girit yeniden ayaklandı. Bunun üzerine karışıklıkları önlemek isteyen Osmanlı hükümeti 1878 yılı Ekim ayında Girit ile Halepa Sözleşmesi'ni imzaladı. Adanın yeni idare anayasası niteliğinde olan bu sözleşme

²¹⁵ İhsan Burak Birecikli, "Yüzüncü Yılında II. Meşrutiyet'in İlanı Üzerine Bir İnceleme", *Gazi Akademik Bakış*, C.2, S.3, Kış 2008, s.213.

²¹⁶ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, C.VIII, TTK Basımevi, Ankara, 2011, s.118-119.

1868 Nizamnamesi'nin genişletilerek Giritlilerin iç işlerindeki serbestliğini oldukça arttırmıştır.²¹⁷

1882'de Mısır'ı kontrol altına alan İngiltere, Girit ile daha fazla ilgilenmeye ve Rumları daha fazla kışkırtmaya başladı. Halepa Uzlaşması sonrasında on yıl kadar devam eden düzen tekrar bozuldu ve 1888'de Girit Hristiyanları yeniden ayaklanarak 1889 Ağustos'ta Yunanistan'a katıldıklarını ilan ettiler. Böylece adada silahlı çatışmalar başlamıştır.²¹⁸

Aydın Vilayeti redif birliklerinden, Aydın Mukaddem Alayı'nın, Aydın ve Tire taburlarının 2 Ağustos 1889 tarihinde toplanıp Girit'e sevk edilmesi kararlaştırılmıştır.²¹⁹ Aydın redifleri, 17 Ekim 1889'da adada asayişin sağlanması üzerine memleketlerine gönderilmişlerdir.²²⁰ Bu tarihlerde İzmir Redif Alayı'nın taburları olan İzmir, Manisa, Turgutlu (Kasaba) ve Kula redif taburları da Girit'e sevk edilen birlikler içerisinde yer almıştır.²²¹ Böylece Girit'te Aydın Vilayeti'nden altı tabur redif askeri görevlendirilmiştir. İzmir Redif Alayı'ndan özellikle Manisa ve Turgutlu taburlarının Girit'te, kendilerine verilen emirleri yerine getirmediikleri memleketlerine gönderilmek için isyan ettikleri gözlenmiştir.²²² Bunun üzerine 20 Ekim 1889 tarihinde de İzmir Redif Alayı'nın memleketlerine dönmelerine izin verilmiştir.²²³

4.2.-1895 ERMENİ İSYANI

Osmanlı Devleti'nin Ermeni meselesi, 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı, sırasında Rusların Anadolu'nun kuzeydoğusunda işgal ettikleri Türk şehirlerinde yaşayan Ermenileri, bağımsızlık amacıyla devlete karşı tahrik etmesiyle başlamıştır. Bundan sonra da yapılan antlaşmalara Ermenilerin yaşadığı yerlerde ıslahatlar yapılacağına dair Ermenilerle ilgili hükümler koyulması, antlaşmaların maddelerine dayanan İngiltere ve Rusya başta olmak üzere büyük devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine müdahale etmelerine yol açmıştır. Sonuçta Ermenilerin kışkırtılmasıyla kanlı olaylar meydana gelmiştir. Ermeniler örgütlenip silahlandırılmışlardır. Bu şekilde ortaya çıkan Ermeni komiteleri de Anadolu'nun çeşitli yerlerinde isyanlar çıkmasına

²¹⁷*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.594.

²¹⁸*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.94.

²¹⁹BOA., Y.PRK.ASK., 56\78.

²²⁰BOA., Y.PRK.TKM., 16\10.

²²¹Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.108-109.

²²²BOA., Y.PRK.ASK., 58\2; BOA., Y.PRK.ASK., 58\5; Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.109.

²²³BOA., Y.PRK.ASK., 58\19.

neden olmuştur.²²⁴ 1895 yılı bu isyanların çok yoğun yaşandığı bir dönemdir. Böyle bir süreçte devletin, bir kısmı donanımsız dahi olsa bütün askeri gücü devreye girmiş ve böylece redif taburları da bu isyanların bastırılmasında rol almıştır.

Aydın Vilayeti redif teşkilatından askerler, gerek direkt olayların olduğu yerlere, gerekse isyan bölgelerine yakın yerlerden sevk edilen erlerin boş bıraktığı yerleri doldurmak üzere silâh altına alınmıştır. Halep –Adana bölgesindeki isyanları bastırmak için III. Ordudan, İzmir ve Turgutlu redif alaylarından oluşan sekiz taburluk İzmir Redif Livası, 1895 Kasım ayında silâh altına alınmıştır.²²⁵ Sevk edilen İzmir Redif Alayı'nın taburları İzmir, Bornova, Manisa ve Menemen'dir. Turgutlu Alayının taburları ise Turgutlu, Akhisar, Alaşehir, Kula'dır. Halep'in Maraş taraflarına dört tabur, Adana'nın Yumurtalık, Sis ve Payas tarafına da dört taburun gitmesi kararlaştırıldığında en yakın iskele ve vapurlar aracılığıyla bir an önce sevkleri yapılmıştır.²²⁶ İzmir Alayı'ndan İzmir ve Bornova taburları Saadet vapuru ile Manisa ve Menemen taburları ise Hasan Paşa vapuru ile 20 Kasım'da İzmir'den İskenderun'a hareket etmiştir. Turgutlu Alayı'ndan Akhisar ve Alaşehir Taburları 21 Kasım'da İzmir vapuruyla Yumurtalık Limanı'na sevk edilirken alayın, Akhisar ve Alaşehir taburlarının Selanik'ten Beyrut'a giden vapur ile sevk edileceği bildirilmiştir.²²⁷ 23 Kasım 1895 tarihinde bu taburlar için Aydın vilayetinden İskenderun'a silah, kıyafet ve bir takım eşyalar ile birliklerin sevkleri için binek hayvanları gönderilmiştir.²²⁸ 19 Aralık 1895 tarihli bir belgeye göre bahsi geçen alaylara çadır da tahsis edilmiştir.²²⁹

İzmir'de bulunan birliklerin silâh altına alınıp sevk edilmesiyle Aydın Alayı'ndan Bozdoğan Redif Taburu, 800 mevcut ile birliklerin boşluğunu doldurmak üzere İzmir'e sevk edilmiştir. Böylece 1895 Ermeni İsyanı'nda, Aydın Vilayeti'nden toplam dokuz tabur silâh altına alınmıştır.²³⁰

İsyan olaylarının yatışması ile silâh altında bulunan taburların kısım kısım terhislerine başlanmıştır. Mart 1896'da İzmir Redif Livası'nın tamamının terhis edilmesi kararlaştırılmıştır. Buna göre; İzmir Alayı, Zeytun ve civarındaki

²²⁴ Karal, *a.g.e.*, C.VIII, s.126.

²²⁵ Ziya Ediz, "1895-1896 Ermeni İsyanları ve Bu İsyanların Bastırılmasında Redif Taburlarının Rolü", Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2009, s.112.

²²⁶ Ediz, *a.g.t.*, s.113; BOA., A.}MKT.MHM.,647/4; BOA., A.}MKT.MHM.,647/17.

²²⁷ Ediz, *a.g.t.*, s.113; BOA., A.}MKT.MHM.,616/28; BOA., A.}MKT.MHM.,616/33.

²²⁸ BOA., Y.MTV.,132/52; BOA., A.}MKT.MHM.,616/27; Ediz, *a.g.t.*, s.97.

²²⁹ BOA., Y.MTV.,133/14.

²³⁰ Ediz, *a.g.t.*, s.113.

konumundan 3160 asker mevcudu ile terhis olmuştur. Turgutlu Redif Taburu Ayıntab (Antep)'tan 794, Akhisar Redif Taburu Payas ve Çokmerzimen'den 775, Alaşehir Redif Taburu Adana ve Sis'ten 717 ve Kula Redif Taburu da Halep'ten 735 mevcut ile terhis olmuştur. Bu sayıya İzmir redif birliklerinin yerini doldurmak için sevk edilen Bozdoğan Taburu'ndan da terhisi kararlaştırılan 600 asker eklendiğinde toplamda 6781 asker terhis edilmiştir. Bozdoğan Redif Taburu'ndan 200 asker ise İzmir'de silâh altında kalmaya devam etmiştir.²³¹

4.3.- 1897 OSMANLI - YUNAN SAVAŞI

Sınırları 1830 Londra Antlaşması ile belirlenen Yunanistan'a, zamanla bu topraklar yetersiz görünmeye başlamıştır. Büyük ölkü manasına gelen (Megola İdea) tezlerine dayanarak Yunanlıların yerleşmiş olduğu her yerin kendilerine ait olması gerektiğini savunmuşlardır. Berlin Antlaşması'nın 24. maddesi gereğince Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında bir sınır düzenlemesi yapılması kararlaştırılmıştır. Ülkeler arasında antlaşma sağlanamazsa büyük devletlerin arabuluculuk yapması da antlaşmaya eklemiştir. Yunanlılar, Osmanlı topraklarından Girit, Teselya ve Epir'in kendi sınırlarına katılmasını istiyorlardı. Bunun için bazı devletlerarası görüşmeler de yapılmıştır. Berlin Antlaşmasından sonra Yunan hükümeti Babıâli'ye bir nota vererek sınır düzeltmeleri konusunda müzakere yapılmasını istemiştir. İngiltere ve Fransa'nın da aracılığıyla 1879'da Osmanlı ve Yunan delegeleri Preveze'de bir görüşme gerçekleştirdi. Burada ve sonraki İstanbul konferansında bir sonuca varılamayınca Berlin Antlaşması devletleri Osmanlı Devleti ve Yunanistan arasındaki ihtilafı çözmek için 1880'de Berlin'de konferans düzenlediler ve ortak bir nota hazırlayarak Osmanlı'nın Yunan hududunda bir düzeltme yapması gerektiğini bunun İstanbul'da devletlerarası bir konferans ile görüşüleceğini bildirdiler. 1881'de yapılan İstanbul konferansında Teselya'nın Yunanistan'a verildiği, Epir'in ise Osmanlı'da kaldığı bir antlaşma imzalandı. Böylece sorun geçici olarak çözüldü. Yunanlılar vaat edilmiş toprakları tam anlamıyla elde etmek için fırsat kollamaya devam ettiler. Bu hususta büyük devletlerin de Balkan yarımadasında barışın korunmasına yönelik isteklerine aldırmadılar ve Teselya üzerinden sınırı geçmek üzere harekete giriştiler. Bunun başarısız olması sonucu yeni fırsatlar yaratmak amacıyla Etniki Eterya Cemiyeti eliyle bir takım faaliyetlere giriştiler. Girit halkı 1896'da isyan edince bekledikleri fırsatı değerlendirerek Girit'i işgal ettiler ve ilhak

²³¹Ediz, *a.g.t.*,s.121.

ettiklerini duyurdular. Bu gelişmeler üzerine Osmanlı Devleti 17 Nisan 1897'de Yunanistan'a savaş açtı.²³²

Savaş Teselya'da, Epir'de ve denizlerde yapıldı. Ağırılık noktası Teselya ve Epir oldu. Yunan Ordusu, kralın kardeşi Konstantin komutasında 40.000 kişilik bir kuvvetten oluşuyordu. Osmanlı kuvvetleri ise Müşir Ethem Paşa kumandasında 350 top ve 192 taburdan meydana geliyordu.²³³ Aydın Vilayeti redif birliklerinden Eşme ve Çal redif taburları 23 Nisan 1897 tarihinde Selanik'e ulaşmıştır.²³⁴ 5 Mayıs 1897'de Bergama Redif Taburu'nun Tekirdağ'a ulaştığı bildirilirken; cephe ve yük hayvanlarıyla birlikte 15 Mayıs 1897'de Kula'nın ve 20 Mayıs 1897'de ise Marmaris'in Muratlı'dan Ferecik'e doğru yola çıktıkları üzerine malumat verilmiştir.²³⁵ Akhisar ve Kuşadası redif taburlarının da 20 Mayıs 1897'de yük hayvanlarıyla birlikte Ferecik'ten Selanik'e ulaşmak için yolculuklarına devam ettikleri bildirilirken; Ödemiş Redif Taburu 24 Mayıs 1897'de Sakarya vapuru ile yola çıkmıştır.²³⁶ Böylece arşiv belgelerinden edindiğimiz bu bilgiler üzerine Selanik toplanma merkezine ulaşmak üzere yola çıkan rediflerin güzergâhına baktığımızda, önce Tekirdağ ve İzmit²³⁷ iskelelerine sevk edildikleri, daha sonra trenle Muratlı'dan Ferecik'e hareket ettikleri oradan da Selanik'e geçtikleri bildirilmektedir. Bu birliklerden başka Aydın Vilayeti'nden 29 Mayıs 1897'de Kasaba (Turgutlu), Denizli, Sarayköy, Bornova redif taburları günümüzde Epir'e bağlı bir mevki olan Yanya'ya ulaşmışlardır.²³⁸ Esasında 1897 Osmanlı - Yunan Savaşı bir ay kadar kısa bir sürede Osmanlı'nın galibiyetiyle sonlanmıştır. Ancak görüldüğü üzere Aydın Vilayeti redif taburlarından bazıları çatışmaların mütareke ile sonlandığı 20 Mayıs 1897 tarihinde ve sonrasında hala yoldadır. Bu yüzden bu taburlar savaşın içinde fiili olarak yer almayarak muhtemelen bölgede tamamen kontrolün ve asayişin sağlanmasında görev yapmak üzere bölgeye intikal etmiştir.

4.4.- MAKEDONYA OLAYLARI (1903)

19. yüzyıl sonlarında Balkanlarda çıkan, Osmanlı Devleti karşıtı olaylar incelendiğinde karışıklıkların en bilinen nedeni bölgedeki halkın bir kısmının

²³² Karal, *a.g.e.*, C.VIII, s.112-116.

²³³ Karal, *a.g.e.*, C.VIII, s.116-117.

²³⁴ BOA., Y.PRK.ASK., 122/10; BOA., Y.PRK.ASK., 122/12.

²³⁵ BOA., Y.PRK.ASK., 124/35; BOA., Y.PRK.ASK., 125/3; BOA., Y.PRK.ASK., 125/79.

²³⁶ BOA., Y.PRK.ASK., 125/86; BOA., Y.PRK.UM., 38/57.

²³⁷ Selanik'e ilk ulaşan Eşme ve Çal redif taburları, diğer taburların aksine Tekirdağ'a değil İzmit'e sevk edilerek buradan Selanik'e gitmek üzere yola çıkmışlardır. Bkz. BOA., Y.PRK.ASK., 121/21; BOA., Y.PRK.EŞA., 26/125.

²³⁸ BOA., Y.MTV., 158/121; BOA., Y.MTV., 158/125.

Osmanlı idaresi altında yönetilmeye karşı olmalarıdır. Ancak bu olayların bir kısmı da Balkan milletlerinin kendi aralarında olan anlaşmazlıkları ve rekabetlerden dolayı çıktığı gibi, yabancı ülkeler tarafından kendi çıkarları doğrultusunda bölgeye yapılan müdahaleler de bu olayların yaşanmasına neden olmuştur. Makedonya olayları bu üç unsuru da kaynağında barındıran şiddet faaliyetleridir.²³⁹ Gizli örgütler ve komiteler tarafından gerçekleştirilen saldırılar düzenlenmiştir. Bölgede muhtar idare kurulmasını isteyen Bulgar hükümeti tarafından desteklenerek oluşturulan Bulgar çeteleri ile komiteler ve karşısında diğer ülkelerin de kurmuş oldukları komiteler Makedonya’da Bulgar, Yunan, Sırp ve Arnavut çatışmaları yaşanmasında, isyanların ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Bulgar komiteleri, Makedonya’da eşkıyalık faaliyetlerini arttırarak halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmak, huzuru bozmak suretiyle halkı Osmanlı idaresinden uzaklaştırmak istemişlerdir.²⁴⁰ Türk taraftarı Bulgarları, soyduktan sonra aileleriyle birlikte katletmişler, resmi daireleri yakmışlar, yerli yolcuların yanı sıra yabancı yolcuları da kaçırarak fidye istemişler, Avrupa devletlerinin tepkisini çekmek için uğraşmışlardır.²⁴¹ Böylece Osmanlı Devleti’nin zayıf düştüğünü Avrupalı devletlere ispat etme gayretinde bulunmuşlardır.²⁴²

Komiteler, 1903 yılının Nisan ayında Selanik’te bulunan Osmanlı Bankası, Selanik Çarşısı, Grand Oteli, Boşnak Han, Kolombo ve Egipt kahvehaneleri, Elhamra Tiyatrosu, Selanik - Üsküp ve Selanik - İstanbul tren yolları Fransız bandıralı bir gemi, Alman kulübü, postahane, tren istasyonunu dinamitle havaya uçurmuşlardır.²⁴³

Makedonya’da çıkan olaylar dolayısıyla Osmanlı Devleti bölgeye çok sayıda redif askeri sevk etmiştir. 30 Mart 1903’de sekiz taburluk Aydın Redif Livası, Rumeli’ye nakledilmiştir²⁴⁴. Yine aynı tarihte İzmir Redif Fırkasının da on altı tabur olarak Rumeli’ye sevk edileceği bildirilmiştir²⁴⁵. 15 Nisan 1903’de, İzmir’deki Topçu Mirlivası Şakir Paşa tarafından Yıldız Sarayına gönderilen askeri mâruzata göre; “*İzmir Redif Fırkası Selanik’e, bir ferik, iki liva, on üç ümera, yüz doksan sekiz*

²³⁹ Ahmet Altıntaş, Makedonya Sorunu ve Çete Faaliyetleri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.VII, S.2, Aralık 2005, s.87.

²⁴⁰ BOA., HR.SFR.04.,223/60; BOA., Y.PRK.ASK.,202/41; BOA., Y.MTV.,247/109; BOA., TFR.I.A.,6/524.

²⁴¹ Karal, *a.g.e.*, C.VIII, s.153.

²⁴² Altıntaş, *a.g.m.*, s.81.

²⁴³ Altıntaş, *a.g.m.*, s.87.

²⁴⁴ BOA., İ.HUS.,104/129.

²⁴⁵ BOA., BEO.,2032/152388.

*zabit ve on iki bin altı yüz seksen iki silah-endâz*²⁴⁶ ile” on altı tabur halinde sevk edilmiştir.²⁴⁷ Sevk edilen redif birliklerine ait yüklerin naklinde kullanılacak, mekkârî adı verilen hayvanların sağlanması ve gerekli olan çadır, kilim, yağmurluk, elbise, ayakkabı, fes, püskül, matara gibi eksikliklerin giderilmesi istenmiştir.²⁴⁸

İzmir Redif Fırkasına ait taburlar kısım kısım sevk edilmiştir. Kosova’ya sevk edilecek olan İzmir Redif Fırkasının geride bırakacağı boşluğu doldurmak, asayiş zafiyetini önlemek amacıyla Denizli Livasından iki tabur İzmir’e sevk edilmiştir.²⁴⁹ Taburlar genellikle önce Selanik’e gönderilerek oradan görev yapacakları bölgeye ulaştırılmışlardır. 7 Nisan 1903 tarihli bir belgede Tire Redif Taburunun Firzovik bölgesinde görevlendirildiği ifade edilmiştir.²⁵⁰ 6 Nisan 1903 tarihinde Ödemiş Redif Taburunun zabitleriyle beraber sekiz yüz on bir nefer, altmış yük taşımada kullanılan mekkârî hayvanı ile cephane ve diğer gereçlerin bulunduğu iki yüz sandıkla İzmir’e geldiği ve buradan taburun Selanik’e sevk edileceği bildirilmiştir.²⁵¹ 9 Nisan 1903 tarihinde sekiz yüz mevcutlu Ödemiş Redif Taburunun Firzovik’e ulaştığı bildirilmiştir.²⁵² Ödemiş Taburu daha sonra da Kosova’ya gönderilmiştir. Zira Ödemiş ve Alaşehir redif taburlarının Selanik’ten Kosova’ya, seksen bin kuruşluk yolculuk masraflarının karşılanması üzerine 14 Nisan 1903 tarihli bir belge mevcuttur.²⁵³ 9 Nisan 1903’de Kula ve Çine redif taburları cephane ve mekkârîleri ile Bahr-i Cedid Vapuruna bindirilerek Selanik’e sevk edilmişlerdir.²⁵⁴ 11 Nisan 1903’de İzmir ve Aydın liva kumandanları Servet ve Nazif Paşalar ile beraber İzmir, Akhisar ve Yenipazar taburları da Selanik’e sevk edilmiştir.²⁵⁵ Menemen Redif Taburunun, Taif Vapuruyla Selanik’e ulaştığı da 16 Nisan 1903 tarihinde, İzmir Redif Fırkası kumandanı Ferik Tevfik Paşa tarafından bildirilmiştir.²⁵⁶ 10 Mayıs

²⁴⁶ Osmanlıcada sonuna geldiği kelimelere atan, atmış, atıcı manasını veren “endâz” kelimesi Farsça kökenlidir ve birleşik olarak, lenger-endâz: demir atmış, demir atan; tîr-endâz: ok atmış, ok atan vb. şeklinde kullanılmıştır. Belgede “silah-endâz” kelimeleri ile silah atan anlamına gelen silahlı er, silahlı asker kastedilmektedir. Sözlükte ise silah-endâz, gemilerde tüfekte silahlandırılmış, bahriye neferi olarak geçmektedir. Bkz. Şemseddin Sami, *Kâmus-ı Türki*, Çağrı Yay. İstanbul, 2010, s.175.

²⁴⁷ BOA., Y.PRK.ASK.,194/20.

²⁴⁸ BOA., Y.PRK.ASK.,193/9; BOA., BEO.,2034/152522; BOA., BEO.,2036/152642; BOA., BEO.,2037/152728; BOA., BEO.,2037/152729; BOA., BEO.,2038/152812; BOA., BEO.,2040/152957; BOA., BEO.,2043/153155; BOA., BEO.,2043/153208.

²⁴⁹ BOA., BEO.,2036/152669.

²⁵⁰ BOA., TFR.I.AS.,2/146.

²⁵¹ BOA., Y.PRK.ASK.,193/54.

²⁵² BOA., TFR.I.AS.,2/150.

²⁵³ BOA., BEO.,2105/157804; BOA., BEO.,2105/157805; BOA., BEO.,2042/153085; BOA., BEO.,2044/153246.

²⁵⁴ BOA., Y.PRK.ASK.,193/81.

²⁵⁵ BOA., Y.PRK.ASK.,193/92.

²⁵⁶ BOA., Y.PRK.ASK.,194/30.

1903 tarihli bir belgeye göre Denizli redif taburlarından altısı Selanik, Manastır ve Üsküp'e sevk edilmiştir²⁵⁷. Denizli Redif Livasının son kafilesini olan Marmaris Redif Taburunun ise zabitleriyle beraber yedi yüz doksan asker, yüz mekkârî, iki yüz sandık cephaneyle birlikte 20 Mayıs 1903'de Marmaris'ten Şerefresan vapuru ile Selanik'e hareket ettiği bildirilmiştir.²⁵⁸

Manastır'da Peristeri Dağı'nda, bir kurmay heyeti oluşturmuş olan komiteciler, anarşi yaratmak gayesiyle 25 Temmuz 1903'de, Şark Demiryolları Umum Müdürlüğü'ne bir tebliğ göndermişlerdir. Makedonya Hristiyanları'nın kurtuluş mücadelelerinin başlamış olduğunu bildirerek, tren seferlerinin durdurulmasını istemişlerdir. Aynı anda Makedonya komitesi Hristiyan halkını genel bir ihtilâla davet etmiştir. Böylece 1903 yazında, Makedonya kanlı bir ihtilal yaşamıştır.²⁵⁹ Bulgar komitacılarının, 2 Ağustos 1903'de başlayan, Manastır'da yaptıkları büyük silahlı ayaklanma İinden İsyanı olarak kayıtlara geçmiştir. Bu isyan Ekim sonunda ancak bastırılabilmiştir.²⁶⁰

Yaz aylarında şiddetlenen olayların bu aşamasında da Aydın Vilayeti redif taburları görevlendirilmeye devam edilmiştir.²⁶¹ Menemen ve Sarayköy redif taburları, Kaymakam Ragıp Bey tarafından bildirildiği üzerine, 25 Ağustos 1903'de Manastır'a ulaşmıştır.²⁶² 7 Eylül 1903'de Kırkkilise (Kırklareli) kumandanlığı tarafından bildirildiği üzere Soma Redif Alayı Kaymakamı, Osman Nuri Bey ile birlikte Tırnova'ya hareket eden Dikili birinci sınıf redif taburu, 8 Eylülde, yedi yüz kırk silahlı nefer ile Tırnova'ya ulaşmıştır.²⁶³ İzmir, Nazilli ve Karacasu taburları ise bu dönemde Pirlepe'de bulunmaktaydı. Taburların, 1 Ekim 1903 tarihinde yola çıkarak Pirlepe'den, Köprölüce'ye hareket etmeleri için kumandanlıktan emir verilmiştir.²⁶⁴ 3 Ekim 1903 tarihinde Aydın Redif Fırkasından Nazilli ve Yenipazar taburlarının Köprölüce'ye ulaştığı Köprölüce kumandanı Ferik İbrahim Paşa tarafından; Honaz birinci sınıf redif taburunun da Üsküp'ten Koçana'ya gönderildiği nizamiye fırkası kumandanı Ferik Salih Paşa tarafından bildirilmiştir.²⁶⁵ 10 Ekim

²⁵⁷BOA., İ.HUS.,105/44; BOA., TFR.I.A.,6/548; BOA., TFR.I.A.,6/576.

²⁵⁸BOA., Y.PRK.ASK.,195/127.

²⁵⁹ Karal,a.g.e., C.VIII, s.158.

²⁶⁰ Yakup Ahabab, Amerikan ve İngiliz Basınında İinden İsyanı (1903), *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, C.I, S.1, 2015, s.123.

²⁶¹BOA., TFR.I.A.,10/959.

²⁶²BOA., Y.PRK.ASK.,202/6.

²⁶³BOA., Y.PRK.ASK.,203/31; BOA., Y.PRK.ASK.,203/63.

²⁶⁴BOA., Y.PRK.ASK.,205/1.

²⁶⁵BOA., Y.MTV.,252/23.

1903 tarihli bir belgeye göre Pirlipe'ye bağlı Çerşinova karyesinde (köyünde), Ödemiş Redif Taburu'nun bir takım yolsuzluklar yaptığı şikâyetinde bulunulmuştur. Bu da daha önce Kosova ve Firzovik'de görevlendirilen Ödemiş Redif Taburunun Çerşinova'ya da gönderildiğini göstermektedir.²⁶⁶

Makedonya'da meydana gelen şiddet olayları sırasında bölgeye sevk edilen redifler, olayların yatışmasıyla beraber 1904 yılı Ağustos- Eylül aylarında, Selanik'ten İzmir'e gönderilmişlerdir.²⁶⁷ Ancak redif taburlarının bir kısmı da terhis edilmeyip eşkıya takibinde kullanılmak üzere, silâh altında bırakılmıştır.²⁶⁸

4.5.- II. MEŞRUTİYET'İN İLANI ÖNCESİ ÇIKAN OLAYLAR

I. Meşrutiyet olarak adlandırılan dönem, 23 Aralık 1876'da meşrutiyetin ilan edilmesiyle başlayıp 13 Şubat 1878'de Meclis-i Mebusan'ın tatil edilmesi ile son bulmuştur. 1895'ten itibaren hız kazanan Jön Türk hareketi, esas olarak Kanun-ı Esasi'nin yeniden uygulamaya geçirilmesini talep ediyordu. Jön Türk hareketinin kapsamında yer alan İttihat ve Terakki Cemiyeti de Müslümanlara yönelik propagandalarında meşrutî idareyi İslamî bir çerçevede sunmaya gayret gösteriyordu.²⁶⁹

Jön Türk hareketi, II. Abdülhamid'in 33 yıllık iktidarı sırasında kuvvetlendi ve 1908 yılı Temmuz ayında padişahı yeniden meşrutiyeti ilan etmeye zorladı. II. Meşrutiyet'in ilan edilmesinde bazı olaylar etkili olmuştur. Rumeli Müfettişi Hüseyin Hilmi Paşa'nın 2 Haziran 1908'de saraya çektiği bir telgrafta, Jön Türk, Ermeni ve Makedonya komitelerinin son toplantılarında bir ihtilal heyeti teşkil edip yakın zamanda harekete geçecekleri bilgisini verir. Ancak gerçekte cemiyetin ne zaman harekete geçeceği konusunda bir planları bulunmuyordu. Bu dönemde İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin 400'ü Selanik'ten olmak üzere Rumeli'deki teşkilatı 2000 kişiydi. Bu noktada cemiyetin irdelenmesi ve bazı tutuklamalar yapılması meşrutiyet yanlısı ittihatçı örgütlenmeyi harekete geçirdi.²⁷⁰ Eniştesi Nazım Bey'in vurulmasında parmağı olduğu düşünülen Enver Bey'in Selanik'ten ayrılmasından sonra cemiyetin yardımıyla Resne'ye Bulgar çetelerini yakalama görevi verilerek tayin edilen Niyazi Bey, 3 Temmuz 1908'de isyan hareketini başlatarak dağa çıktı.

²⁶⁶ BOA., TFR.I.AS.,8/730.

²⁶⁷ BOA., Y.PRK.ASK.,220/20; BOA., Y.PRK.ASK.,220/50; BOA., Y.PRK.ASK.,220/84;BOA., Y.PRK.ASK.,220/113.

²⁶⁸ BOA., BEO.,2298/172308.

²⁶⁹ M. Şükrü Hanioglu, "Meşrutiyet", *DİA*, C.29,Ankara, 2004, s.391-392.

²⁷⁰ Birecikli, *a.g.m.*, s.215-216.

Beraberinde, Resne Belediye Reisi Hoca Cemal, Vergi Kâtibi Tahsin, Polis Komiseri Tahir, Mülazım Yusuf Efendilerle Resne'deki Sırp mektebi muallimi bulunuyordu.²⁷¹

Arnavut kökenli sivillerin yanı sıra bu dağa çıkan örgütün arasında askerler de bulunuyordu. Saraya, Rumeli Müfettişliği'ne ve Manastır Valiliği'ne anayasanın korunması ile eşitsizliklerin önlenmesi hususunda çağrı yapıyordu. İletişim vasıtalarının kontrolü cemiyetin elinde bulunan, Rumeli'den saraya meşrutiyetin ilan edilmesine yönelik telgraflar çekiliyordu. İsyanı bastırmakla görevlendirilen Şemsi Paşa, 7 Temmuz'da Manastır'a geldikten sonra öldürüldü. Onun yerine tayin edilen Müşir Osman Paşa ise kaçırıldı.²⁷² İttihatçılar, askerlerin de meşrutiyet hareketine katılmaları için faaliyetlerde bulunmuş, askerleri dini duygular üzerinden saraya karşı doldurmaya çalışmıştır. Rumeli'de çıkan isyanlarda genellikle İzmir'den asker gönderildiğini bilen cemiyet, taburların subayları ve Hoca Yakup adını kullanan Dr. Nazım aracılığıyla askerleri cemiyete dâhil ediliyordu. Dr. Nazım, İzmir'den Selanik'e sevk edilen askerlerin arasına karışarak kardeşin kardeşe kurşun sıkmaması gerektiği şeklinde konuşmalar yapmıştır.²⁷³ Böylece İzmir'den Selanik'e Niyazi Bey'in çıkardığı isyanı bastırmaya gönderilen birlikler de cemiyete katılmıştır. Aydın Vilayeti redif teşkilatı taburları da İzmir'den gönderilen bu birliklerdendir.²⁷⁴ İsyanı bastırmak üzere Selanik'e ulaşan redif taburlarından İzmir Redif Livası'na mensup yedi tabur, Manastır'dan Ohri'ye gönderilmek üzere emir verildiğinde bir takım eksiklikleri bahane ederek Ohri'ye gitmeyi kabul etmemişlerdir.²⁷⁵ Bir süre sonra meşrutiyetin ilanı için toplananların içlerinde İzmir Redif Livası'na mensup yedi tabur askerin de bulunduğu Harbiye Nezareti'ne bildirilmiştir.²⁷⁶

Selanik'e gönderilen redif taburlarına baktığımızda görevlendirilenlerin sadece İzmir Livası'na ait o yedi tabur olmadığını görüyoruz. Aydın Vilayetinden 20 Temmuz 1908'de öncelikle İzmir, Tire, Nazilli, Aydın, Yenipazar taburları sevk edilmiştir.²⁷⁷ Ertesi gün, 21 Temmuz 1908'de Manisa, Menemen, Ödemiş, Kasaba

²⁷¹ İsmail Küçükkılınç, II. Meşrutiyetin İlanında Halk Unsuru, Cedit Neşriyat, Ankara, 2011, s.346.

²⁷² Birecikli, *a.g.m.*, s.216.

²⁷³ Küçükkılınç, *a.g.e.*, s.349-350.

²⁷⁴ Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.112

²⁷⁵ BOA., Y.EE., 71/80.

²⁷⁶ Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.112

²⁷⁷ BOA., Y.A.HUS., 523/138.

(Turgutlu), Karacasu redif taburları da gönderilmiştir.²⁷⁸ 22 Temmuz'da Çine ve Alaşehir redif taburları Kendire vapuruyla Dedeagaç'a sevk edilmiştir.²⁷⁹

4.6.- 1909 ADANA OLAYLARI

Osmanlı Devleti'nin son döneminde, özellikle 1890'lı yıllardan itibaren Ermeniler devamlı isyan hareketleri içerisinde yer almıştır. Çıkan olayların bastırılmasının ardından başta Rusya olmak üzere büyük devletlerin kışkırtmalarıyla bağımsızlık amacı güden Ermenilerin bir takım örgütsel faaliyetlerde bulunması dolayısıyla tekrar isyanların çıkmasının önüne geçilememiştir. Ermeni olayları ve isyanlar genellikle Ermenilerin dağınık vaziyette yaşadığı topraklar olan Osmanlı Devleti'nin Doğu, Kuzeydoğu, Güneydoğu ve Çukurova bölgelerinde etkili olmuştur. Örgütsel faaliyetlerin çoğalmasıyla silahlanan Ermeniler tek bir Ermeni'nin burnu kanarsa bunu on Türk'ün ödeyeceğini dile getiriyorlardı. Ermeniler ile Müslümanlar arasında bir takım söylentiler yayılarak gerginlik ortamı yaratılmaya çalışılıyordu. Olayların başlangıcına dair, 14 Nisan 1909 gecesi Adana'da karısını kaçırmak istedikleri gerekçesiyle bir Ermeni'nin iki Türk'ü vurduğu ve Ermenilerin katili saklamaları ile durumun farklı bir boyut aldığı anlatılmaktadır. Müslüman ahali ile Ermeniler arasında çıkan kanlı çatışmalar, Adana Olayları olarak anılmaktadır. Bölgeye Maraş'tan arpa toplamak amacıyla gelmiş olan çok sayıda Ermeni'nin bir araya gelmesinin de etkisiyle olaylar büyümüştür.²⁸⁰ 31 Mart Vakası'nın hemen ertesi günü patlak veren bu olaylar sırasında çok fazla insan hayatını kaybetmiştir. Olayların kontrolden çıkmasının en önemli sebebi güvenlik zafiyeti ve otorite boşluğudur. Bu zafiyet olayların birden bire Dört Yol, Erzin, Osmaniye, Bahçe, Ceyhan gibi diğer kazalara yayılmasına neden olmuştur.²⁸¹ Karışıklıklar daha sonra Halep, Mersin, Tarsus, Zeytin ve civarlarında da yoğunlaşmıştır.²⁸²

Aydın Vilayeti'nin 46. Alayı'nın Turgutlu (Kasaba) Redif Taburu ile 47. Aydın Alayı'nın 3. Tire Redif Taburu Ağustos 1909'da Adana ve Islahiye

²⁷⁸BOA., Y.A.HUS.,523/146; BOA., Y.A.HUS.,523/151.

²⁷⁹BOA., Y.A.HUS.,523/153.

²⁸⁰Salâhi R. Sonyel, *İngiliz Gizli Belgelerine Göre Adana'da Vuku Bulan Türk- Ermeni Olayları*, TTK Yay, Ankara,1988, s.29-32.

²⁸¹Kemal Çiçek, *Adana Olayları Hakkında Bildiklerimiz Bilmediklerimiz, 1909 Adana Olayları/ Makaleler*, TTK Yay, Ankara, 2011,s.21-36.

²⁸²*Osmanlı Belgelerinde 1909 Adana Olayları*, C.I, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay No:112, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010,s.6-32.

bölgelerine sevk edilmiştir.²⁸³ Bir sene sonra olayların bölgede yayılıp devam etmesi üzerine de Aydın Vilayeti'nin İzmir Redif Alayı Ağustos 1910'da Beyrut'a gönderilmiştir. İzmir Alayı'nın Manisa Redif Taburu Konya vapuru ile 12 Ağustos'ta; Bornova, İzmir, Menemen redif taburları ise Bezm-i Âlem vapuruyla 14 Ağustos'ta yola çıkmıştır.²⁸⁴

4.7.-YEMEN İSYANI (1911)

Osmanlı İmparatorluğu'na 1520'de katılan Yemen'in, iki yüz elli sekiz civarı kabileden oluşan bir yer olması, burada düzenin sağlanmasında zorluklar yaşanmasına neden olmuştur. Zira kabileler arasında çıkan çatışmaların yanı sıra bazı kabilelerin, oklarını Osmanlı idaresine çevirdiği durumlar da meydana gelmiştir. Yemen'de asayişin hiç bir zaman tam olarak sağlanamaması burada tam manasıyla Osmanlı hâkimiyeti kurulmasını da engellemiştir. Yemen'in iç taraflarında birçok şeyh ve imam sivrilerek hâkimiyet alanları elde etmiştir. Osmanlı yönetimi ise kıyı kesimlerinde etkili olabilmıştır.²⁸⁵

Yemen'in Osmanlı'ya bağlı olduğu süre boyunca bölgede birçok isyan çıkmıştır. Bu isyanların çeşitli sebepleri vardır. Yemen isyanlarının, bir nedeni bölge halkı üzerinde çok fazla nüfuzu olan Zeydî imamlarının Osmanlı padişahını halife olarak kabul etmemesiydi.²⁸⁶ Bir diğer önemli sebep, vergi adaletsizliğidir. Halk devlete verdiği vergiden başka ayrıca imamlara da vergi ödüyordu. Ticari faaliyetlerde pazar vergisi denilen ve sadece bu vilayette bulunan bir vergi alınıyordu. Böylece yoğun vergilerden ötürü halkın beli bükülüyor, çıkan isyanlarda ise reformlar yapılmıyor, askeri güç kullanılarak bastırılıyordu. Tüm bu olanlar da Osmanlı yönetimine karşı daha fazla hoşnutsuzluk yaratıyordu. 1861'de Suriye ve Lübnan gibi Arap coğrafyalarında çıkan ayaklanmalar sonucunda Osmanlı Devleti, Yemen'deki hâkimiyetini geliştirmek istedi. Yemen'e kuvvet göndererek, şeyhleri itaat altına aldı. 1867'de yurdun tamamında olduğu gibi, Yemen'de de yönetim yeniden örgütlendirildi. Oluşturulan Yemen Vilayeti, San'a, Taraz, Hudeyde ve Assir'den oluşan dört sancaktan meydana geldi. Ancak bütün bunlar bir sonuç

²⁸³ BOA., BEO.,3623/271688; Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.112.

²⁸⁴ Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.112; Adıttar, a.g.m.,s.24.

²⁸⁵ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, C.IX, TTK Basımevi, 2011, Ankara, s. 234.

²⁸⁶ Cengiz Çakaloğlu, "1911 Yemen İsyanının Bastırılmasında Üsküp, Gilan, Kalkandelen ve Preşova Taburları", *Uluslararası Balkanlarda Türk Varlığı Sempozyumu-II Bildiriler*, C.1, Manisa, 2010, s. 271.

vermedi ve II. Abdülhamid döneminde Yemen bir sürgün yeri olmaktan çıkamadı. Yemen halkı ise bedevi kabileler, halk üzerinden geçinen şeyhler ve rüşvetçi memurlar tarafından sömürülmeye devam etti.²⁸⁷

1904 yılında Yemen'e gelerek burada büyük bir kuvvet toplayan Şeyh İdrisî, seytlik vasfı ile şöhret kazanmıştı. 1908'de iki kabilenin erzak taşıyan bir askeri birliğe saldırmasıyla çıkan ve Seyit İdris'in 60.000 kişi ile Hudeyde'ye yürüdüğü isyanı bastırmak için Osmanlı Devleti'nin çok sayıda asker sevk etmesi gerekmiştir. İsyancı kabileler itaat altına alındıysa da Seyit İdris ile bir anlaşma sağlanamamıştır. Zira uzun bir süre Hindistan'da bulunarak İngilizler tarafından himaye edilen Seyit İdris, Yemen'in eski bir krallar ailesinden geldiğini savunuyordu. 1909'da Seyit İdris, kendisini mehdi ilan etti. Bunun üzerine Yemen'e asıl hâkim olan kişi, İmam Yahya da ortalığı karıştıracak isyanlar çıkardı.²⁸⁸ 1911'de İmam Yahya'nın büyüyen isyanı, Seyit İdris'in isyanını yeniden alevlendirdi.²⁸⁹

Osmanlı Devleti, bu karışıklıklara bir son vermek adına bir reform tasarısı düzenledi. Bu tasarı, kıyı bölgesinin doğrudan hükümetin idaresinde olduğu, iç ve dağlık bölgelerin ise İmam Yahya'nın özerk yönetiminde bulunduğu bir ikili yönetim sistemi ve halkın istekleri doğrultusunda sorunların çözümünde işe yarayacağı düşünülen tedbirlerden oluşuyordu. Ancak tasarı tamamen olumlu sonuç vermeden İmam Yahya Türklere karşı cihat ilan etti ve Hudeyde – San'a yolunu kesti. Bunun üzerine 1911 yılının başında, Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Ahmed İzzet Paşa komutasında büyük bir kuvvet Yemen'e gönderildi.²⁹⁰ Bu kuvvetlerin içinde redif birlikleri de bulunuyordu.

1911 Ocak ayı başında Yemen'e gönderilmesi kararlaştırılan otuz taburdan on tanesi redif taburlarından oluşuyordu. Bu on redif taburu arasında Aydın Vilayeti'nin Mekri kazasından oluşturulan redif taburu da bulunuyordu. Ocak ayının sonuna doğru kuvvetlerin arttırılması uygun görüldü ve yine Aydın Vilayeti'nden Ödemiş, Tire, Kuşadası redif taburlarının da sekiz yüz mevcut ile silâh altına alınmalarına karar verildi.²⁹¹ 29 Ocak 1911 tarihli belgeye göre sevk edilen bu taburlardan bir kısmının Ta'iz'e gönderilmesi gerektiği bildirilmiştir.²⁹² Yemen'e sevk edilen

²⁸⁷ Karal, *a.g.e.*, C.IX, s.235.

²⁸⁸ Karal, *a.g.e.*, C.IX, s.236.

²⁸⁹ İdris Bostan, "Yemen", *DİA*, C.43, İstanbul, 2013, s.411.

²⁹⁰ Karal, *a.g.e.*, C.IX, s.236-237.

²⁹¹ Çakaloğlu, "1911 Yemen İsyanının Bastırılmasında Üsküp, Gilan, Kalkandelen ve Preşova Taburları", s.278.

²⁹² BOA., İ.MMS.,135/22; BOA., BEO.,3851/288800.

rediflerin kumandanlığında Mirliya İbrahim Paşa bulunuyordu. 18 Mart 1911'de toplamda on dokuz redif taburu Yemen İsyanı için silâh altına alınmıştır. Taiz'e gidecek taburlar arasında Mekri (Fethiye) Redif Taburu da bulunuyordu. Ta'iz, muhasara altında olan San'a'ya harekât düzenlemek için bir toplanma yeri idi. San'a kurtarıldıktan sonra da muhasara altında olan diğer şehirlerden Hacce'ye gönderilen birlikler arasında yine Mekri Redif Taburu'nun bulunduğu düşünülmektedir. Osmanlı güçleri Hacce'ye nisan ayı sonunda ulaşmıştır.²⁹³

İtalya ile Trablusgarp Savaşı başlayınca, bu savaşta Arapların desteğine ihtiyaç duyacağı gerçeğiyle yüzleşen Osmanlı Devleti, Yemen'de anlaşma yoluna gitmiştir. İsyanlar kontrol altına alındıktan ve rediflerin dönüş yolculukları başladığı sırada Trablusgarp Savaşı'nın patlak vermesiyle askerlerin bir kısmı dönememiştir ve hatta İtalyanlarla harp bittikten ve Balkan Harbi başladıktan sonra bile Yemen'de memleketlerine dönmek için bekleyen redif askerlerinin bulunduğu bilinmektedir. Aydın Vilayeti taburlarından olan Mekri, Ödemiş, Kuşadası redif taburlarının ise 5 Ocak 1913'te memleketlerine dönebildikleri görülmektedir.²⁹⁴

4.8.-TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

1553'te Osmanlı toprağı olan Trablusgarp Vilayeti, Trablus, Hums, Cebel, Fizan ve Bingazi sancaklarından meydana gelmekteydi. Önce imtiyazlı bir sancak olarak Osmanlı Devleti'ne katılan bölgenin, hükümet merkezi İstanbul'dan 1600 km civarında uzak olması dolayısıyla burada özerk bir yönetim oluşmuştur. 1714 yılında Karamanlı İbrahim Paşa'dan itibaren Trablusgarp valiliğı bu aileden gelen kişilerin eline geçmiştir. Doğrudan İstanbul'a bağlı bir vilayet haline gelen ve vali tarafından yönetilen Trablusgarp, payitaht tarafından uzun yıllar ihmal edilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilanı üzerine Mebuslar Meclisi'ne gelen, Trablusgarp Mebusları da memleketlerinin halini anlatmışlar, reform gerektiğini ortaya koymuşlarsa da Trablusgarp için fayda sağlayamamışlardır. Böylece adeta kaderine terk edilen ve bir sürgün yeri haline gelen Trablusgarp Batı Avrupa Devletlerinin dikkatini çekiyordu. Özellikle İtalya, Süveyş Kanalı ile önemi daha da artan Kuzey Afrika'da, büyük Avrupa devletlerinin girdiğı sömürgecilik yarışına dâhil olmak için Trablusgarp'a gözünü dikmiş vaziyetteydi. Öyle ki İtalyanlar Trablusgarp'ta okul, banka, postahane, dispanser açtılar ve burada ticaret yaptılar böylece halkı kendilerine

²⁹³Çakaloğlu, "1911 Yemen İsyanının Bastırılmasında Üsküp, Gilan, Kalkandelen ve Preşova Taburları", s.281-289.

²⁹⁴Çakaloğlu, "1911 Yemen İsyanının Bastırılmasında Üsküp, Gilan, Kalkandelen ve Preşova Taburları", s.294.

ısındırma gayretinde bulunmuşlardır.²⁹⁵ Nihayetinde İtalya, 28 Eylül 1911’de Osmanlı Hükümeti’ne; “*İtalyan Hükümeti Trablusgarp ve Bingazi’yi işgal etmeye karar vermiştir. Osmanlı Hükümeti’nden bu işgale karşı direnme gösterilmemesi için görevlilere gerekli emirlerin verilmesini ister*”, şeklinde bir ültimatoma vermiştir. Ültimatomdan sonra Hakkı Paşa, yerine Sait Paşa sadrazamlığa getirilmiştir. Bu ültimatoma 24 saatliktir ve 29 Eylül 1911’de Trablusgarp resmen işgal edilmiştir.²⁹⁶

Trablusgarp-Bingazi önlerindeki abluka 25-26 Eylül’den itibaren fiilî olarak uygulanmaktaydı. Savaşın ilanı ile bu daha da sıkılaştı. Preveze’deki bir Osmanlı gemisi savaş ilanının hemen ardından topa tutuldu. Bölgede savunmaya yönelik herhangi bir önlem alınmadığı ve uzun zamandır süregelen işgale ilgili söylentilere rağmen asker ve silah yığınağı yapılmadığı gibi mevcut askerî güçlerin önemli bir kısmı da Yemen’de hala sürmekte olan isyanda görevlendirilmişti. Mısır ve Tunus üzerinden de yardım gönderilmesi mümkün değildi, çünkü İngilizler ve Fransızlar engel oluyordu. Osmanlı donanması zayıf ve yetersiz olduğu için deniz yoluyla da bölgeye bir fayda sağlanamıyordu. Kablo bağlantıları kesilince, İstanbul-Trablusgarp arası haberleşme de sona erdi. Bunun üzerine kıyıların bombardımanına da direnemeyen yerel ahali ve az sayıdaki Osmanlı askeri kuvvetleri iç kesimlere çekildi. 9 Ekim’de Trablusgarp İtalyan kuvvetlerine teslim oldu. Ardından Tobruk, Derne ve Bingazi işgal edildi. Ancak Osmanlı gönüllü subaylarının Mısır ve Tunus üzerinden gizlice Trablusgarp’a varmaları ve yerel güçleri düzenlemeleri ile önde gelen isimlerin etkin rolleri sonucunda işgal kuvvetleri bölgenin içlerine doğru ilerleyemedi. İtalya, Trablusgarp’ı ilhak ettiğini açıklasa da bölgenin denetimini tamamen elde edemedi. Bu durumda savaş alanının Anadolu kıyılarına kaydırılması, İzmir Limanı ve çevresindeki adaların Rodos ve Beyrut gibi hedeflerin zorlanması gündeme geldi. Neticede Rodos ve çevresindeki adalar yani Oniki Ada’nın işgali gerçekleşti, bu durum savaşın en önemli aşamasını oluşturuyordu.²⁹⁷ Aydın Vilayeti redif birlikleri de savaşın bu aşamasında devreye girmiştir.

Oniki Ada’yı da işgal eden İtalya, Çanakkale boğazını geçmeye de yeltenmiş ancak geçemeyince bunu keşif hareketi olarak adlandırmıştır.²⁹⁸ İtalyanların Anadolu sahillerine saldırmaları ihtimaline karşı Çanakkale (Kale-i Sultaniye) ve İzmir’e

²⁹⁵Karal,a.g.e, C.IX, s.256-265.

²⁹⁶Karal,a.g.e, C.IX, s.268;Kemal Beydilli, “Trablusgarp Savaşı”, *DİA*, C. EK-2 (gözden geçirilmiş 3. basım), Ankara, 2019, s.607.

²⁹⁷Beydilli,“Trablusgarp Savaşı”, s.607-608.

²⁹⁸Karal,a.g.e, C.IX, s.285.

nizamiye ve redif fırkaları toplatılarak bölge kuvvetlendirilmiştir.²⁹⁹ İtalyan filosunun, İzmir limanına saldırması ihtimaline karşı İzmir'deki kuvvete takviye olarak Bergama Redif Taburu, Menemen Redif Taburu ve Bornova Redif Taburu silâh altına alınmıştır. Aynı zamanda adaların güvenliğini sağlamak için Soma Redif Taburu, Kuşadası ve civar sahillerinin muhafazası için Aydın Redif Taburları da silâh altına alınmıştır.³⁰⁰

4.9.- BALKAN HARBİ

Balkan sorunu, 1878'den beri Berlin Antlaşması ekseninde etrafında dönmeye başlamıştı. Bu sorun Balkan Savaşı, başlamadan öncesine dayanan ve yalnızca Osmanlı Devleti ile Balkan devletlerini değil, büyük Avrupa devletlerinin, Avrupa ve sömürge siyasetlerini ilgilendiren bir özelliğe sahiptir. Balkan devletleri, Balkanlardaki Hristiyanların, Müslüman yönetiminden kurtulmaları, Türklerin Avrupa'dan kovulmaları ve Balkanlar Balkanlılarıdır anlayışları çerçevesinde Osmanlı Devleti'ne bir karşı tutum geliştirmişlerdi. Balkan devletlerinin, Osmanlı Devleti'ne karşı bir ittifak kurma işine girmeleri ile Balkan Savaşı'nın eşiğine gelinmiştir. Balkan devletlerinin Osmanlı'ya karşı bir araya gelmeleri ise yeni bir durum değildir. 15 Ekim 1879'da Bükreş'te bulunan Osmanlı Elçisi Süleyman Sabit Bey, hükümete gönderdiği bir yazıda Rusya aracılığıyla Bulgaristan, Karadağ, Sırbistan ve Romanya arasında bir konfederasyon kurulması ihtimalinden söz etmektedir. Ancak bu deneme sözde kalmış ve birkaç ittifak denemesi daha olduysa da aralarında anlaşma sağlayamamaları dolayısıyla bunlar da gerçekleşmemiştir. Sonunda Bulgaristan'ın Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ ile yapmış olduğu ayrı ayrı antlaşmalarla Balkan ittifakı meydana gelmiştir. Bir Balkan devleti olan Romanya, ittifakın dışında bırakılmıştır. Antlaşmalara ekli olan askeri sözleşmeler Osmanlı Devleti'ne karşı savaş açma konusunda bir düşünce birliği olduğunu göstermektedir. Daha önce kendileri aralarında anlaşmazlık ve çatışma olan milletler artık bileşerek büyük devletlerin de desteğiyle Osmanlı Devleti'ne karşı harekete girişmişlerdir.³⁰¹

15 Eylül 1912'de Sofya Ateşemiliterliği'nden gelen bir telgraf vasıtasıyla hükümetin, Bulgaristan'ın savaş hazırlığında olduğu konusunda bilgi alması üzerine, 22 Eylül'de Rumeli'de asker manevraları yapılması formülüne bağlanan bir kısmî seferberlik kararı alınmıştır. Bu kararı, genel seferberliğin başlangıcı kabul eden

²⁹⁹BOA., İ.HB.,118/50.

³⁰⁰BOA., İ.HB.,102/9; BOA., İ.HB.,102/10; BOA., İ.HB.,102/16.

³⁰¹Karal,a.g.e, C.IX, s.287-304.

Balkan devletlerini yatıştırmak üzere Osmanlı Hükümeti; “*Rediflerin yıllık toplantısı ile ilgili olarak eğitim amacıyla askeri manevralara girildiği*” şeklinde bir açıklama yapmıştır.³⁰² Balkan Devletleri’nin seferberliklerini ilan etmeleri, hudutlarda askeri yığınak yapmaları, sınır çatışmalarının artması üzerine Osmanlı Devleti, 1 Ekim 1912’de genel seferberlik ilan etmiştir. Bunun üzerine Osmanlı Devleti’ne ilk savaş açan devlet, Karadağ olmuştur. 8 Ekim 1912’de harp ilan eden Karadağ, İşkodra üzerinden taarruza geçmiştir. Daha sonra Sırp ve Bulgar sınırları üzerinde de çatışmalar meydana gelmeye başlamıştır. Osmanlı Devleti ise 16 Ekim’de Bulgaristan ve Sırbistan’a; 18 Ekim’de ise Yunanistan’a savaş ilan etmiştir. Bu dönemde Osmanlı Devleti’nin ekonomik durumu oldukça kötüydü. Sürekli bir savaş durumunda olan devlet, bir yandan da isyanlarla boğuşurken mali gücü tükenmişti. İç ve dış borçlar ile faizlerinin altından kalkamayacak duruma gelen Osmanlı Devleti ordusunun araç gereç, silah ihtiyaçlarını dahi temin edemiyordu. Bunun yanında ordunun muharebe eğitimi de yetersizdi. Ordu içinde birlik beraberlik disiplin ve askerlik anlayışı da bulunmuyordu. Subaylar arasında siyasi çekişmeler bulunuyordu ve ordu gruplara bölünmüştü.³⁰³

Balkan Harbi’nde Osmanlı ordusunun yarısından fazlasını redif birlikleri oluşturuyordu (toplamı 540 bin).³⁰⁴ Bunun nedeni, 1910 yılındaki düzenlemedir. Buna göre redif birlikleri, bir seferberlik söz konusu olduğunda silâh altına alınacak erlerden teşkil edilerek sefer ordusuna dâhil olacaktı.³⁰⁵ I. Ordu Müfettişliği tarafından hazırlanan Balkan Harbi Seferberlik Planına göre; Soma, Akhisar, Ödemiş, Denizli redif taburlarına demiryollarını koruma görevi verilmiştir. İzmir Fırkasına mensup rediflerin 4.436 kişilik redif askeri mevcuduyla savaşa katılmaları ve on üç gün içinde görev yerleri olan Miroviçe – Yakova bölgesine ulaşmaları emredilmiştir.³⁰⁶

Balkan Harbi’nde Türk kuvvetlerinin çoğunu redif askerlerinin oluşturması nizamiye kuvvetlerine göre talim, örgütlenme ve iş bölümü açısından daha zayıf

³⁰²Karal,a.g.e, C.IX, s.298-299.

³⁰³ İsmet Görgülü, *On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922: Balkan-Birinci Dünya ve İstiklal Harbi*, TTK Yay, Ankara, 2014, s.9-44.

³⁰⁴ Balkan Harbi’nde silâh altına alınan redif askerlerine ait görseller için Bkz. Ek-80; Ek-81.

³⁰⁵ Mehmet Beşikçi, “Balkan Harbi’nde Osmanlı Seferberliği ve Redif Teşkilatının İflası”, *Türkiye Günlüğü*, No:110, Bahar 2012, s.14-16,

https://www.academia.edu/2153972/Balkan_Harbinde_Osmanli%C4%B1_Seferberli%C4%9Fi_ve_Redif_Te%C5%9Fkilat%C4%B1n%C4%B1n_%C4%B0flas%C4%B1 (Erişim tarihi: 19.04.2021).

³⁰⁶ Karayaman, “İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi”, s.113; BOA.,DH.İD.,180/8.

kişilerden oluşması manasına geliyordu. Çünkü redif örgütlenmesinde, sürekli silâh altında olmayan, askerliğini bitirmiş ve yaşı ilerlemiş kişiler de bulunuyordu. Redif askerleri, Balkan Harbi'nin üst düzey komutanlarının da güvenini kazanamamıştı. Balkan Harbi Şark Ordusu Kumandanı Abdullah Paşa; *“Rediflerimizin her nokta-ı nazardan hiçbir kıymet-i harbiyeyehâiz olmadığına 1327’de (1911’de) Karadağlılar’a karşı tahşid edilen Garb ve İtalya Harbi dolayısıyla İzmir havâlisine toplanan Anadolu Garb ordularındaki kumandanlığımız zamanlarında îmân ettiğimizden bir ümîdimiz var ise o da bu nizâmiye kolordularına kalıyor idi”* sözleriyle bunu dile getirmiştir.³⁰⁷

Balkan Harbi'ne katılan toplam redif askeri sayısı bilinmiyor olsa da seferberliğe katılması hedeflenen sayıda askerin katılmadığı, birçok redif taburunun seferberlik ordusuna, kadrolarının ancak yarısı ile iştirak edebildiği bilinmektedir. Askerlerin seferberliğe katılmak istememelerinin altında, savaşların uzun sürmesi, gereken askeri eğitimin verilememesi ve donanım eksiklikleri gibi sebepler yatmaktadır.³⁰⁸ Aslında Osmanlı hükümeti bu durumun farkında olarak 29 Temmuz 1912’de nizamiye kuvvetlerinin bir kısmını, Trablusgarp Savaşı nedeniyle İzmir ve Çanakkale civarında toplanan askerleri ve silâh altına alınıp Trakya ve Makedonya’da görevlendirilen redif askerlerini terhis etme kararı almıştı. Bu sırada Aydın Vilayeti rediflerinin büyük bir kısmı Makedonya’da idi. 22 Nisan 1912 tarihli bir belgeye göre; İzmir Redif Fırkası ve ona mensup alaylar Yanya Kalesi’ne takviye amacıyla gönderilmişti.³⁰⁹ 1911 yılında, 6. Redif Müfettişliği’ne bağlı İzmir Redif Fırkası(Tümeni), o dönem İzmir, Bornova, Menemen, Akhisar, Sındırgı, Manisa, Soma ve Bergama redif taburlarından oluşuyordu.³¹⁰ Bu terhis kararının verilmesindeki etkenler, İtalya’nın Batı Anadolu’ya saldırma tehdidinin ortadan kalkması ile askerlerin uzun süredir silâh altında olmalarından kaynaklı gelişen disiplinsiz hareketlerinin devamında bir isyanın çıkma ihtimaliydi. Aynı zamanda hasat zamanı rediflerin silâh altında olmaları da tarımsal üretimin aksamasına yol açabiliyordu.³¹¹ Ancak bu terhis kararından kısa süre sonra Balkan Savaşı’nın eşiğine gelindi ve bu durum askerlerin tekrar silâh altına alınmasına yol açtı. 1 Ekim’de ilan edilen genel seferberlik sonrasında 17 Ekim’de, Sırp Cephesi Vardar Ordusu Batı

³⁰⁷Beşikçi, *a.g.m.*,s.14-16.

³⁰⁸Beşikçi, *a.g.m.*,s.14-21.

³⁰⁹BOA., BEO.,4031/302263.

³¹⁰*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt 6. Kısım (1908-1920), I. Kitap, s.180-181.

³¹¹Karayaman, “İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi”, s.113-114.

Ordusu komutası altında görev yapacak II. Geçici Kolordunun Uşak Redif Tümeni, Denizli Redif Tümeni ve İzmir Redif Tümeni ile takviye edilmesine karar verildi. Böylece bu tümenlerin kapsadığı Aydın vilayeti taburları olan Eşme, Kula, Turgutlu, Demirci, Alaşehir, Denizli, Honaz, Tavas, Çal, İzmir, Bornova, Menemen, Akhisar, Manisa, Soma ve Bergama redif taburları silâh altına alınmıştır.³¹²

Muharebeler kısa süre içerisinde Osmanlı aleyhine gelişti. Bulgarlar, Ekim ayı sonunda Edirne'yi kuşattılar, ardından Çatalca hattına eriştiler ve Kasım ayı başında Doğu Trakya'yı işgal ettiler. Yunanlılar Girit'i ilhak ettiler, Güney Makedonya'yı ve Selanik'i işgal ettiler ve birçok adayı ele geçirdiler. Sırp lar ise Kuzey Makedonya, Kosova ve İşkodra'yı aldılar.³¹³

Balkan Harbi'ndeki başarısızlığın nedenleri tartışıldığında, çoğunluğu oluşturan redif birliklerinin düzensizlikleri, eğitimlerinin yetersizliği, yürüyüş, tüfek kullanmada yaşadıkları sıkıntılar bulunuyordu. Redifler geri çekilmeyi bilmiyorlar ve kolayca dağılıyorlardı. Alt kademelerdeki komutanlar bile rediflerin dağılma ve ricat konusundaki durumundan şikâyetçiydi. Bunun nedeni eğitilmiş subayların sayısının yetersiz olması dolayısıyla harp sırasında redif tümenlerinin birleştirilerek yeni kolorduların oluşturulmaya çalışılmasıydı. Osmanlı Ordusu'nun tümünde, kolordu oluşturulurken yaşanan subay eksikliği genel bir problem teşkil ediyordu.³¹⁴

Balkan Harbi, ağır yenilgi ile sonuçlandı ve orduda acilen bir düzenleme yapılması gerektiğini gözler önüne serdi. Ermeni asıllı Osmanlı gazetecisi Aram Andonyan, başarısızlığın başlıca nedeninin redif askerleri olduğu görüşündeydi. Böylece yenilgiden redif teşkilatı da sorumlu tutuldu. Redif teşkilatı, 1913'te çıkarılan bir nizamname ile kaldırıldı.³¹⁵

5. BÖLÜM: REDİF ASKERLERİNİN ÖDÜLLENDİRİLMESİ (TAYİN, TERFİ, MADALYA VE NİŞANLAR)

Osmanlı Devleti'ne karşı yararlılık ve başarı gösteren kişiler, kuruluş döneminden itibaren ziyafet, bahşiş, rütbe terfileri, hilat giydirme, kılıç kuşandırma ve 1730'dan itibaren ilk madalyanın ihdas edilmesiyle de, madalyalarla ödüllendirilmiştir. Daha sonraki süreçte nişanlar çıkarılmıştır. 19. yüzyılda, bu

³¹²Karayaman, "İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi", s.113-114; *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt 6. Kısım (1908-1920), I. Kitap, s.180-181.

³¹³Moreau, *a.g.e.*, s.215.

³¹⁴Beşikçi, *a.g.m.*, s.15-19.

³¹⁵Beşikçi, *a.g.m.*, s.18-22.

ödüllendirmeler genellikle fayda sağlayan kişiye takdim edilen nişan ve madalyalar olarak karşımıza çıkar. Madalya bir fedakârlık veya bir başarı karşılığında devletin tebaasına verdiği altın, gümüş, nikel ve benzeri madenlerden yapılan, bir kişiyi onurlandırmak üzere sunulan mükâfattır. Nişan ise benzer şekilde bir hizmet veya liyakat karşılığında memlekete yararlılığı dokunan vatandaşların yanı sıra yabancı hükümdar ve yine yabancı yüksek memurlara da verilebilen tek dereceli veya birkaç derece ile düzenlenen ödüllerdir.³¹⁶

Redif askerleri, nizamiyede görev süresini dolduranların çoğunlukta olduğu bir askeri sınıf olduğu için personelleri gerek önceki görevlerinde muvazzaf birliklerde, gerekse redif birliklerinde gösterdikleri başarılarla madalya ve nişanlarla taltif edilmişlerdir. Bu madalya ve nişanların yanında askerlere, maddi bir ödül sunulması veya maaşlarına zam yapılması gibi bir durumla ilgili kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır.

Aydın Vilayet Salnamelerinde dört bölüklü bir taburun sırasıyla binbaşı, kolağası, tabur kâtibi, tüfekçi, depo memuru pozisyonunda bulunanlar ile birinci bölükten başlayarak bölük yüzbaşısı ve mülazımlarının isimleri yer almaktadır. Bazı taburlarda, isimlerinin yanında o askerin sahip olduğu madalya ve nişanlar da yazılmıştır. Madalyaların bu kişilere hangi tarihlerde verildiği bilinmemektedir ancak madalyaların çeşitlerine göre ilk kez verilmeye başlandığı tarihler ve bazı madalyaların isimleri dolayısıyla hangi muharebelerde elde edilen başarı sonucu verildiği ortaya çıkmaktadır.

İftihar madalyası, genellikle Aydın Vilayeti redif fırkası komutanları, tabur binbaşısı ya da kolağalarına verilmiştir. Yabancılar da verilebildiğinden dolayı olsa gerek iftihar nişanı olarak da adlandırılan bu madalya, 1840 yılında Sultan Abdülmecit tarafından çıkarılmıştır. 1853 ve 1858 tarihlerinde altın, gümüş ve tunçtan yapılmış olanlarının verildiği bu madalyanın, Sultan II. Abdülhamid döneminde, 1884 yılında, altın ve gümüş çeşitleri çıkarılmıştır.³¹⁷ II. Abdülhamid dönemindeki iftihar madalyası, padişaha sadakat gösteren, ziraat, zanaat ve mesleklerin gelişmesi için uğraşan, yaygın ve bulaşıcı hastalıklar zuhurunda millet ve insaniyete faydalı hizmet eden Osmanlı tebaasına ve yabancı tebaaya verilmiştir. Madalyanın ön yüzünde güneş ışınları arasında Sultan II. Abdülhamid'in tuğrası,

³¹⁶Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.313-317; Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, s.378; Kara, *a.g.e.*, s.93.

³¹⁷Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.314.

altında da Osmanlı İmparatorluğu arması bulunurken; arka yüzünde defne dallarından meydana gelen bir çelenk arasına madalyanın takdim edileceği kişinin adı ve veriliş tarihi yazılırdı.³¹⁸ Aydın Vilayeti redif askerleri içerisinde iftihar madalyasına sahip birçok asker bulunuyordu ancak bu madalyanın bir kolu niteliğinde olan sanayi madalyası, vilayet redif askerlerinden sadece birkaç kişiye verilmiştir.³¹⁹ İki kısımdan oluşan iftihar madalyasının yarısı altın, yarısı gümüşten yapılır ve her iki kısım kırmızı renkli kurdele ile göğsün sol tarafına asılırdı. İftihar madalyasının sanayi madalyası makamında verildiği zaman ise yarısı beyaz ve yarısı kırmızı kurdele ile takılırdı.³²⁰

İftihar nişanı ise Osmanlı Devleti'nin resmi ilk nişanıdır 1832'de çıkarılmıştır, nişanların bazıları dereceli olarak ihdas edilmiştir ancak bu nişan tek dereceli olmak üzere gümüş, altın ve murassa (değerli mücevherlerle süslenmiş) şeklinde üç çeşittir.³²¹

Redif askerlerinin bazılarında mevcut olan Tahlisiye (Cankurtaran) madalyası da gümüş olarak yine Sultan Abdülmecit tarafından 1859 yılında çıkarılmıştır.³²² Tahlîs-i cân adıyla da anılan bu madalya yangın, sel, deprem gibi felaketler veya aniden ortaya çıkan tehlikeli durumlarda canlarını ortaya koyarak insanları ölümden kurtaran kişilere verilmekteydi. Bu madalya, Sultan II. Abdülhamit devrinde yaygınlık kazanmıştır.³²³

Aydın Vilayeti rediflerine sunulan diğer madalyalar genellikle muharebeler sonrası çıkarılmış madalyalardır. Çıkarılma tarihlerine göre sıralandırıldığında bu muharebe madalyaları şunlardır:

1.Kürdistan Madalyası: Üzerinde dağ resmi ve Hicri 1262 tarihi bulunan bu madalya 1845'te Sultan Abdülmecit tarafından çıkarılmıştır. Bu madalya altın ve gümüş olmak üzere iki çeşitti.

³¹⁸Cevriye Artuk, İftihar Madalyası, *Belleten*, C.XLIV, S.175 (Temmuz 1980'den ayrı basım) TTK Yay, Ankara, 1980, s.535-536.

³¹⁹ Aydın Vilayeti redif birlikleri içerisinde, nadir olarak Sanayi madalyası bulunan askerlere örnek verecek olursak; İzmir Redif Taburu Tüfekçisi Ömer Usta'da, Tire Redif Taburu 2. Bölük Yüzbaşısı İbrahim Efendi'de, Aydın Redif Alayı'nın Miralayı Mehmed Arif Bey'de ve Akhisar Redif Taburu 3. Bölük Yüzbaşısı Mehmed Efendi'de sanayi madalyası bulunmaktaydı. Bkz.H.1319 (M.1901\1902) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.59; H.1320 (M.1902\1903) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.144; H.1326 (M.1908\1909) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.432; 601.

³²⁰Artuk, a.g.m., s.535-537.

³²¹*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.317.

³²² Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, s.378.

³²³Ahmet Gündüz, *Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurların Aldıkları Madalya, Rütbe ve Nişanlar* (M.1879-1909), *History Studies*, Vol.3/3 - 2011, s.129.

2.Bosna Madalyası:1850’de Sultan Abdülmecit tarafından Bosna’da yapılan savaşlar dolayısıyla çıkarılmış altın ve gümüş çeşitleri olan madalyadır. Üzerinde büyük bir ay ve beş köşe bir yıldız bulunurken ay yıldız şeklinin altında da “Bosna 1266” yazıyordu.

3. Kırım Madalyası: Üzerinde bir havan topu resmi ve soldan sağa doğru, Fransız, Türk, İngiliz ve Piyemonte (Sardunya) bayraklarının resimleri bulunan, ortasında ise Kırım 1271 yazan; Sivastopol, Bahri Siyah, Tuna madalyası adları da verilen Kırım madalyası, altın ve gümüş olmak üzere iki çeşittir. Bu madalya 1853-1856 Osmanlı-Rus Savaşı diğer adıyla Kırım Harbi sırasında yararlılık gösteren kişilere verilmek üzere 1854’te ihdas edilmiştir. Ayrıca Kars ve Silistre madalyaları da bu savaşın diğer cephelerindeki muharebelerde gösterilen yararlılıklar adına düzenlenmiştir.

4. Kars Madalyası:1854’te Kars cephe muharebeleri için altın ve gümüş olarak ihdas edilmiştir. Üzerinde burcunda bayrak ve temsili bir kale resmi, altında “Kars 1272” yazısı bulunmaktaydı.

5. Silistre Madalyası:“Sancaklı Silistre madalyası” adı da verilen ve yine 1854’te Silistre cephe muharebeleri adına Sultan Abdülmecit tarafından ihdas edilen bu madalyanın, üzerinde Silistre kalesini temsil eden bayraklı bir resim ile altında “Silistre 1271” yazısı bulunurdu. Bu madalya da altın ve gümüş olarak iki çeşit düzenlenmiştir.

6. Karadağ Madalyası: Karadağ olaylarında faydalı hizmetleri bulunan kişilere verilmek üzere, Sultan Abdülaziz tarafından 1862’de yalnız gümüş olarak ihdas edilmiştir. Üzerinde ise dağlık bir bölge resmi ve bunun üstünde bir Türk Bayrağı bulunurken alt kısmında “Karadağ 1279” yazısı yer almaktaydı.³²⁴

7.Girit Madalyası: Yine Sultan Abdülaziz döneminde, altın ve gümüş olmak üzere ilk kez 1868’de çıkarılan madalyadır. Girit ayaklanmalarında isyancılara karşı yararlılık gösterenlere verilen bu madalyanın üzerinde Girit Adası’nı temsil eden bir resim ve “Girit 1285” yazısı bulunmaktaydı. Ayrıca 1889 yılında, Sultan II. Abdülhamit döneminde, altın ve gümüş çeşitleri bulunan ve üzerinde kenarları defne ile süslenmiş tuğra bulunan bir Girit madalyası daha çıkarılmıştır.

8.Rusya Madalyası: 1877-1878 Osmanlı – Rus Harbi için II. Abdülhamit tarafından 1877’de çıkarılan madalyadır. Bu madalya gümüşten imal edilmiştir. Üzerinde ay

³²⁴Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.314-315.

yıldız ve ortalarında güneş ışını bulunurken bir de küçük ay içinde Rusya Muharebesi yazılmıştır.

9. Plevne Madalyası: Bu madalya 1877-1878'de Ruslarla yapılan harbin Plevne muharebelerinde yararlılıkları görülenler için çıkarılmıştır.³²⁵

10. Yunan Muharebe Madalyası: 1897 yılındaki Osmanlı galibiyeti ile sonuçlanan Yunan Harbi adına düzenlenen madalya, gümüş olarak çıkarılmıştır.³²⁶ Bu madalyanın 130 bin civarında üretildiği bilinmektedir.³²⁷

Kaynaklarda yer alan madalyalarının içerisinde bulunmasalar da salname verilerine göre askerlere Sırp, İngiliz, Macar, Dağ, Hamit, Almanya ve Hicaz madalyaları da verilmiştir.³²⁸ Bir kısmının muharebe madalyaları olduğunu düşündüğümüz bu madalyalar dışında ise Nazilli Redif Taburu'nun 3. bölümünde mülazım-ı sani olan Mehmed Şükrü Efendi'ye ihdas ediliş tarihi bilinmeyen ve hakkında kaynaklarda başka herhangi bir bilgi bulunmayan depo memuru madalyası verilmiştir.³²⁹

1877-1878 Rus Harbi zamanında, imtiyaz madalyası da düzenlenmiştir. Üzerinde en üst kısımda güneş ışını içerisinde bir tuğra ve onun altında hemen bütün madalyayı kapsayacak şekilde çeşitli silahların bir araya getirilmesinden oluşturulan bir arma yer alır. II. Abdülhamit tarafından ihdas edilen bu madalya, Aydın Vilayeti rediflerinde altın imtiyaz ve gümüş imtiyaz çeşitleriyle karşımıza çıkar. Çeşitleri bulunmayan tek dereceli imtiyaz nişanı da aynı dönemde oluşturulmuştur. 1878'de altın üzerine mine işlemeli ve değerli taşlarla süslenmiş şekilde yeşil ve kırmızı kurdele ile boyuna asılan nişanın üzerinde "Hamiyet, gayret, şecaat, sadakat" kelimeleri yazılıydı. Devlete ilim, idare, askeri bakımdan olağanüstü hizmette bulunanlar ile yabancı hükümdarlarla hanedanlara da verilirdi.³³⁰ Aydın Vilayeti redif askerlerinin bazılarının isimleri yanında imtiyaz yazılıyken bazılarında ise altın

³²⁵ *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.314-316.

³²⁶ Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, s.378.

³²⁷ Kara, *a.g.e.*, s.99.

³²⁸ Aydın Livası'ndan Mirliha Ahmed Ziya Paşa, Sırp madalyası. Bkz. H.1311 (M.1893\1894) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.300; Muğla Taburu Binbaşısı Yusuf Efendi, İngiliz madalyası. Bkz. H.1311 (M.1893\1894) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.375; Karacasu Taburu Kolağası Osman Ağa, Macar madalyası. Bkz. H.1312 (M.1894\1895) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s. 339; Tire Taburu Binbaşısı Abdülfettah Efendi, Dağ madalyası. Bkz. H.1314 (M.1896\1897) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.230; Bornova Taburu Binbaşısı İhsan Bey, Hamit madalyası. Bkz. H.1320 (M.1902\1903) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.60; Çine Taburu 2. Bölük'te Mülazım-ı evvel Mansur Efendi, Almanya madalyası. Bkz. H.1323 (M.1905\1906) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.207; Demirci Taburu'nun 1. Bölük Yüzbaşısı İbrahim ve 4. Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi, Hicaz madalyası. Bkz. 1326 (M.1908\1909) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.623.

³²⁹ H.1317 (M.1899\1900) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.280.

³³⁰ *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.316-318.

veya gümüş imtiyaz madalyası olarak not düşülmüştür. Tek tip olarak düzenlendiği için sadece imtiyaz olarak tabir edilenin nişan olduğu anlaşılmaktadır.

II. Abdülhamid tarafından, 1890'da imtiyaz madalyasına benzeyen, boyut olarak biraz daha küçük, gümüş ile altın çeşitleri bulunan bir yüzünde padişah tuğrasıyla Osmanlı arması, diğer yüzünde “*sadakat ve şecaat ibraz edenlere mahsus liyakat madalyası*” yazısı bulunan liyakat madalyası çıkarılmıştır.³³¹ Ayrıca 1896'da altın, gümüş ve alüminyumdan yapılmış olan salnamelerde tesisat-ı askeriye olarak geçen tam adıyla Tesisat-ı Askeriye İlane madalyası da II. Abdülhamit tarafından ihdas olunmuştur.³³² Bu madalya vatan ve millet için gösterilen fedakârlıkları ödüllendirmek için çıkarılmış olmalıdır. Madalyanın arka yüzünde “Nişane-i Hamiyet-i Vatanîye” yazısı bulunuyordu.³³³

Aydın Vilayeti redif askerlerinde iftihar, imtiyaz, liyakat gibi madalyalara genelde rütbesi daha yüksek olanlarda (binbaşı, tabur kâtibi vb.) rastlanır, yüzbaşı mülazım gibi daha düşük rütbeden askerlerde en çok harp madalyaları bulunurken, nişanlardan ise en çok *Mecidi nişanı* verilmiştir. Bu nişan, “mim (م)” harfi ile gösterilirken yanında kaçınıcı dereceden olduğu belirtilirdi. 1852 yılında Sultan Abdülmecit tarafından çıkarılan, Mecidi nişanının birinci ve ikinci rütbeleri, Padişahın huzurunda takılırdı. Birinci, ikinci ve üçüncü rütbeleri birer şeritle boyuna, dört ve beşinci rütbeleri göğsün sol alt tarafına takılırdı. Bu nişan, bulunulan meslekte en az yirmi sene üstün bir başarı ile çalışılmış olması ön koşulunu yerine getirmiş vaziyette bulunan kişilere veriliyordu. Bir rütbesinden diğerine geçmeye hak kazanmak için iyi hizmete devam ederek tüzükte belirtilen zamanı doldurmak gerekliydi. Olağanüstü hizmetleri görülen askerlere bu nişanın verilmesinde ise hizmet süresi ön koşulu aranmazdı.³³⁴ Örneğin; redif birliklerinin nakledilmesi üzerine hizmette bulunan, Aydın Demiryolu Lokomotif ve Fabrikalar Nazırı İngiltereli Mösyö Vilyem Şoto ve Fransalı Mösyö Fransuva Mazad, 17 Haziran 1903 tarihli belgeye göre üçüncü rütbeden Mecidi nişanları ile taltif edilmişlerdir.³³⁵

1861'de Birinci Padişah Sultan Osman adına, Sultan Abdülaziz tarafından ihdas olunan ve Aydın Vilayeti redif teşkilatı askerlerine de verilmiş olan Osmanî

³³¹ Gündüz, a.g.m., s. 128.

³³² Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, s.378; 48. Alayın 1. Nazilli Redif Taburu Binbaşısı, İhsan Bey'in Tesisat-ı Askeriye madalyası bulunuyordu. Bkz. H.1316 (M.1898\1899) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.299.

³³³ Gündüz, a.g.m., s. 130.

³³⁴ *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.317.

³³⁵ BOA., BEO.,2093/156973.

nişanının birinci derecesini alabilmenin ön koşulu yine birinci dereceden, Mecidi nişanına sahip olmaktı. Dört dereceli olan bu nişanın, Aydın Vilayet Salnamelerinde birinci derecesi “*Murassa-i Osmanî I. Mecidî*” ibaresiyle kumandanın isminin yanında belirtilirdi.³³⁶ Mecidi nişanında olduğu gibi, her çeşit hizmette üstün başarı gerektiren bu nişanı alırken de yirmi sene hizmet etmiş olma koşulu söz konusuydu. Ancak askerlikte olağanüstü hizmet gösteren ve bu derecede bir hizmet gösterirken ağır yaralanan kişilerde süre doldurma şartı aranmazdı ayrıca bu nişanı alan askerin savaşta geçen hizmet süresi olduğundan iki kat daha fazla süre olarak kabul edilirdi. Mecidiye ve Osmanî nişanları yaşam boyu verilir ancak devlete ihanet, rüşvet, hırsızlık, cinayet gibi suçları işleyenlerden geri alınırdı.³³⁷ Bu nişan bazı belgelerde Nişan-ı Âli Osmanî olarak da yazılmıştır, ancak 1895’te ihdas edilen Hanedan-ı Ali Osman nişanı ile karıştırılmamalıdır.³³⁸

Tüm bu madalya ve nişanlar Aydın Vilayeti redif askerlerinde vardı. Ancak bunların içerisinde muharebe madalyaları, özellikle Yunan, Girit, Karadağ muharebe madalyaları, her rütbeden çok sayıda askerde bulunuyordu. Bu madalyaların verilmiş tarihleri bilinmemektedir. Salnamelerde de bunları nizamiyedeki görevleri sırasında ya da redif sınıfındaki hizmetlerinde kazandıkları gibi bir ayrıntı verilmiyordu. Ancak bir taburda bulunan binbaşı, memurlar, yüzbaşılar ve mülazımların isimleri verilirken bütün askerlerin aynı harp madalyasına sahip olduğu durumlarda mensup oldukları redif taburu ile bu harbe katılıp madalya kazandıkları anlaşılmaktadır.³³⁹

Aydın Vilayeti redif askerleri, bu madalya ve nişanların yanı sıra tayin ve terfi ile de ödüllendirilmiştir. Bazı durumlarda tayin edilen kişilerin yeni görevlerinde, önceden var olan nişanlarının rütbesi yükseltilmiştir.³⁴⁰ Genellikle terfian tayin edilen askerler, bazen de tayin edildikten sonra rütbe terfisi ve nişanlar

³³⁶ Mecidi nişanın yanında, salnamelerde bir de ayn (ع) harfi ile simgelenmiş bir şekilde derecesi gösterilen bir nişan daha dikkat çekmektedir. Hicri 1304 yılına ait Aydın Vilayet Salnamesi’nde, “Ecnebi Memurlar” başlığı altında, çeşitli ülkelerin konsolosları belirtilirken burada Almanya konsolosunun isminin yanında, bu nişan ile derecesini belirten “ayn 3 (3 ع)” ibaresi ve tercümanının yanında da Mecidi nişanı ile derecesini belirten dördüncü dereceden mecidi yani “mim 4 (4 م)” ibaresi bulunmaktadır. Burada ayn (ع) harfi ile simgelenen nişan, mecididen sonra yaygın olarak takdim edilen ikinci nişan olan dört rütbeli Nişan-ı Âli Osmanî’yi simgelemektedir. Bkz. H.1304 (M.1886/1887) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.69.

³³⁷ *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 5. Kısım (1793-1908), s.317-318.

³³⁸ 1895’te Hanedan-ı Ali Osman Nişanı ihdas edilmeden önce 1890 yılına ait bir belgede Osmanî nişanı, Nişan-ı Âli Osmanî olarak geçmektedir. Bkz. BOA.,İ.DH.1187/92909.

³³⁹ H.1316 tarihli salnamede, İzmir Redif Fırkası’na mensup askerlerin hepsinin isimlerinin yanında Yunan Muharebe madalyalarına sahip oldukları belirtilmiştir. Bu fırkanın 1897 Osmanlı-Yunan Harbi’ne katılmış olduğu arşiv belgeleri vasıtasıyla da bilinmektedir. Bkz. H.1316 (M.1898/1899) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi, s.58-59.

³⁴⁰ Aydın Redif Livalığına tayin edilen Ahmed Ziya Paşa’nın, 3. Rütbe mecidi nişanı, 2. Rütbe ile derecelendirilmiştir. Bkz. BOA.,İ.DH.,1027/80943.

ile ödüllendirilmiştir. Örneğin; Erkân-ı Harbiye Umumiye Dairesi Beşinci Şubesinin kitabetinde memur olan Binbaşı Hüsnü Bey, 32. Aydın Redif Tali Fırkası Kumandanlığı'na getirildikten sonra, 11 Ağustos 1890 tarihli belgeye göre 4. rütbeden *Nişan-ı Âli Osmanî* ile taltif edilmiştir. 8 Kasım 1891 tarihinde ise rütbesinin *Kaymakamlığa terfi* ettirilmesi uygun görülmüştür. Bunun ardından 31 Ocak 1892'de de 3. rütbeden *Mecidi nişanı* ile ödüllendirilmiştir.³⁴¹

Tayin, terfi işlemleri ve madalya ile nişanlarının veriliş tarihleri arşiv belgeleri vasıtasıyla belirli olan bazı Aydın Vilayeti redif askerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Aydın Vilayeti Redif Askerine Uygulanan Tayin/Terfi İşlemleri ve Madalya/Nişan Taltifleri

Belge Tarihi	Askerin Adı	Görev Yaptığı Yer	Tayin/Terfi Veya Madalya/Nişan
3 Ocak 1890	Yenişehirli Ömer Saik Efendi	Tavas Mukaddem Redif Taburu'nun Binbaşısı	4. Rütbeden Mecidi Nişanı ³⁴²
3 Ocak 1890	Bekir Efendi	Tavas Tali Redif Taburu'nun 4. Bölük Yüzbaşısı	5. Rütbeden Mecidi Nişanı ³⁴³
30 Haziran 1893	Sadeddin Paşa	İzmir Redif Kumandanı	Rütbesinin Ferikliğe Terfi ³⁴⁴
25 Nisan 1894	Ömer Ağa	İzmir Mukaddem Redif Taburu'nun Tüfekçi Ustası	Bir Kıta Sanayi Madalyası ³⁴⁵
31 Temmuz 1894	Tevfik Bey	Aydın Redif Fırkası Erkan-ı Harbine mülhak Yüzbaşı	4. Rütbe Osmanî Nişanı ³⁴⁶
24 Aralık 1894	İhsan Bey	---	Ödemiş Redif Taburu Binbaşılığına Tayini ³⁴⁷
22 Nisan 1895	Besim Cûdi Bey	46. Turgutlu Redif Alayı Kaymakamı	Piyade 55. Alay Miralaylığına Terfian Tayini ³⁴⁸
12 Mayıs 1896	Hacı Osman Hilmi Paşa	23. İzmir Redif Livası Kumandanı	Aydın Fırkası Kumandanlığına Bir Derece Terfi ile Tayini ³⁴⁹
24 Mayıs 1897	Mahmud Efendi	---	Tavas Redif Taburu Binbaşılığına Terfian Tayini ³⁵⁰

³⁴¹BOA.,İ.DH.,1187/92909; BOA.,İ.DH.,1250/98000; BOA.,İ.DH.,1261/99068.

³⁴²BOA., İ.DH.,1165/91063.

³⁴³BOA., İ.DH.,1165/91063.

³⁴⁴BOA., İ.TAL.,23/31.

³⁴⁵BOA., BEO.,392/29365.

³⁴⁶BOA., İ.TAL.,57/89.

³⁴⁷BOA., İ.AS.,10/67.

³⁴⁸BOA., İ.AS.,11/30.

³⁴⁹BOA., İ.AS.,15/28.

9 Eylül 1897	Mehmed Şevki Bey	22. Bergama Redif Alayı Kaymakamı	3. Rütbe Mecidi Nişanı ³⁵¹
31 Aralık 1897	Hüseyin Bey	38. Redif Alayı Köprülü Kaymakamı	43. Denizli Redif Alayı Miralaylığına Terfian Tayini ³⁵²
10 Şubat 1898	Kolağası Tevfik b. Hafız Hüseyin Efendi	Selanik Rüşdiye-i Askeriyesi Müdürlüğü	Kuşadası Redif Taburu Binbaşılığına Terfian Tayini ³⁵³
3 Mayıs 1898	Yusuf Ziya Bey	47. Aydın Redif Alayı Miralay	2. Rütbe Osmanî Nişanı ³⁵⁴
28 Kasım 1898	Selahaddin Efendi	12. Aydın Redif Fırkası Kolağası	4. Rütbe Osmanî Nişanı ³⁵⁵
7 Ekim 1900	Kaymakam Remzi Bey	Piyade Dairesi I. Şube Müdür Muavinliği	43. Denizli Redif Alayı Miralaylığına Terfian Tayini ³⁵⁶
21 Mart 1901	Ferik Tevfik Paşa	İzmir Redif Fırkası Kumandanı	Altın Liyakat Madalyası ³⁵⁷
15 Nisan 1903	Mehmed Ali Bey	Selanik Alayı Kaymakamlığı	45. İzmir Redif Alayı Miralaylığına Terfian Tayini ³⁵⁸
13 Ağustos 1903	Mehmed İzzet Efendi	Yenipazar Redif Taburu Kolağası	Kula Redif Taburu Binbaşılığına Tayini ³⁵⁹
26 Ocak 1904	Fehmi Usta	Denizli Redif Taburu Tüfekçisi	Tahlisiye Madalyası ³⁶⁰
6 Ekim 1904	Kolağası Şükrü Bey	Hassa Ordusu I. Redif Alayı II. Taburunda kayıtlı olup, İzmir'de müstahdem	Bir Derece Terfi-i Rütbe ³⁶¹
3 Mayıs 1906	Mirliva Cemal Paşa	Hassa Ordusunun 2. İzmir Redif Livası Kumandanı	2. Rütbe Osmanî Nişanı ³⁶²
5 Haziran 1906	Mesud Efendi	Bornova Redif Taburu Binbaşısı	48. Nazilli Redif Alayı Kaymakamlığına Tayini ³⁶³
12 Ocak 1907	Said Paşa	İzmir Redif Fırkası	2. Rütbe Osmanî Nişanı ³⁶⁴
22 Ocak 1908	Ferik Tevfik Paşa	İzmir Redif Kumandanı	1.Ferikliğe Terfi ³⁶⁵
9 Şubat 1910	Halid Efendi	Nazilli Redif Taburu Binbaşısı	Ödemiş Kazası Kaymakamlığına Tayini ³⁶⁶
10 Ocak 1911	Miralay Salih Sabri Bey	35. Liva Kumandanlığı	İzmir Redif Fırkası Kumandanlığına Tayini ³⁶⁷

³⁵⁰BOA., İ.AS.,20/66.

³⁵¹BOA., İ.TAL.,119/82.

³⁵²BOA., İ.AS.,23/23.

³⁵³BOA., İ.AS.,23/54.

³⁵⁴BOA., İ.TAL.,137/17.

³⁵⁵BOA., İ.TAL.,157/39.

³⁵⁶BOA., İ.AS.,34/6.

³⁵⁷BOA., İ.TAL.,244/31; BOA., Y.PRK.ASK.,168/10.

³⁵⁸BOA., İ.AS.,44/33.

³⁵⁹BOA., İ.AS.,46/22.

³⁶⁰BOA., DH.MKT.,814/59.

³⁶¹BOA., BEO.,2423/181721.

³⁶²BOA., İ.TAL.,394/23.

³⁶³BOA., İ.AS.,61/21.

³⁶⁴BOA., BEO.,2978/223319.

³⁶⁵BOA., İ.TAL.,441/21.

³⁶⁶BOA., BEO.,3700/277474.

10 Ocak 1911	Mirliva İsmail Sami Paşa	---	Aydın Redif Fırkası Kumandanlığına Tayini ³⁶⁸
10 Ocak 1911	Miralay Mehmed Arif Bey	Aydın Livası Kumandanı	Uşak Redif Fırkası Kumandanlığına Tayini ³⁶⁹
10 Ocak 1911	Topçu Mirliva Cânib Paşa	---	Denizli Redif Fırkası Kumandanlığına Tayini ³⁷⁰
2 Şubat 1911	İsmail Kâmi Paşa	İzmir Redif Kumandanı	Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Dairesi Şube Merkezi Müdüriyetine Tayini ³⁷¹
28 Aralık 1911	İsmail Fazıl Paşa	İzmir Müretteb Kolordu Kumandanlığı	6. Redif Müfettişliğine Tayini ³⁷²
23 Haziran 1912	Ferik Hilmi Paşa	6. Redif Müfettişi	Müretteb Kolordu Komutanlığına İstihdamı ³⁷³
23 Haziran 1912	Mirliva Zeki Paşa	İzmir Redif Fırkası Kumandanı	6. Redif Müfettişliği Vekâletine Tayini ³⁷⁴
23 Haziran 1912	Ferik Ali Paşa	---	İzmir Redif Fırkası Kumandanlığına Tayini ³⁷⁵

Aydın Vilayet Salnamelerinden, Aydın Vilayeti redif taburlarının kadro durumu incelendiğinde redif taburu kadrosunda görevli olan bir kişinin uzun yıllar aynı vazifede kalabildiğini gözlemliyoruz. Bu genelde üç veya dört yıl olarak karşımıza çıksa da on bir yıl süreyle aynı görevi icra eden kişiler de olmuştur. Örneğin; Aydın, İzmir ve Denizli redif taburlarının üçünün de Binbaşı kadrosunda bulunan kişiler H.1311 – H.1313 yılları arasında görevlerini sürdürmüşlerdir. Bornova Redif Taburu'nun İkinci Bölüğü'nün Mülazım-ı Sanisi Süleyman Efendi ise H.1311'den, H.1321 yılına kadar aynı vazifede kalmıştır.³⁷⁶

Salnamelerde redif taburlarının kadro boşluğu münhal olarak ifade edilirdi. Bunun haricinde salnamelerde bazen kadroda yer alan boşluk münhal olarak bildirilmemiştir. Depo Memuru, Tüfekçi gibi neredeyse her taburda yer alan görevliler bazı taburların kadrosunda gösterilmemiştir. Ayrıca salnamelerde

³⁶⁷BOA., BEO.,3843/288200.

³⁶⁸BOA., BEO.,3843/288200.

³⁶⁹BOA., BEO.,3843/288200.

³⁷⁰BOA., BEO.,3843/288200.

³⁷¹BOA., BEO.,3853/288952.

³⁷²BOA., BEO.,3983/298668.

³⁷³BOA., BEO.,4054/304037.

³⁷⁴BOA., BEO.,4054/304037.

³⁷⁵BOA., BEO.,4054/304037.

³⁷⁶ Bkz. Aydın, İzmir, Denizli Redif Taburları EK-1, EK-4, EK-7; Bornova Redif Taburu EK-16, EK-17.

Serçavuş, Depo Memuru Muavini, Tabur Kâtibi Muavini gibi görevlilerin yer aldığı taburlar da bulunmaktadır. Bunlar haricinde bir bölükte iki adet Yüzbaşı'nın vazifelendirildiğini ve bu bölükte hiç Mülazım'ın yer almadığını gözlemlediğimiz taburlar da mevcuttur. İki adet Yüzbaşı bulunan taburlarda bazen Mülazım-ı Evvel bulunur ancak Mülazım-ı Sani yer almazdı³⁷⁷. Binbaşı, Kolağası, Tabur Kâtibi, Tüfekçi, Bölük Yüzbaşları ve Bölük Mülazımları bir redif taburunun çekirdek kadrosunu oluşturuyordu ancak Aydın Vilayet Salnameleri detaylı olarak incelendiğinde kadroların değişiklik gösterebildiği ortaya çıkmaktadır.

³⁷⁷ H. 1316 - H.1323 yılları arasında Kasaba (Turgutlu) Redif Taburu'nun 4. Bölüğü'nde İbrahim Ağa ve Aziz Ağa olarak anılan iki Yüzbaşı bulunurken bu tarihlerde bölükte Mülazım bulunmamaktadır. Bkz. EK-31 ve EK-32.

SONUÇ

1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra kurulan, *Asakir-i Mansure-i Muhammediyye* ordusunun mevcudu, ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalmıştır. İstanbul'da daha fazla sayıda askeri silâhına almak, devleti mali yönden büyük bir yükün altına sokacağı ve erkek nüfusun silâhına alınmasıyla tarım üretiminde aksamalar yaşanabileceği göz önüne alınarak başka çözüm yolları aranmış ve redif teşkilatı kurulmuştur.

Prusya ve Avusturya'daki uygulamalardan yola çıkarak 1834 yılında kurulan Redif teşkilatı sayesinde hazineye yük olmadan çok büyük bir askeri gücün savaşa hazır vaziyette tutulması, taşrada asayiş ve düzenin sağlanarak eşkıya mücadelesinin sürdürülmesi, tarımsal üretimin devam etmesi sağlanmıştır.

Gerek asayişin sağlanması, gerekse savaşlarda nizamiye birliklerinin desteklenmesinde önemli görevler üstlenen redif birlikleri, Balkan Savaşları'nda alınan yenilginin sorumlusu olarak görülmüş ve 1913 yılında yapılan düzenleme ile redif teşkilatına son verilmiştir.

Redif teşkilatına Aydın Vilayeti özelinde bakıldığında İzmir, Menteşe (Muğla), Aydın, Saruhan (Manisa) redif taburları, 1834 yılında ilk kurulan redif taburları arasındadır. Her bir redif taburunda 1400 civarında asker bulunuyordu ve 1837 yılında redif taburlarının birleştirilmesi ile İzmir, Aydın, Saruhan (Manisa), Menteşe (Muğla) - Denizli Redif Alayları kurulmuştur. 1867 yılında yapılan vilayet düzenlemesi redif teşkilatında bir değişikliğe neden olmamış, redif birlikleri ve toplandıkları bölgeler aynı kalmıştır. Aydın Vilayeti dâhilinde oluşturulan redif birlikleri genelde yine Aydın Vilayeti dâhilindeki kaza merkezlerine bağlanmış ancak Bergama, Dikili, Soma, Demirci, Eşme, Çal ve Mekri (Fethiye) taburları ise Aydın Vilayeti dışındaki birliklere bağlanmıştır. Redif birliklerinin toplanacağı kaza merkezlerinin seçilmesinde nüfus durumunun yanında askerlerin barınma imkânı ve asayişin sağlanması düşüncesi etkili olurken karayolu ve demiryolu ulaşım güzergâhında olan kazalar da redif birlikleri için toplanma merkezi olarak belirlenmiştir. Aydın Vilayeti'ne mensup olan İzmir, Manisa, Aydın, Tire, Nazilli, Kasaba, Bergama, Muğla, Denizli, Balkanlara yapılan asker sevkیاتlarında önemli birer merkez olmuştur. Aydın, İzmir, Manisa, Muğla, Denizli, Tire, Nazilli, Milas, Kula, Bornova, Bergama, Kasaba (Turgutlu), Karacasu, Tavas, Menemen, Ödemiş,

Kuşadası, Bozdoğan/Yenipazar, Çine, Akhisar, Alaşehir, Soma, Demirci, Eşme, Marmaris, Mekri (Fethiye), Honaz, Sarayköy, Çal ve Dikili kazalarında redif taburları kurulmuştur. İzmir, Aydın, Nazilli, Denizli, Turgutlu, Muğla, Akhisar, Soma ve Ödemiş hem alay hem de tabur merkezliği yapmıştır. Redif alaylarının kurulduğu kaza merkezleri aynı zamanda o alaya bağlı 1. redif taburlarının da merkezi konumundadır. Alaylara ve taburlara numara verilse de daha çok kuruldukları kaza merkezlerinin adlarıyla anılmışlardır. Ödemiş, Turgutlu, Eşme, Demirci, Soma, Sarayköy, Denizli, Akhisar, Menemen, Alaşehir, Yenipazar, Çal, Karacasu, Menemen, Kuşadası ve Aydın'da redif askerleri için bina, depo ve cephanelik oluşturulduğu görülmektedir.

Aydın Vilayeti redif birlikleri isyanlarda, eşkıya takibinde savaşlarda nizamiye kuvvetleriyle de seferber edilmiştir. Ancak özellikle Makedonya'da çıkan isyanlar sırasında silâh altına alınıp yoğun olarak bölgeye sevk edilmiştir. Bunun nedeni de bölgeden oraya ulaşımın daha kolay olmasının yanında Aydın Vilayeti redif taburlarının Makedonya, Selanik ve çevresinden meydana getirilen III. Orduya bağlı olmasıdır. Böylece Aydın Vilayeti redif birlikleri Rumeli'de daha etkin olmuştur.

Redif birliklerine yönelik araştırmaların artması ile birlikte, savaşlarda ağır kayıplar veren redif birliklerinin yerine getirdiği görevler, asayişin sağlanmasındaki işlevleri, kaza merkezlerinde yarattıkları ekonomik ve sosyal değişimler daha iyi ortaya konulacak ve yerel tarih araştırmaları için önemli bir boşluk doldurulmuş olacaktır.

KAYNAKÇA

DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI OSMANLI ARŞİV BELGELERİ

BOA., A.}MKT.MHM.,9/67.

BOA., A.}MKT.MHM.,616/27.

BOA., A.}MKT.MHM.,616/28.

BOA., A.}MKT.MHM.,616/33.

BOA., A.}MKT.MHM.,647/4.

BOA., A.}MKT.MHM.,647/17.

BOA., A.}MKT.MHM.,647/18.

BOA., A.}MKT.UM.,560\51.

BOA., A.}MKT.UM.,561\12.

BOA., A.}MKT.UM.,789\89.

BOA., BEO.,392/29365.

BOA., BEO.,2032/152388.

BOA., BEO.,2034/152522.

BOA., BEO.,2036/152642.

BOA., BEO.,2036/152669.

BOA., BEO.,2037/152728.

BOA., BEO.,2037/152729.

BOA., BEO.,2038/152812.

BOA., BEO.,2038/152830.

BOA., BEO.,2038/152833.

BOA., BEO.,2040/152957.

BOA., BEO.,2042/153085.

BOA., BEO.,2043/153155

BOA., BEO.,2043/153208.

BOA., BEO.,2044/153246.

BOA., BEO.,2093/156973.

BOA., BEO.,2105/157804.

BOA., BEO.,2105/157805.

BOA., BEO.,2105\157819.

BOA., BEO.,2180/163458.

BOA., BEO.,2251\168754.
BOA., BEO.,2298/172308.
BOA., BEO.,2407\180525.
BOA., BEO.,2423/181721.
BOA., BEO.,2978/223319.
BOA., BEO.,3242\243139.
BOA., BEO.,3623/271688.
BOA., BEO.,3700/277474.
BOA., BEO.,3843/288200.
BOA., BEO.,3851/288800.
BOA., BEO.,3853/288952.
BOA., BEO.,3983/298668.
BOA., BEO.,4031/302263.
BOA., C.AS., 41\1900.
BOA., C.AS.,433\18008.
BOA., C.AS.,464\19364.
BOA., C.AS.499\20854.
BOA., C.AS.,510\21292.
BOA., C.AS.,644\27097.
BOA., C..AS.,771\32610.
BOA., C.AS.,957\41601.
BOA., C.AS.,1126\49974.
BOA.,D.ASM.d., 39411.
BOA.,DH.ID.,180/8.
BOA., DH.MKT. 18\19.
BOA., DH.MKT.,42\31.
BOA., DH.MKT.,342\34.
BOA., DH.MKT.,814/59.
BOA., DH.MKT.,1437\71.
BOA., DH.MKT.,1536\116.
BOA., DH.MKT.2014\43.
BOA.,DH.SAİD.d., 66\19.
BOA., DH.SAİD.d.,130\41.
BOA., DH.UMVM.,134\73.
BOA., HAT.,313\18496.

BOA.,HAT.,318\18693.
BOA.,HAT.,321\18845.
BOA., HR.SFR.04.,223/60.
BOA., Ī.AS.,10/67.
BOA., Ī.AS.,11/30.
BOA., Ī.AS.,15/28.
BOA., Ī.AS.,20/66.
BOA., Ī.AS.,23/23.
BOA., Ī.AS.,23/54.
BOA., Ī.AS.,34/6.
BOA., Ī.AS.,44/33.
BOA., Ī.AS.,46/22.
BOA., Ī.AS.,61/21.
BOA.,Ī.DH.,1027/80943.
BOA., Ī.DH., 1165\91063.
BOA.,Ī.DH.1187/92909.
BOA.,Ī.DH.,1250/98000.
BOA.,Ī.DH.,1261/99068.
BOA., DH.TMIK.M., 32\31.
BOA., Ī.HB.,118/50.
BOA., Ī.HB.,102/9.
BOA., Ī.HB.,102/10.
BOA., Ī.HB.,102/16.
BOA., Ī.HUS.,9\8.
BOA., Ī.HUS.,91\108.
BOA., Ī.HUS.,104/129.
BOA., Ī.HUS.,105/44.
BOA., Ī.MMS.,135/22.
BOA., Ī.TAL.,23/31.
BOA., Ī.TAL. 38\14.
BOA., Ī.TAL.,57/89.
BOA., Ī.TAL.,119/82.
BOA., Ī.TAL.,137/17.
BOA., Ī.TAL.,157/39.
BOA., Ī.TAL.,244/31.

BOA., İ.TAL.,394/23.
BOA., İ.TAL.,441/21.
BOA, MB.İ.,76/73.
BOA, ML.EEM., 1179/16.
BOA.,ML.MSF.d., 48.
BOA.,ML.MSF.d., 353.
BOA., TFR.I.A.,6/524.
BOA., TFR.I.A.,6/548.
BOA., TFR.I.A.,6/576.
BOA., TFR.I.A.,10/959.
BOA., TFR.I.AS.,2/146.
BOA., TFR.I.AS.,2/150.
BOA., TFR.I.AS.,8/730.
BOA, Y.A.HUS.,448\63.
BOA., Y.A.HUS.,523/138.
BOA., Y.A.HUS.,523/146.
BOA., Y.A.HUS.,523/151.
BOA., Y.A.HUS.,523/153.
BOA., YB.021.,81/149.
BOA., Y.EE.,71/80.
BOA., Y.MTV.,15\78.
BOA., Y.MTV.,75\239.
BOA., Y.MTV.,87\195.
BOA., Y.MTV.,98\26.
BOA., Y.MTV.,129\46.
BOA.,Y.MTV.,132/52.
BOA.,Y.MTV.,133/14.
BOA., Y.MTV.,152\19.
BOA., Y.MTV.,154\85.
BOA.,Y.MTV.,158/121.
BOA.,Y.MTV.,158/125.
BOA., Y..MTV.,188\75.
BOA., Y.MTV.,247/109.
BOA., Y.MTV.,252/23.
BOA., Y.PRK.BŞK., 65\18.

BOA.,Y.PRK.EŞA.,26/125.
 BOA., Y.PRK.ASK., 56\78.
 BOA., Y.PRK.ASK., 58\2.
 BOA., Y.PRK.ASK., 58\5.
 BOA., Y.PRK.ASK., 58\19.
 BOA., Y.PRK. ASK., 66\56.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,121/21.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,122/10.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,122/12.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,124/35.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,125\3.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,125/79.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,125/86.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,137/27.
 BOA., Y.PRK.ASK.,168/10.
 BOA., Y.PRK.ASK.,193/9.
 BOA., Y.PRK.ASK.,193/54.
 BOA., Y.PRK.ASK.,193/81.
 BOA., Y.PRK.ASK.,193/92.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,194/20.
 BOA., Y.PRK.ASK.,194/30.
 BOA., Y.PRK.ASK.,195/127
 BOA., Y.PRK.ASK.,202/6.
 BOA.,Y.PRK.ASK.,202/41.
 BOA., Y.PRK.ASK.,203/31.
 BOA., Y.PRK.ASK.,203/63.
 BOA., Y.PRK.ASK.,205/1.
 BOA., Y.PRK.ASK.,220/20.
 BOA., Y.PRK.ASK.,220/50.
 BOA., Y.PRK.ASK.,220/84.
 BOA., Y.PRK.ASK.,220/113.
 BOA.,Y.PRK.UM.,38/57.
 BOA., Y.PRK.TKM.,16\10.

SALNAMELER

H.1300 (M.1882/1883) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.

- H.1302 (M.1884/1885) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1304 (M.1886/1887) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1311(M.1893/1894) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1312 (M.1894/1895) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1313(M.1895/1896) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1313(M.1895\R.1311) Tarihli Salname-i Askeri.
- H.1314 (M.1896/1897) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1315 (M.1897/1898) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1316 (M.1898/1899) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1317 (M.1899/1900) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1319 (M.1901/1902) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1320 (M.1902/1903) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1321 (M.1903/1904) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1323(M.1905/1906) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.
- H.1326(M.1908/1909) Tarihli Aydın Vilayet Salnamesi.

ANSİKLOPEDİ VE SÖZLÜKLER

- BEYDİLLİ, K.ve BOSTAN, İ. “Yemen”, *DİA*, C.43, İstanbul, 2013.
- BEYDİLLİ, Kemal. “Trablusgarp Savaşı”, *DİA*, C. EK-2 (3. basım), Ankara, 2019.
- BEYDİLLİ, Kemal. “Yeniçeri”, *DİA*, C.43, İstanbul, 2013.
- DENY, J. “Redif”, *MEB. İA*, C.9, İstanbul, 1964.
- DİA.“Müstahfız”, *DİA*, C.32, İstanbul, 2006.
- EMECEN, Feridun. “Aydın”, *DİA*, C.4, İstanbul, 1991.
- HALAÇOĞLU, Yusuf. “Evlâd-ı Fâtihan”, *DİA*,C.11, İstanbul, 1995.
- HANİOĞLU, M. Şükrü. “Meşrutiyet”, *DİA*, C.29,Ankara, 2004.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. “Mürûr Tezkiresi”, *DİA*, C.32, İstanbul, 2006.

ÖZCAN, Abdülkadir. “Redif”, *DİA*, C.34, İstanbul, 2007.

ÖZKAYA, Y. Ve AKYILDIZ, A. “Muhassıl”, *DİA*, C.31, İstanbul, 2006.

SAMİ, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yay, İstanbul, 2010.

PAKALIN, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. II ve C.III, MEB Yay, İstanbul, 1993.

VARLIK, Mustafa Çetin. “Anadolu Eyaleti”, *DİA*, C.3, İstanbul, 1991.

KİTAP, MAKALE VE BİLDİRİLER

ADITATAR, Funda. İzmir İngiliz Başkonsolosluğunun Askeri İstihbarat Faaliyetleri -1914), *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C.26, S.1, İzmir, 2011, s.1-34.

ALTINTAŞ, Ahmet. Makedonya Sorunu ve Çete Faaliyetleri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.VII, S.2, Aralık 2005, s.69-91.

ARTUK, Cevriye. İftihar Madalyası, *Belleten*, C.XLIV, S.175, TTK Yay, Ankara, 1980.

AHBAB, Yakup. Amerikan ve İngiliz Basınında İlinden İsyanı (1903), *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, C.I, S.1, 2015, s.119-151.

BEŞİKÇİ, Mehmet. Balkan Harbi’nde Osmanlı Seferberliği ve Redif Teşkilatının İflası, *Türkiye Günlüğü*, No:110, Bahar 2012, s.1-22,
https://www.academia.edu/2153972/Balkan_Harbinde_Osmanl%C4%B1_Seferberli%C4%9Fi_ve_Redif_Te%C5%9Fkilat%C4%B1n%C4%B1n_%C4%B0flas%C4%B1 (Erişim tarihi: 19.04.2021).

BİRECİKLİ, İhsan Burak. “Yüzüncü Yılında II. Meşrutiyet’in İlanı Üzerine Bir İnceleme”, *Gazi Akademik Bakış*, C.2, S.3, Kış 2008, s.211-226.

BOZTEPE, Mehmet. Osmanlı Devleti’nin Taşra Yönetimini Şekillendiren Merkeziyetçilik Yaklaşımı ve Günümüze Etkileri, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.36, Nisan 2013, s.1-14.

ÇADIRCI, Musa. Anadolu’da Redif Askeri Teşkilatının Kuruluşu, *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.8, S.14, Ankara, 1963, s.63-75.

ÇADIRCI, Musa. Osmanlı Ordusu’nda Yeni Düzenlemeler (1792-1869), *Birinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*, Bildiriler II, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1983, s.85-100.

ÇADIRCI, Musa. Redif Askeri Teşkilatı”, *Yedinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*, C.I, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2000, s.47-65.

- ÇAKALOĞLU, Cengiz. 1911 Yemen İsyanının Bastırılmasında Üsküp, Gilan, Kalkandelen ve Preşova Taburları, *Uluslararası Balkanlarda Türk Varlığı Sempozyumu-II Bildiriler, C.1*, Manisa, 2010, s. 270-298.
- ÇAKALOĞLU, Cengiz. II. Abdülhamid Devrinde İzmit Redif Taburu, *Uluslararası Çoban Mustafa Paşa ve Kocaeli Tarihi-Kültürü Sempozyumu IV Bildirileri*, 2008, s.779-787.
- ÇİÇEK, Kemal. Adana Olayları Hakkında Bildiklerimiz Bilmediklerimiz, 1909 *Adana Olayları/ Makaleler*, TTK Yay, Ankara, 2011.
- GENÇOĞLU, Mustafa. 1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.2, S.1*, 2011.
- GÖRGÜLÜ, İsmet. *On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922: Balkan-Birinci Dünya ve İstiklal Harbi*, TTK Yay, Ankara, 2014.
- GÜNDÜZ, Ahmet. Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurların Aldıkları Madalya, Rütbe ve Nişanlar (M.1879-1909), *History Studies, Vol.3/3*, 2011.
- KARA, Hidayet. Osmanlı Redif Teşkilatında Talim: 1909 Tarihli Talimname Örneği, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Y.11, S.34, Haziran 2018, s.383-419.
- KARA, Hidayet. Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908), TTK Yay. Ankara, 2020.
- KARAL, Enver Ziya. *Osmanlı Tarihi, C.VIII*, TTK Basımevi, Ankara, 2011.
- KARAL, Enver Ziya. *Osmanlı Tarihi, C.IX*, TTK Basımevi, Ankara, 2011.
- KARAYAMAN, Mehmet. İzmir Kazasında Redif Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi (1834-1913), *III. Uluslararası Tarih Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, 2019, s.99-119.
- KARAYAMAN, Mehmet. Turgutlu Redif Taburu ve Faaliyetleri, *Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri, C.I*, Turgutlu, 2018, s.485-499.
- KARAYAMAN, Mehmet. Uşak Redif Taburu ve Yaptığı Hizmetler, *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl 9, S.28, Aralık 2016, s.407-453.
- KARPAT, Kemal H. *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*, Timaş Yay. İstanbul, 2010.
- KÜÇÜKKILINÇ, İsmail. *II. Meşrutiyetin İlânında Halk Unsuru*, Cedit Neşriyat, Ankara, 2011.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. Redif Askeri Giderlerini Karşılama Üzere Alınan Bir Vergi “İâne-i Cihâdiyye, *I. Askeri Tarih Semineri*, Bildiriler II, Ankara, 1983, s.145-167.

- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C.41/1-4, 1985, s. 283-299.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. Sultan II. Mamud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asâkir-i Mansûre, *İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi*, S.12, Ayırbaşım, İstanbul, 1982, s.127-158.
- MOREAU, Odile. *Reformlar Çağında Osmanlı İmparatorluğu Askeri “Yeni Düzen”in İnsanları ve Fikirleri 1826-1914*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay, İstanbul, 2010.
- Osmanlı Belgelerinde 1909 Adana Olayları*, C.I, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay No:112, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010.
- ÖZGEN, M. Mithat. *Sultan II. Abdülhamid Han Devri Osmanlı Redif Binaları*, Hamidiye Kitaplığı, İstanbul, 2016.
- SHOWALTER, Dennis E. The Prussian Landwehr and Its Critics 1813-1819, *Central European History*, Vol.4., No.1. (Mar., 1971), Cambridge University Press, s.3-33.
- SONYEL, Salâhi R. *İngiliz Gizli Belgelerine Göre Adana’da Vuku Bulan Türk-Ermeni Olayları*, TTK Yay, Ankara, 1988.
- Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt 5. Kısım (1793-1908), Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1978.
- Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*, III. Cilt, 6. Kısım (1908-1920), I. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1971.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi*, C.III, 1. Kısım, TTK Yay, Ankara, 2011.
- ÜNAL, Uğur. *Sultan Abdülaziz Devri Osmanlı Kara Ordusu (1861-1876)*, TTK Yay, Ankara, 2016.
- Vilayet ve Mahalli İdareler Mevzuatı (1864-1996)*, Maliye Bakanlığı Yay, Ankara, 1997.
- YILDIRIM, Mehmet Zahit. *Osmanlı Devletinde Jurnal Teşkilatı (1835-1860)*, AKY Yay, Uşak, 2012.

TEZLER

- BOLAT, Cahide. *Redif Askeri Teşkilatı (1834-1876)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2000.

- ÇOBAN, Ahmet Hilmi. *Ahmet Cevat Paşa'nın Tarih-i Askeri-i Osmanî (Kitab-ı Rabi') Adlı Eserinin Transkripsiyonlu Metni*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2009.
- DEMİRCİ, Mahmut. *1871 Vilayet Nizamnamesinin II. Abdülhamid Dönemine Yansıması*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2016.
- EDİZ, Ziya. *1895-1896 Ermeni İsyanları ve Bu İsyanların Bastırılmasında Redif Taburlarının Rolü*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2009.
- KARA, Hidayet. *Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Kara Ordusu (1876-1908)*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2013.
- ÖZGEN, Muhammet Mithat, *Osmanlı Devleti Ordu Sisteminde Redif Teşkilatı ve II. , Abdülhamid Dönemi Redif Binaları*, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2013.
- TUNALI, Ayten Can. *Tanzimat Döneminde Osmanlı Kara Ordusunda Yapılanma*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2003.
- ÜNAL, Uğur. *Sultan Abdülaziz Devri Osmanlı Kara Ordusu (1861-1876)*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2006.

EK-1: 24. Aydın Redif Livasının 47. Alayının 1. Aydın Taburu (H.1311-H.1314)

24. Aydın Redif Livasının 47. Alayının 1. Aydın Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Ahmed Ziya Paşa	Ahmed Ziya Paşa	Ahmed Ziya Paşa	münhal (kadro boş)
Alay Kumandanı (Miralay)	Hafız Âdem Bey	Hafız Âdem Bey	Hafız Ethem Bey	Hafız Âdem Bey
Alay Kâtibi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi
Binbaşı	İbrahim Şevki Bey	İbrahim Şevki Bey	İbrahim Şevki Bey	İbrahim Şevki Bey
Kolağası	Mehmed Emin Bey	Mehmed Emin Bey	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
Tabur Kâtibi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	---	---	---	---
Tüfekçi	Kamil Usta	Kamil Usta	Kamil Usta	Kamil Usta
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Mehmed Bahri Efendi	Mehmed Bahri Efendi	Mehmed Bahri Efendi	Mehmed Bahri Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Ali Rıza Efendi Azmi Efendi	Ali Rıza Efendi Azmi Efendi	Ali Rıza Efendi Azmi Efendi	Ali Rıza Efendi Azmi Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa
2.Bölük Yüzbaşısı	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Asım Efendi	Asım Efendi	Asım Efendi	Asım Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Ömer Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Ömer Ağa	Ömer Ağa	Ömer Ağa	Ömer Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Aziz Efendi	Aziz Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşları	Âdem Efendi	Âdem Ağa Mehmed Ağa	Âdem Ağa	Âdem Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânileri	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa Murad Ağa	Mustafa Ağa Murad Ağa

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-2: 24. Aydın Redif Livasının 47. Alayının 1. Aydın Taburu (H.1315-H.1319)

24. Aydın Redif Livasının 47. Alayının 1. Aydın Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Mehmed Emin Paşa	Emin Paşa	Nazif Paşa	Nazif Paşa
Alay Kumandanı (Miralay)	Yusuf Bey	Yusuf Bey	Yusuf Ziya Bey	Yusuf Ziya Bey
Alay Emini	---	---	---	Mehmed Arif Efendi
Alay Kâtibi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	---
Binbaşı	İbrahim Şevki Bey	Arif Bey	Arif Bey	Arif Bey
Kolağası	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
Tabur Kâtibi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	---	---	Mehmed Şükrü Efendi	Mehmed Şükrü Efendi
Tüfekçi	Kamil Usta	Kamil Usta	Ahmed Usta	Ahmed Usta
Depo Memuru	Mehmed Bahri Efendi	Mehmed Bahri Efendi	Ömer Efendi	Süleyman Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Ali Rıza Efendi Hüseyin Ağa	Ali Rıza Efendi Hüseyin Ağa	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Ağa	Ali Ağa	münhal	münhal
2.Bölük Yüzbaşısı	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hacı Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Bahri Efendi	Bahri Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Aziz Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Salih Ağa	Salih Ağa	Mahmud Ağa	Nazmi Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Salih Efendi	Salih Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânileri	Mustafa Ağa	münhal	Mehmed Nasuh Efendi	Nasuh Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317veH.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-3: 24. Aydın Redif Livasının 47. Alayının 1. Aydın Taburu (H.1320-H.1326)

24. Aydın Redif Livasının 47. Alayının 1. Aydın Taburu	H.1320 (M.1902/1903)	H.1321 (M.1903/1904)	H.1323 (M.1905/1906)	H.1326 (M.1906/1907)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Nazif Paşa	Nazif Paşa	münhal	münhal
Alay Kumandanı (Miralay)	Arif Bey	Arif Bey	Arif Bey	Mehmed Arif Bey
Alay Emni	Mehmed Arif Efendi	(Vekili) Hüseyin Hüsnü Efendi	Hafız Hayri Efendi	Hafız Hayri Efendi
Binbaşı	Arif Bey	Arif Bey	Arif Bey	Mehmed Arif Bey
Kolağası	Hüseyin Efendi	---	---	Ali Kemal Bey
Tabur Kâtibi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi	Cemal Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	Münhal	Münhal	Talip Efendi	Hasan Efendi
Tüfekçi	Ahmed Usta	Ahmed Usta	Ahmed Usta	---
Depo Memuru	Şükrü Efendi	Şükrü Efendi	Veysel Hayri Efendi	Veysel Hayri Efendi
Depo Memuru Muavini	Serçavuş Nuri Efendi	Serçavuş Nuri Efendi	münhal	Cafer Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	İbrahim Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Cemal Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Muhtar Efendi	Münhal
1.Bölük Serçavuşu	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Halil Efendi	Halil Efendi	Mehmed Efendi	Münhal
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Ali Haydar Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Bahri Efendi	Bahri Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
2.Bölük Serçavuşu	İbrahim Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Edip Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Yusuf Ziya Efendi	Yusuf Ziya Efendi	Yusuf Ziya Efendi	Ali Asım Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Derviş Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Osman Efendi	Osman Nuri Efendi
3.Bölük Serçavuşu	Yekta Efendi	Mehmed Yekta(ş) Efendi	Yekta Efendi	Fuad Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Nazmi Efendi	Nazmi Efendi	Hasan Bey	Refik Bey
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Kadri Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Nasuh Efendi	Mehmed Nasuh Efendi	Mazhar Efendi	Mazhar Efendi
4.Bölük Serçavuşu	Nazmi Efendi	Nazmi Efendi	Hafız Tahir Efendi	münhal

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-4: 23. İzmir Redif Livasının 45. Alayının 1. İzmir Taburu (H.1311-H.1314)

23. İzmir Redif Livasının 45. Alayının 1. İzmir Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Hacı Osman Paşa	Hacı Osman Paşa	Hacı Osman Paşa	Hacı Osman Paşa
Alay Kumandanı (Miralay)	Hacı Ali Bey	Hacı Ali Bey	Hacı Ali Bey	münhal
Alay Katibi	Halid Efendi	Halid Efendi	Halid Efendi	Halid Efendi
Binbaşı	Ahmed Cevdet Efendi	Ahmed Cevdet Efendi	Ahmed Cevdet Efendi	İhsan Bey
Kolağası	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Ağa
Tabur Kâtibi	Mehmed Remzi Efendi	Mehmed Remzi Efendi	Mehmed Remzi Efendi	Mehmed Remzi Efendi
Tüfekçi	Ömer Usta	Ömer Usta	Ömer Usta	Ömer Usta
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Abidin Efendi	Abidin Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Kazım Efendi	Kazım Efendi	Kazım Efendi	Kazım Bey
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Raşid Ağa	Raşid Ağa	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşları	Salih Ağa Mehmed Ağa	Salih Ağa	Salih Efendi	Salih Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Halid Bey	Halid Bey	münhal	münhal
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Agâh Efendi	Agâh Efendi	Agâh Efendi	Agâh Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hacı Refik Efendi	Hacı Refik Efendi	Hacı Refik Efendi	Hacı Refik Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hasan Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-5: 23. İzmir Redif Livasının 45. Alayının 1. İzmir Taburu (H.1315-H.1319)

23. İzmir Redif Livasının 45. Alayının 1. İzmir Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Servet Paşa	Servet Paşa	Hacı Servet Paşa	Hacı Servet Paşa
Alay Kumandanı (Miralay)	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Bey
Alay Katibi	Halid Efendi	Halid Efendi	Halid Efendi	---
Binbaşı	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi
Kolağası	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
Tabur Kâtibi	Remzi Efendi	Remzi Efendi	---	---
Tüfekçi	Ömer Usta	Ömer Usta	Ömer Usta	Ömer Usta
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Kazım Bey	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	Ali Süreyya	Ali Süreyya	Tahir Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşıları	Vâsıf Bey	münhal	Hasan Efendi	Hasan Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Tahir Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Kerim Efendi	Kerim Efendi	münhal	Ali Süreyya Bey
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	Mehmed Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Agâh Efendi	Agâh Efendi	Agâh Efendi	Agâh Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Refik Efendi	Refik Efendi	Refik Efendi	Refik Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317veH.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-6: 23. İzmir Redif Livasının 45. Alayının 1. İzmir Taburu (H.1320-H.1326)

23. İzmir Redif Livasının 45. Alayının 1. İzmir Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Hacı Servet Paşa	Hacı Servet Paşa	Said Paşa	münhal
Alay Kumandanı (Miralay)	Tahsin Bey	---	---	---
Alay Katibi	Halid Efendi	Halid Efendi	Halid Efendi	Halid Efendi
Binbaşı	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Ömer Cemil Efendi
Kolağası	---	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Ağa
Tabur Kâtibi	Zekeriya Efendi	Zekeriya Efendi	Zekeriya Efendi	Zekeriya Efendi
Tüfekçi	Ferhat Usta	Ferhat Usta	Ferhat Usta	Ferhat Usta
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	---	---
1.Bölük Yüzbaşı	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Celal Bey
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Tahir Efendi	Tahir Efendi	İhsan Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Abdülmecid Efendi	Abdülmecid Efendi	Münhal
2.Bölük Yüzbaşıları	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Süleyman Askerî Bey
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Şevki Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Münhal	Kemal Efendi	Kemal Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Ali Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Kamil Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Agâh Efendi	Agâh Efendi	---	İsmail Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Münhal
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Hacı Refik Efendi	---	Ahmed Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Şevket Efendi	Mehmed Şevket Efendi	---	münhal

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-7: 22. Denizli Redif Livasının 43. Alayının 1. Denizli Taburu (H.1311-H.1314)

22. Denizli Redif Livasının 43. Alayının 1. Denizli Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Ethem Paşa	Ethem Paşa	Ethem Paşa	Hüsnü Paşa
Alay Kumandanı(Miralay)	Miralay Süleyman Bey	Miralay Süleyman Bey	Miralay Süleyman Bey	Miralay Süleyman Bey
Alay Kâtibi	Mehmed Emin Efendi	Yunus Efendi	Yunus Efendi	Yunus Efendi
Binbaşı	Süleyman Sırrı Efendi	Süleyman Sırrı Efendi	Süleyman Sırrı Efendi	Süleyman Sırrı Efendi
Kolağası	İsmail Ağa	İsmail Ağa	İsmail Ağa	İsmail Ağa
Tabur Kâtibi	Mehmed Efendi	münhal	münhal	münhal
Tüfekçi	Agah Usta	Hacı Bayram Ağa	Hacı Bayram Ağa	Hacı Bayram Ağa
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Ali Rıza Efendi Emin Ağa	Derviş Efendi Emin Ağa	münhal Emin Ağa	İsmail Hakkı Efendi Emin Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Edhem Efendi	İbrahim Edhem Efendi	İbrahim Edhem Efendi	İbrahim Edhem Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hayri Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Ağa	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Şerif Efendi Lütfü Ağa	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Arif Efendi	Arif Efendi	münhal
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-8: 22. Denizli Redif Livasının 43. Alayının 1. Denizli Taburu (H.1315-H.1319)

22. Denizli Redif Livasının 43. Alayının 1. Denizli Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Hüsnü Paşa	Hüsnü Paşa	Tahir Paşa	Mehmed Şükrü Paşa
Alay Kumandanı(Miralay)	Süleyman Bey	Hüseyin Hüsnü Bey	Hüseyin Hüsnü Bey	Mehmed Remzi Bey
Alay Emni	---	---	---	Ali Bey
Alay Kâtibi	Yunus Efendi	Yunus Efendi	Yunus Efendi	---
Binbaşı	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Sırrı Efendi
Kolağası	İsmail Ağa	İsmail Ağa	İsmail Ağa	---
Tabur Kâtibi	Abdülbaki Efendi	Abdülbaki Efendi	Abdülbaki Efendi	Hasan Efendi
Tüfekçi	Hacı Bayram Ağa	Hacı Bayram Ağa	Bayram Ağa	---
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	İsmail Efendi münhal	İsmail Efendi münhal	İsmail Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Ali Rıza Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Yahya Efendi	münhal	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Süreyya Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317veH.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-9: 22. Denizli Redif Livasının 43. Alayının 1. Denizli Taburu (H.1320-H.1326)

22. Denizli Redif Livasının 43. Alayının 1. Denizli Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Liva Kumandanı (Mirliva)	Mehmed Şükrü Paşa	Mehmed Şükrü Paşa	Mehmed Şükrü Paşa	Mehmed Şükrü Paşa
Alay Kumandanı(Miralay)	Mehmed Remzi Bey	Mehmed Remzi Bey	Mehmed Remzi Bey	Mehmed Tevfik Bey
Alay Emini	Ali Bey	Ali Bey	Ali Bey	---
Binbaşı	Süleyman Sırrı Efendi	Süleyman Sırrı Efendi	Süleyman Sırrı Efendi	Mehmed Nuri Efendi
Kolağası	---	---	---	Recai Efendi
Tabur Kâtibi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Receb Efendi
Tüfekçi	---	---	---	---
Depo Memuru	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	---
1.Bölük Yüzbaşı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Rıza Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Hasan Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Hasan Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Mehmed Şahabeddin Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	İbrahim Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Galip Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Abdi Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Cevad Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Selahaddin Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Abdülvâhab Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Haydar Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Süreyya Efendi	Süreyya Efendi	Süreyya Efendi	Ferid Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

Manisa (Saruhan) Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi
Kolağası	Hacı Hulusi Ağa	münhal	Salih Efendi	Salih Efendi
Tabur Kâtibi	Mahmud Efendi	Mehmed Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi
Tüfekçi	Ali Usta	Ali Usta	Ali Usta	Ali Usta
Depo Memuru Mülazım-ı sani	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Ziver Ağa İsmail Ağa	Ziver Ağa İsmail Ağa	Ziver Ağa İsmail Ağa	Ziver Ağa İsmal Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Akif Efendi	Akif Efendi	Akif Efendi	Akif Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Tahir Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Ali Ağa	Ali Efendi	Fahri Efendi	Fahri Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halid Efendi	Halid Efendi	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Şerif Efendi	Şerif Ağa	Şerif Ağa	Şerif Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Şükrü Ağa	Ahmed Şükrü Ağa	Cemal Efendi	Cemal Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

Manisa (Saruhan) Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi
Kolağası	Salih Efendi	Salih Efendi	Süleyman Sırrı Efendi	---
Tabur Kâtibi	Mehmed Şerif Efendi	Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi
Tüfekçi	Ali Usta	---	Ali Usta	Ali Usta
Depo Memuru	Hasan Efendi	---	Hasan Efendi	Hasan Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Ziver Ağa İsmail Ağa	---	Ziver Ağa	Sami Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	---	Ahmed Nuri Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Efendi	---	Halil Hulusi Efendi	Ahmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Azmi Efendi	---	Azmi Efendi	Azmi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Akif Efendi	---	Faik Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tahir Efendi	---	Tahir Efendi	Mehmed Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Fahri Efendi	---	Ethem Efendi	Ethem Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Hacı Mehmed Efendi	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hacı Mehmed Efendi	---	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	---	Bekir Efendi	Bekir Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Şerif Ağa	---	Şerif Ağa	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Cemal Efendi	---	Hacı Hüseyin Bey	Hacı Hüseyin Bey

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317veH.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-12: 45. Alayın 3. Manisa (Saruhan) Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Manisa (Saruhan) Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
Kolağası	---	---	---	Mehmed Fethi Efendi
Tabur Kâtibi	Mehmed Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi	Mehmed Şerif Efendi
Tüfekçi	Ali Usta	Ali Usta	Ali Usta	Jozef Usta
Depo Memuru	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Emin Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Sami Efendi	Sami Efendi	Sami Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Refik Efendi	Ahmed Lütfü Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Halil Efendi	Halil Efendi	Münhal	Mehmed Emin Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Azmi Efendi	Azmi Efendi	Azmi Efendi	Azmi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Şemseddin Efendi	Şemseddin Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Mustafa Efendi	Ali Rıza Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Ali Mehmed Efendi	Ali Behzat Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mustafa Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Ahmed Nuri Efendi	Ahmed Nuri Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Şerif Ağa	Faik Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hacı Hüseyin Bey	Hacı Hüseyin Bey	Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-13: 44. Alayın 1. Muğla (Menteşe) Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Muğla (Menteşe) Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Kaymakam	Hulusi Bey	Hulusi Bey	Hulusi Bey	Hulusi Bey
Binbaşı	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	münhal
Kolağası	Rasim Efendi	Rasim Efendi	Rasim Efendi	Münhal
Tabur Kâtibi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi
Tüfekçi	Hayri Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi
Depo Memuru	Halil Sabri Efendi	Halil Efendi	Halil Sabri Efendi	Halil Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Osman Ağa Ali Ağa	Osman Ağa Ali Ağa	Osman Ağa Ali Ağa	Osman Ağa Ali Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ömer Ağa	Ömer Ağa	Ömer Ağa	Ömer Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşısı	Raşid Efendi Ahmed Ağa	Raşid Efendi Ahmed Ağa	Raşid Efendi Ahmed Ağa	Raşid Efendi Ahmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Sadık Efendi Ömer Ağa	Sadık Efendi Ömer Ağa	Sadık Efendi Ömer Ağa	Sadık Efendi Ömer Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
4.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Efendi Osman Efendi	Süleyman Efendi Osman Efendi	Süleyman Efendi Osman Efendi	Süleyman Efendi Osman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-14: 44. Alayın 1. Muğla (Menteşe) Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Muğla (Menteşe) Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Kaymakam	Hulusi Bey	münhal	Receb Efendi	Receb Efendi
Binbaşı	münhal	münhal	İbrahim Ethem	İbrahim Ethem
Kolağası	İbrahim AtaEfendi	İbrahim AtaEfendi	İbrahim AtaEfendi	münhal
Tabur Kâtibi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abddullah Lütfü Efendi	Abddullah Lütfü Efendi
Tüfekçi	Yahya Efendi	Yahya Efendi	Yahya Hayati Efendi	Yahya Hayati Efendi
Depo Memuru	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Osman Ağa	Münhal	Ali Ağa	Kamil Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	Münhal	Murad Efendi	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşısı	Raşid Efendi	Raşid Efendi	Raşid Efendi	Raşit Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	Rıza Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Sadık Efendi	Sadık Efendi	Sadık Efendi	Sadık Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Salim Efendi	Salim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	---
4.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Mustafa Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Bekir Ağa	Bekir Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	---

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317veH.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-15: 44. Alayın 1. Muğla (Menteşe) Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Muğla (Menteşe) Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Kaymakam	Receb Bey	---	münhal	Selim Bey
Binbaşı	Münhal	Ahmed Cemil Efendi	Ahmed Cemil Efendi	İshak Zihni Efendi
Kolağası	İbrahim Ata Efendi	İbrahim Ata Efendi	İbrahim Ata Efendi	Osman Nuri Efendi
Tabur Kâtibi	Abddullah Lütfü Efendi	Abddullah Lütfü Efendi	Abdullah Lütfü Efendi	Mehmed Necip Efendi
Tüfekçi	Yahya Hayati Efendi	Yahya Hayati Efendi	Yahya Hayati Efendi	Yahya Hayati Efendi
Depo Memuru	Halil Efendi	Halil Efendi	Muhlis Efendi	Ahmed Nedim Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Kamil Efendi	Kamil Efendi	Kamil Efendi	Esat Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	münhal	münhal	Cemal Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşı	Raşit Efendi	Raşit Efendi	Raşit Efendi	Raşit Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Münhal
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mustafa Galip İsmail Efendi	Galip İsmail Efendi	Galip İsmail Efendi	Nuri Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	münhal	münhal	Burhaneddin Efendi	Osman Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Halil Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Aziz Bey	Aziz Bey	Münhal	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Ziya Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	Eşref Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-16: 45. Alayın 2. Birunabad (Bornova) Redif Taburu (H.1311-H.1315)

Birunabad Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)	H.1315 (M.1897-1898)
Binbaşı	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hayri Bey	Hayri Bey	Hayri Bey
Kolağası	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mehmed Efendi
Tabur Kâtibi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
Tüfekçi	Münhal	münhal	Münhal	Münhal	Münhal
Depo Memuru	münhal	münhal	Münhal	Münhal	Münhal
1.Bölük Yüzbaşı	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Hafız Ali Efendi	Hafız Ali Efendi	Hafız Ali Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hamid Efendi	Hamid Efendi	Hamid Efendi	Hamid Efendi	Hamid Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
3.Bölük Yüzbaşları	Süleyman Fehmi Efendi	Süleyman Fehmi Efendi Hüseyin Ağa	Süleyman Fehmi Ağa Hüseyin Ağa	Süleyman Fehmi Ağa Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Ağa	Cemal Efendi	Cemal Efendi	Cemal Efendi	Cemal Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	İbrahim Efendi	---	---	---	münhal
4.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Hacı Mustafa Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Bey
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313, H.1314 ve H.1315 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

Birunabad (Bornova) Redif Taburu	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)
Binbaşı	münhal	Raşid Ağa	münhal	İhsan Bey	İhsan Bey
Kolağası	Fahri Efendi	Fahri Efendi	Fahri Efendi	---	Sadık Efendi
Tabur Kâtibi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	---	---
Depo Memuru	münhal	Hamdi Bey	Hamdi Bey	Hacı Hamdi Efendi	Hacı Hamdi Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Safvet Efendi	İbrahim Vefa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	İsmail Efendi	---	İsmail Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Hacı Osman	Hacı Osman
2.Bölük Yüzbaşısı	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi	Ali Hâkî Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hamid Efendi	Hamid Efendi	Hamid Efendi	---	Hamid Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	münhal	Lütfü Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Faik Efendi	---	Ömer Faik Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Hacı Mustafa Ağa	Hacı Mustafa Ağa	Hacı Mustafa Ağa	Hamza Efendi	Hamza Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hamdi Bey	münhal	Osman Ferid Efendi	---	Ferid Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi	Rıza Efendi

Kaynak: Hicri 1316; H.1317; H.1319; H.1320 ve H.1321 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

Menemen Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Halid Efendi	Hüsnü Bey	Hüsnü Bey	Münhal
Kolağası	Vehib Efendi	Vehib Efendi	Hacı Vehib Efendi	Hacı Vehib Efendi
Tabur Kâtibi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
Tüfekçi	---	---	---	---
Depo Memuru	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşısı	Salih Ağa	Salih Ağa	Salih Ağa	Salih Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Mümin Efendi	Mümin Efendi	Mümin Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa
2.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Efendi Halil Ağa	Mehmed Efendi Halil Ağa	Mehmed Efendi Halil Ağa	Mehmed Efendi Halil Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Nureddin Ağa Bayram Ağa	Nureddin Ağa Bayram Ağa	Nureddin Ağa Bayram Ağa	Nureddin Ağa Bayram Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
4.Bölük Yüzbaşısı	Münhal Hüseyin Ağa	Münhal Hüseyin Ağa	Osman Efendi Hüseyin Ağa	Osman Efendi Hasan Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Yusuf Ağa	Yusuf Ağa	Yusuf Ağa	Yusuf Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-19: 45. Alayın 4. Menemen Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Menemen Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Yahya Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi
Kolağası	Hacı Vehib Efendi	Hacı Habib Efendi	Hacı Vehib Efendi	---
Tabur Kâtibi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Rıfat Efendi
Tüfekçi	---	---	---	---
Depo Memuru	---	---	Emin Emin Efendi	Emin Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Bayram Ağa	Bayram Ağa	münhal	Osman Nuri Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Münhal	---	Refik Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Emin Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Münhal	Münhal	Tevfik Bey	İsmail Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Nureddin Ağa	Nureddin Ağa	Nureddin Ağa	Nureddin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Adem Efendi	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	Mustafa Efendi	Mustafa Ağa
4.Bölük Yüzbaşısı	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Emin Efendi	Mehmed Emin Bey	münhal	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Refik Efendi	Refik Efendi	Refet Efendi	Refet Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-20: 45. Alayın 4. Menemen Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Menemen Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hüseyin Avni Efendi	Hüseyin Avni Efendi	Hüseyin Avni Efendi	Atıf Bey
Kolağası	---	---	Hüseyin Efendi	Hüseyin Hüsnü Bey
Tabur Kâtibi	Mehmed Rıfat Efendi	Mehmed Rıfat Efendi	Mehmed Rıfat Efendi	Süleyman Fehmi Efendi
Tüfekçi	---	---	---	---
Depo Memuru	Emin Efendi	Emin Efendi	Emin Efendi	Emin Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi	Refik Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mehmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Emin Efendi	Emin Efendi	Emin Efendi	Lütfü Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Osman Ağa	Hüsameddin Efendi	münhal	Tahir Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Süleyman Sırrı Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	İsmail Efendi	İsmail Efendi	münhal	Muhiddin Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Nureddin Ağa	Adem Efendi	münhal	İsmailZühtü Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mahmud Şükrü Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Efendi	Yusuf Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mehmed Şerif Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Refet Efendi	Refet Efendi	İhsan Efendi	Hasan Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-21: 47. Alayın 2. Kuşadası Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Kuşadası Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	münhal	münhal	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi
Kolağası	Arif Bey	Arif Bey	Arif Bey	Arif Bey
Tabur Kâtibi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	münhal	münhal	münhal	münhal
1.Bölük Yüzbaşı	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Arslan Ağa	Arslan Ağa	Arslan Ağa	Arslan Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	münhal	münhal	münhal	münhal
2.Bölük Yüzbaşıları	Ali Efendi Hüseyin Efendi	Ali Efendi Hüseyin Efendi	Ali Efendi Hüseyin Efendi	Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Edhem Remzi Efendi	Edhem Remzi Efendi	Edhem Remzi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	Ömer Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Musa Ağa	Musa Efendi	Musa Efendi	Musa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Kamil Efendi	Kamil Efendi	Kamil Efendi	Kamil Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-22: 47. Alayın 2. Kuşadası Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Kuşadası Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
Kolağası	Mehmed Arif Bey	Mehmed Arif Bey	Cafer Efendi	münhal
Tabur Kâtibi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	---	---	Osman Nuri Bey	Osman Nuri Bey
1.Bölük Yüzbaşısı	Hakkı İbrahim Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	Hacı Osman Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Arslan Ağa	Arslan Ağa	Arslan Ağa	Arslan Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	münhal	münhal	münhal	Mustafa Efendi
2.Bölük Yüzbaşıları	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Edhem Remzi Efendi	Edhem Remzi Efendi	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Musa Arif Efendi	Musa Arif Efendi	Musa Arif Efendi	Musa Arif Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Osman Nuri Bey	Osman Nuri Bey	Asım Efendi	Asım Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	münhal	münhal	Osman Efendi	Osman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	RefikEfendi	RefikEfendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-23: 47. Alayın 2. Kuşadası Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Kuşadası Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
Kolağası	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Mustafa Nuri Efendi
Tabur Kâtibi	---	---	---	Rauf Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	---	---
Depo Memuru	Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi	---	Ali Lütü Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Hacı Osman Efendi	Hacı Osman Efendi	Hacı Osman Efendi	Hacı Osman Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Arslan Ağa	Arslan Ağa	Arslan Ağa	Arslan Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Kazım Efendi	Kazım Efendi	Kazım Efendi	Şevket Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Efendi	Hasan Fehmi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Talat Efendi	Talat Efendi	Talat Efendi	Mehmed Münir Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Seyfeddin Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Musa Arif Efendi	Musa Arif Efendi	Musa Arif Efendi	Osman Suphi Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	Latif Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Refik Efendi	Refik Efendi	Refik Efendi	Mehmed Hamdi Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Hakkı Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Mehmed Rıfat Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ragıp Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-24: 47. Alayın 3. Tire Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Tire Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	Abdül Fettah Efendi
Kolağası	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
Tabur Kâtibi	Hacı Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi
Tüfekçi	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta
Depo Memuru	Hayreddin Efendi	münhal	münhal	münhal
1.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Vasıf Bey Mahmud Remzi Efendi	Hasan Vasıf Bey Mahmud Remzi Efendi	Hasan Vasıf Bey	Hasan Vasıf Bey
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Rıfat Efendi	Rıfat Efendi	Rıfat Efendi	Rıfat Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Mürteza Ağa	Mürteza Ağa	Mürteza Ağa	Mürteza Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Selim Ağa	Selim Ağa	Selim Ağa	Selim Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Salih Efendi Salih Ağa	Salih Efendi Salih Ağa	Salih Efendi	Salih Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mahmud Ağa	Mahmud Ağa	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Efendi Osman Ağa	Süleyman Efendi Osman Ağa	Süleyman Efendi Osman Ağa	Süleyman Efendi Osman Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-25: 47. Alayın 3. Tire Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Tire Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Abdül Fettah Efendi	Abdül Fettah Efendi	Abdül Fettah Efendi	Abdül Fettah Efendi
Kolağası	Mustafa Atıf Efendi	Mustafa Atıf Efendi	Mustafa Atıf Efendi	Mustafa Atıf Efendi
Tabur Kâtibi	münhal	Şaban Sıtkı Efendi	Şaban Sıtkı Efendi	Şaban Sıtkı Efendi
Tüfekçi	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta
Depo Memuru	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşısı	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	münhal
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	münhal
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-26: 47. Alayın 3. Tire Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Tire Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Abdül Fettah Efendi	Abdül Fettah Efendi	Abdül Fettah Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
Kolağası	Mehmed Nefi Efendi	Mehmed Nefi Efendi	Mehmed Nefi Efendi	Ömer Sami Efendi
Tabur Kâtibi	Şaban Sıtkı Efendi	Şaban Sıtkı Efendi	Şaban Sıtkı Efendi	Şaban Sıtkı Efendi
Tüfekçi	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta	Hüseyin Usta
Depo Memuru	Faik Efendi	Faik Efendi	Faik Efendi	Ahmed Kadri Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	İbrahim Ethem Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	İdris Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Talat Selim Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Mehmed Ragıp Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Suphi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Sıtkı Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Said Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Hasan Nazmi Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Hayri Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Ahmed Tevfik Efendi

Kaynak:Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-27: 47. Alayın 4. Ödemiş Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Ödemiş Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Hacı Yusuf Efendi	Hacı Yusuf Efendi	İhsan Bey	İsmail Hakkı Efendi
Kolağası	Raşid Efendi	Raşid Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Hacı İsmail Hakkı Efendi
Tabur Kâtibi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Muharrem Efendi
Tüfekçi	---	---	---	---
Depo Memuru Mülazım-ı sani	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşısı	---	Mehmed Hakkı Efendi	Mehmed Hakkı Efendi	Mehmed Hakkı Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	münhal
2.Bölük Yüzbaşısı	Kerim Ağa	Kerim Ağa	Kerim Ağa	Kerim Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mahmud Ağa	Mahmud Ağa	Mahmud Ağa	Mahmud Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Kerim Ağa	Kerim Ağa	Kerim Ağa	Hacı Kerim Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Efendi	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa
4.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hüseyin Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Bekir Ağa	Bekir Ağa	Bekir Ağa	Bekir Ağa

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-28: 47. Alayın 4. Ödemiş Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Ödemiş Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi
Kolağası	---	---	Tevfik Bey	Tevfik Bey
Tabur Kâtibi	Muharrem Vehbi Efendi	Muharrem Vehbi Efendi	Muharrem Efendi	Muharrem Efendi
Tüfekçi	Bekir Ağa	Bekir Ağa	---	Mustafa Efendi
Depo Memuru	---	---	Mustafa Efendi	Ömer Faik Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Hakkı Efendi	Mehmed Hakkı Efendi	Münhal	Halil Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa	Tahir Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Mehmed Tahir Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	---	---	Mehmed Tahir	Refet Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mahmud Ağa	Mahmud Ağa	Refet Efendi	Osman Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Ahmed Cemal Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Kerim Ağa	Kerim Ağa	Ahmed Cemal	İsmail Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İbrahim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Ağa	Halil Ağa	İbrahim Efendi	Ahmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	---	---	münhal	Ali Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Ali Efendi	Bekir Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	Bekir Ağa	

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-29: 47. Alayın 4. Ödemiş Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Ödemiş Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	İsmail Efendi	münhal	Tevfik Bey	Hasan Efendi
Kolağası	Tevfik Bey	Tevfik Bey	Recep Efendi	Hamdi Efendi
Tabur Kâtibi	Muharrem Efendi	Muharrem Efendi	Muharrem Efendi	Muharrem Efendi
Depo Memuru	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Hakkı Efendi	Cemal Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Ömer Faik Efendi	Ömer Faik Efendi	Ömer Faik Efendi	Abdullah Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Ağa	Halil Ağa	Kazım Efendi	Ahmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Ahmed Efendi	Mehmed Şükrü Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	---	---	Ethem Efendi	Mustafa Şevki Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Refet Efendi	Refet Efendi	Abdurrahman AsafEfendi	Abdurrahman Asaf Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Osman Efendi	Osman Efendi	Şükrü Efendi	Münhal
3.Bölük Yüzbaşı	Ahmed Cemal Efendi	Ahmed Cemal Efendi	Ahmed Cemal Efendi	Abdülhalim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	Münhal	Mukbil Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Kenan Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	---	---	Abdülbaki Efendi	Abdülbaki Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Bekir Ağa	Bekir Ağa	---	Lütfü Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-30: 46. Alayın 1. Kasaba (Turgutlu) Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Kasaba (Turgutlu) Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Kaymakam	Besim Bey	Besim Bey	Besim Bey	Münhal
Binbaşı	İdris Efendi	İdris Efendi	İdris Efendi	İdris Efendi
Kolağası	Ömer Kaşif Efendi	Mehmed Hulusi Ağa	Mehmed Hulusi Efendi	Mehmed Hulusi Efendi
Tabur Kâtibi	Ahmet Nuri Efendi	---	---	Agah Efendi
Tüfekçi	Mustafa Usta	Agah Ağa	Agah Efendi	Agah Efendi
Depo Memuru	Münhal	Ahmed Ağa	Ahmed Efendi	---
Depo Memuru Muavini	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Efendi Refet Efendi	Şerif Ağa Ahmed Ağa	Şerif Ağa Ahmed Ağa	Şerif Ağa Ahmed Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hasan Efendi	Mehmed Şaduman Efendi	Mehmed Şaduman Efendi	Mehmed Şaduman Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Abdullah Efendi Abdurrahman Ağa	Ali Rıza Efendi Mehmed Ağa	Ali Rıza Efendi Mehmed Ağa	Ali Rıza Efendi Mehmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Ağa	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Abdülkerim Efendi Mehmed Ağa	Münhal Münhal	Bekir Efendi	Bekir Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Şakir Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa
4.Bölük Yüzbaşısı	Abidin Ağa Abdül Ağa	Arif Ağa	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Aziz Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

Kasaba (Turgutlu) Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Kaymakam	Hayreddin Bey	Hayreddin Bey	münhal	Hamdi Bey
Binbaşı	Süleyman Bey	Süleyman Bey	Ssüleyman Bey	Süleyman Bey
Kolağası	Hacı Hulusi Efendi	münhal	Kerim Efendi	Kerim Efendi
Tabur Kâtibi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
Tüfekçi	Agah Usta	Agah Usta	Agah Usta	Agah Usta
Depo Memuru	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Refik Efendi
Depo Memuru Muavini	Başçavuş Ahmed Efendi	Başçavuş Ahmed Efendi	Başçavuş Ahmed Efendi	Başçavuş Ahmed Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Şerif Ağa	Şerif Efendi	Şerif Efendi	Şerif Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Şaduman Efendi	Şaduman Efendi	Şaduman Efendi	Şaduman Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	münhal
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa
4.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa Aziz Efendi	İbrahim Ağa Aziz Ağa	İbrahim Ağa Aziz Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Aziz Ağa	---	---	---

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-32: 46. Alayın 1. Kasaba (Turgutlu) Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Kasaba (Turgutlu) Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Kaymakam	Hamdi Bey	Hamdi Bey	Hamdi Bey	Ahmed Bey
Binbaşı	Süleyman Bey	Süleyman Bey	Süleyman Bey	Mahmud Efendi
Kolağası	Kerim Efendi	Kerim Efendi	Kerim Efendi	Mehmed Rüştü Bey
Tabur Kâtibi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Sadi Efendi
Tüfekçi	Agah Usta	Agah Usta	Agah Usta	Agah Usta
Depo Memuru	Asım Efendi	Asım Efendi	Asım Efendi	münhal
Depo Memuru Muavini	Başçavuş Ahmed Efendi	Başçavuş Ahmed Efendi	Başçavuş Ahmed Efendi	---
1.Bölük Yüzbaşısı	münhal	münhal	münhal	Mustafa Şefik Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	Kazım Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Şaduman Efendi	Şaduman Efendi	Şaduman Efendi	Kadri Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	münhal
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Halid Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Faik Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	münhal
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Şevket Efendi
4.Bölük Yüzbaşları	İbrahim Ağa Aziz Ağa	İbrahim Ağa Aziz Ağa	İbrahim Ağa Aziz Ağa	Ali Rıza Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mustafa Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	Mehmed Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-33: 46. Alayın 2. Akhisar Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Akhisar Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
Kolağası	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Efendi	Mustafa Ağa
Tabur Kâtibi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memurları	münhal	münhal	münhal	münhal
1.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Ağa	münhal	Hacı Şükrü Bey	Hacı Şükrü Bey
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Hayrullah Efendi Hüseyin Ağa	Ali Efendi Hüseyin Ağa	Ali Efendi Hüseyin Ağa	Ali Efendi Hüseyin Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Receb Ağa	Receb Ağa	Receb Ağa	Receb Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Nefi	Mehmed Nefi	Mehmed Nefi	Mehmed Nefi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Faik Efendi	Faik Efendi	Faik Efendi	Faik Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313 ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-34: 46. Alayın 2. Akhisar Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Akhisar Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Hüseyin Mazlum Efendi
Kolağası	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Salih Efendi	Salih Efendi
Tabur Kâtibi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
Tüfekçi	---	---	---	Kadir Efendi
Depo Memurları	---	---	Kadir Efendi Serçavuş Ahmed Nuri	---
1.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed NefiEfendi	Mehmed Nefi Efendi	Mehmed NefiEfendi	Mehmed Nefi Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Ali Efendi Hüseyin Ağa	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Efendi	Hasan Ağa	Hüseyin Efendi	Hüseyin Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	münhal	münhal	Mustafa Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Receb Ağa	Receb Ağa	Receb Ağa	Mahmud Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Nefi	Mehmed Nefi	Mehmed Nefi	Mehmed Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Faik Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Faik Efendi	Faik Efendi	Bahâ Bey	Bahâ Bey

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317 ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-35: 46. Alayın 2. Akhisar Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Akhisar Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hüseyin Mazlum Efendi	Hüseyin Mazlum Efendi	Hüseyin Mazlum Efendi	Hüseyin Mazlum Efendi
Kolağası	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Hasan Efendi
Tabur Kâtibi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
Depo Memuru	Kadir Efendi	Hüseyin Efendi	İzzet Efendi	Hikmet Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Nefi Efendi	Haydar Efendi	Salih Zeki Efendi	Salih Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Hüsnü Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Şevket Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Rıza Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Halid Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Seyid Efendi	Nuri Efendi	Kadri Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mehmed Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Abdullah Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Hulusi Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Hüseyin Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Faik Efendi	Faik Efendi	Faik Efendi	Mehmed Faik Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Bahâ Bey	Bahâ Bey	Şefik Efendi	Ahmed Mithat Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-36: 46. Alayın 3. Alaşehir Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Alaşehir Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Atıf Bey	Atıf Bey	Atıf Bey	Atıf Bey
Kolağası	Rasim Efendi	Rasim Efendi	Rasim Efendi	Hüsnü Efendi
Tabur Kâtibi	Hurşid Efendi	Hurşid Efendi	Hurşid Efendi	Hurşid Efendi
Tüfekçi	münhal	Münhal	Münhal	Münhal
Depo Memuru Mülazım-ı Sani	münhal	Münhal	Münhal	münhal
1.Bölük Yüzbaşısı	Halim Efendi İbrahim Ağa	Ali Efendi İbrahim Ağa	Ali Efendi İbrahim Ağa	Ali Efendi İbrahim Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Nuri Ağa	Mehmed Nuri Ağa	Mehmed Nuri Ağa	Mehmed Nuri Ağa
2.Bölük Yüzbaşısı	İlyas Ağa	Mehmed Efendi İlyas Ağa	Mehmed Efendi İlyas Ağa	Mehmed Efendi İlyas Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hıdır Efendi	Haydar Efendi	Haydar Efendi	Haydar Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Efendi	Hadan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Ağa	Mehmed Ali Ağa	Mehmed Ali Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	münhal	Şaban Efendi	Şaban Efendi	Şaban Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-37: 46. Alayın 3. Alaşehir Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Alaşehir Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Atıf Bey	münhal	Ahmed Hasib Bey	Ahmed Hasib Bey
Kolağası	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Ali Efendi
Tabur Kâtibi	Hurşid Efendi	Hurşid Efendi	Halil Hurşid Efendi	Hurşid Efendi
Tüfekçi	münhal	---	münhal	münhal
Depo Memuru Mülazım-ı Sani	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşısı	Ali Efendi İbrahim Ağa	Ali Efendi İbrahim Ağa	Ali Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Mehmed Nuri Ağa	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Nuri Ağa	Mehmed Nuri Ağa	Osman Efendi	Osman Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Efendi İlyas Ağa	Mehmed Efendi İlyas Ağa	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Haydar Efendi	Hafız Haydar Efendi	Hıdır Efendi	Haydar Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	İlyas Ağa	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Şakir Efendi	Şakir Efendi	Refik Efendi	Refik Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	Süreyya Efendi	Süreyya Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salmeleri.

EK-38: 46. Alayın 3. Alayşehir Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Alayşehir Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Ahmed Hasib Bey	Ahmed Hasib Bey	Ahmed Hasib Bey	Mustafa Efendi
Kolağası	Ali Efendi	Ali Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
Tabur Kâtibi	Hurşid Efendi	Hurşid Efendi	Hurşid Efendi	Nazif Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	---	---	---	Tevfik Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	---	---	---	Refet Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Faruk Efendi	Faruk Efendi	Faruk Efendi	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Ali Bey
2.Bölük Yüzbaşı	Salih Efendi	Salih Efendi	Haydar Efendi	Ali Haydar Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hayri Efendi	Hayri Efendi	Hayri Efendi	Bahaddin Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Kemal Efendi	Kemal Efendi	Kemal Efendi	Rauf Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Cevdet Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Refik Efendi	Refik Efendi	Refik Efendi	Canib Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	münhal	münhal	münhal	Hüseyin Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mazhar Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Süreyya Efendi	Süreyya Efendi	Süreyya Efendi	İhsan Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-39: 46. Alayın 4. Kula Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Kula Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Pertev Efendi	Pertev Efendi	Pertev Efendi	Pertev Efendi
Kolağası	Salim Efendi	Salim Efendi	Salim Efendi	Salim Efendi
Tabur Kâtibi	Yunus Efendi	Vehbi Efendi	Yunus Efendi	Vehbi Efendi
Tüfekçi	Raşid Usta	Raşid Usta	Raşid Usta	Raşid Usta
Depo Memuru	İsmail Ağa	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Hasan Ağa	Hasan Ağa	Hasan Ağa	Hasan Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Hacı Rıza Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	Azat Efendi	Azat Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	münhal
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Hüseyin Bey	Hüseyin Bey	Hüseyin Bey	Hüseyin Bey
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Münhal	münhal
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	münhal	Halil Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-40: 46. Alayın 4. Kula Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Kula Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Ahmed Pertev Efendi	Ahmed Pertev Efendi	Ahmed Pertev Efendi	Ahmed Pertev Efendi
Kolağası	Salim Efendi	münhal	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
Tabur Kâtibi	Vehbi Efendi	Vehbi Efendi	Vehbi Efendi	Vehbi Efendi
Tüfekçi	Raşid Usta	Raşid Usta	Raşid Usta	Raşit Usta
Depo Memuru	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşı	Hasan Ağa	Hasan Ağa	münhal	Tevfik Bey
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hacı Rıza Efendi	Hacı Rıza Efendi	Hacı Rıza Efendi	Hacı Rıza Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Azat Efendi	Azat Efendi	Azat Efendi	Azat Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Münhal	Münhal	Rıza Efendi	Rıza Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Münhal	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Ali Ağa	Ali Ağa	Osman Efendi	Osman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-41: 46. Alayın 4. Kula Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Kula Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Ahmed Pertev Efendi	Ahmed Pertev Efendi	Ahmed Pertev Efendi	Ahmed Pertev Efendi
Kolağası	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
Tabur Kâtibi	Vehbi Efendi	Vehbi Efendi	---	---
Tüfekçi	Raşit Usta	---	---	---
Depo Memuru	Ali Efendi	Ali Efendi	---	---
1.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Halil Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Eşref Efendi	Eşref Efendi	Kazım Efendi	Kazım Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Azat Efendi	Azat Efendi	Feyzullah Efendi	Ali Rıza Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Seyfeddin Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Rıza Efendi	---	Halit Efendi	Halit Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Nazmi Efendi	Nazmi Efendi	Nazmi Efendi	Himmet Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Münhal	Münhal
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Efendi	Halil Efendi	Münhal	Münhal
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Efendi	Halil Efendi	Reşâd Efendi	Reşâd Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-42: 44. Alayın 2. Milas Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Milas Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Halid Ağa	Halid Ağa	Halid Ağa	Halid Ağa
Kolağası	Mehmed Hüdayi Efendi	Mehmed Hüdayi Efendi	Mehmed Hüdayi Efendi	Mehmed Hüdayi Efendi
Tabur Kâtibi	Münhal	Münhal	Hacı Bahri Efendi	Hacı Bahri Efendi
Tüfekçi	Mehmed Usta	Mehmed Usta	Mehmed Usta	Mehmed Usta
Depo Memuru	Davud Efendi	Davud Efendi	Davud Efendi	Davud Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Mustafa Efendi Hasan Sabri Ağa	Mustafa Efendi Hasan Sabri Ağa	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	HimmetEfendi	Himmet Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ömer Ağa	Ömer Ağa	---	---
2.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Efendi Hayrullah Ağa	Hüsnü Efendi Hayrullah Ağa	Ethem Efendi Hayrullah Ağa	Ethem Efendi Hayrullah Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Ağa	Osman Ağa	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Salim Efendi	Mehmed Salim Efendi Nazif Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Nazif Ağa	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	İlyas Ağa	İlyas Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa
4.Bölük Yüzbaşısı	Mustafa Ağa Hüseyin Ağa	Mustafa Ağa Hüseyin Ağa	Mustafa Ağa Hüseyin Ağa	Mustafa Ağa Hasan Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-43: 44. Alayın 2. Milas Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Milas Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901/1902)
Binbaşı	Halid Ağa	Ali Cevri Efendi	Ali Cevri Efendi	Ali Cevri Efendi
Kolağası	Mehmed Hüdayi Efendi	Mehmed Hüdayi Efendi	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa
Tabur Kâtibi	Hacı Bahri Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi
Kâtip Muavini	Mehmed Usta	Mehmed Usta	Mehmed Usta	---
Tüfekçi	Davud Efendi	Davud Efendi	Davud Efendi	Mehmed Usta
Depo Memuru	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Rıza Efendi	Davut Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Himmet Efendi	Himmet Efendi	---	Rıza Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Salih Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	---	Hüsameddin Efendi	---	Ethem Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüsameddin Efendi	---	Hüsameddin Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Hüsameddin Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Şemseddin Efendi	Mehmed Şemseddin Efendi	---	Süleyman Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	---
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	---	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Mustafa Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Ağa	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sâni				Süleyman Ağa

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-44: 44. Alayın 2. Milas Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Milas Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Ali Cevri Efendi	Ali Cevri Efendi	Ali Cevri Efendi	Ali Cevri Efendi
Kolağası	Münhal	Münhal	Münhal	Cemal Efendi
Tabur Kâtibi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi
Kâtip Muavini	---	---	---	Ahmed Faik Efendi
Tüfekçi	Mehmed Usta	Mehmed Usta	Mehmed Usta	---
Depo Memuru	Davut Efendi	Davut Efendi	Davut Efendi	Ethem Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Abbas Efendi	Abbas Efendi	Abbas Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Saffet Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Hızır Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Ethem Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Abdullah Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	Faik Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Münhal	Münhal	Münhal	---
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mustafa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Hamdi Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	---
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	---
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	---	---	---	---

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-45: 44. Alayın 3.Marmaris Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Marmaris Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Ahmed Bey	Ahmed Bey	Ahmed Hasib Bey	Ahmed Hasib Bey
Kolağası	Rıfat Efendi	Rıfat Efendi	Rıfat Efendi	Rıfat Efendi
Tabur Kâtibi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Lütfü Efendi	Mustafa Lütfü Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	---	---	---	---
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	Münhal
Depo Memuru	münhal	münhal	münhal	münhal
1.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Halid Efendi	Mehmed Halid Efendi	Mehmed Rıza Efendi	Münhal
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Faik Efendi	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	İsmail Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Serçavuşu	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Mehmed Nuri Efendi	Hakkı Efendi
2.Bölük Serçavuşu	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Zeynel Ağa	Zeynel Ağa	Zeynel Efendi	Zeynel Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi
3.Bölük Serçavuşu	---	---	---	---
4.Bölük Yüzbaşı	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi	Hayrullah Zeki Efendi	Hayrullah Zeki Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	Bekir Efendi	münhal
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Cemal Efendi	Ahmed Cemal Efendi
4.Bölük Serçavuşu	---	---	---	---

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-46: 44. Alayın 3.Marmaris Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Marmaris Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901/1902)
Binbaşı	Ahmed Hasib Bey	Ahmed Hasib Bey	Salim Efendi	Selim Efendi
Kolağası	Mehmed Rıfat Efendi	Mehmed Rıfat Efendi	---	---
Tabur Kâtibi	Hafız Nazif Efendi	Mehmed Nazif Efendi	Mehmed Nazif Efendi	Mehmed Nazif Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	---	---	Mustafa Efendi	---
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	---	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşı	İslam Efendi	İslam Efendi	İslam Efendi	İslam Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Namık Efendi	Namık Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İsmail Efendi	İsmail Efendi	Eşref Efendi	Eşref Efendi
1.Bölük Serçavuşu	---	---	Ali Haydar Efendi	Ali Haydar Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Rasih Efendi	Mehmed Rasih Efendi	---	Münhal
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi
2.Bölük Serçavuşu	---	---	Hasan Hulki Efendi	Hasan Hulki Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Zeynel Efendi	Zeynel Efendi	Zeynel Efendi	Zeynel Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi	Hacı Mustafa Efendi
3.Bölük Serçavuşu	---	---	Salih Efendi	Salih Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	münhal	münhal
4.Bölük Serçavuşu	---	---	münhal	münhal

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-47: 44. Alayın 3.Marmaris Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Marmaris Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	münhal	münhal	münhal	Ebu el Mesud Zeki Efendi
Kolağası	münhal	Abdülhalim Efendi	Abdülhalim Efendi	Muharrem Efendi
Tabur Kâtibi	Mehmed Nazif Efendi	Mehmed Nazif Efendi	Mehmed Nazif Efendi	Ali Rıza Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	---	---	---	Ali Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	---
Depo Memuru	---	Serçavuş Musa Efendi	Serçavuş Musa Efendi	Halil Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	İslam Lütfü Efendi	İslam Lütfü Efendi	İslam Lütfü Efendi	Kazım Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	İshak Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	Fevzi Efendi
1.Bölük Serçavuşu	Ali Haydar Efendi	münhal	münhal	---
2.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	İbrahim Hakkı Efendi	münhal
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Hakkı Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi	---	Mehmed Efendi
2.Bölük Serçavuşu	Arif Efendi	Arif Efendi	Arif Efendi	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Vahid Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Ahmed Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	---
3.Bölük Serçavuşu	Salih Efendi	Salih Efendi	---	---
4.Bölük Yüzbaşısı	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi	Sabri Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Hüseyin Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hamit Efendi	Hamit Efendi	Hamit Efendi	Hamit Efendi
4.Bölük Serçavuşu	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Nasari Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-48: 44. Alayın 4. Tavas Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Tavas Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Münhal	Adem Vasfi Efendi	Adem Vasfi Efendi	Adem Vasfi Efendi
Kolağası	Bekir Ağa	Münhal	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
Tabur Kâtibi	Hasib Efendi	Halil Hilmi Efendi	Halil Hilmi Efendi	Halil Hilmi Efendi
Tüfekçi	Tevfik Usta	Tevfik Usta	---	---
Depo Memuru	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Ahmed Şükrü Efendi	Ahmed Şakir	Ahmed Şakir	Ahmed Şakir
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	İshak Efendi	İshak Efendi	İshak Efendi	İshak Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Osman Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Elmas Ağa Mustafa Ağa	Elmas Ağa	Elmas Ağa	Elmas Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	İbrahim Ağa	münhal	Hayreddin Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Rıfat Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Ağa İshak Efendi	Mehmed Ağa İslam Efendi	Mehmed Ağa İslam Efendi	Mehmed Ağa İslam Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Bekir Efendi	Hacı Bayezid Efendi	Hacı Bayezid Efendi	Hacı Bayezid Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Bekir Ağa	Bekir Ağa	Hacı Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-49: 44. Alayın 4. Tavas Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Tavas Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Adem Vasfi Efendi	Mahmud Bey	Mahmud Bey	Mahmud Efendi
Kolağası	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	münhal	---
Tabur Kâtibi	Halil Hilmi Efendi	Halil Hilmi Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
Tüfekçi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Şakir	Hayreddin Efendi	Hayreddin Efendi	Hayreddin Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Münhal	Şaban Efendi	münhal	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Elmas Ağa	Elmas Ağa	Elmas Efendi	Elmas Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hayreddin Efendi	münhal	münhal	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	münhal
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	---	münhal	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Bayezid Efendi	Bayezid Efendi	Bayezid Efendi	Hacı Bayezid Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	münhal	Nail Efendi	Ali Naili Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hacı Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Efendi	Münhal	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Ağa	münhal	İsmail Efendi	İsmail Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-50: 44. Alayın 4. Tavas Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Tavas Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Ahmed Kemal Efendi	Hasan Efendi
Tabur Kâtibi	Halil Efendi	Halil Efendi	Münhal	Bahri Efendi
Tüfekçi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Hayreddin Efendi	Hayreddin Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	---
2.Bölük Yüzbaşı	Elmas Ağa	Elmas Ağa	Elmas Ağa	Süleyman Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	---
3.Bölük Yüzbaşı	Münhal	Rıfat Efendi	Münhal	Rıfat Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hacı Bayezid Efendi	Hacı Bayezid Efendi	Hacı Bayezid Efendi	---
4.Bölük Yüzbaşı	Ali Naili Efendi	Ali Naili Efendi	Ali Naili Efendi	Salih Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	---

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-51: 43. Alayın 2. Sarayköy Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Sarayköy Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Hayri Bey	Hayri Bey	Hasan Hilmi Bey	Hasan Hilmi Bey
Kolağası	Münhal	Münhal	Galib Efendi	Galib Efendi
Tabur Kâtibi	Latif Efendi	Latif Efendi	Latif Efendi	Latif Efendi
Tüfekçi	Münhal	münhal	Münhal	münhal
Depo Memuru	Münhal	münhal	Münhal	münhal
1.Bölük Yüzbaşısı	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Nesib Efendi	Nesib Efendi	Nesib Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Elmas Ağa	Elmas Ağa	Elmas Ağa	Elmas Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Bekir Ağa	Bekir Ağa	Bekir Ağa	Bekir Ağa
4.Bölük Yüzbaşısı	Ömer Ağa	Ömer Ağa	Ömer Ağa	Ömer Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-52: 43. Alayın 2. Sarayköy Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Sarayköy Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Hasan Hilmi Bey	Hasan Hilmi Bey	Hasan Hilmi Bey	Hasan Hilmi Efendi
Kolağası	Galib Efendi	Galib Efendi	---	---
Tabur Kâtibi	Latif Efendi	Latif Efendi	Latif Efendi	Abdüllatif Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	Münhal
Depo Memuru	---	---	---	Salim Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Ağa	münhal	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Neşet Efendi	Nesib Efendi	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	Münhal
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Bekir Ağa	Bekir Ağa		---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	Yakub Efendi	Münhal
4.Bölük Yüzbaşı	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-53: 43. Alayın 2. Sarayköy Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Sarayköy Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hasan Hilmi Efendi	Hasan Hilmi Efendi	Hasan Hilmi Efendi	Binbaşı Vekili Kolağası Ali Galip Efendi
Tabur Kâtibi	Abdüllatif Efendi	Abdüllatif Efendi	Abdüllatif Efendi	Ahmed Şefik Efendi
Tüfekçi	Münhal	Münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	Salim Efendi	Ahmed Efendi	Süleyman Efendi	Hüsnü Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Hafız Halil Efendi	Ali Sırrı Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Hacı Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi	Ramiz Efendi	Sabri Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa	Süleyman Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Münir Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Münhal	İrfan Efendi	İrfan Efendi	Münir Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Salih Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Münhal	Fehmi Efendi	Fehmi Efendi	Cemal Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Arslan Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Fahredden Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-54: 43. Alayın 3. Honaz Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Honaz Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	münhal	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
Kolağası	İzzet Efendi	İzzet Efendi	İzzet Efendi	İzzet Efendi
Tabur Kâtibi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	münhal	münhal	münhal	Münhal
1.Bölük Yüzbaşısı	İbrahim Ağa	İsmail Ağa Salih Efendi	İsmail Ağa Salih Efendi	Salih Efendi İbrahim Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşısı	Hacı Ali Ağa Salih Efendi	Hacı Ali Ağa İbrahim Ağa	Hacı Ali Ağa İbrahim Ağa	Abdullah Efendi İsmail Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Efendi Abdullah Efendi	Ahmed Efendi Abdullah Efendi	Ahmed Efendi Abdullah Efendi	Ahmed Efendi Hacı Ali Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Salih Ağa	Salih Ağa	Salih Ağa	Salih Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
4.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Efendi Hacı Ahmed Efendi	Hasan Efendi Hacı Ahmed Efendi	Hasan Efendi Hacı Ahmed Efendi	Hasan Efendi Hacı Ahmed Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	İzzet Efendi	İzzet Efendi	Münhal	münhal
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-55: 43. Alayın 3. Honaz Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Honaz Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Mehmed Tevfik Efendi	Ömer Efendi	Hacı Hızır Efendi	Hacı Hızır Efendi
Kolağası	İzzet Efendi	İzzet	İzzet Efendi	---
Tabur Kâtibi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
Tüfekçi	---	---	---	Mehmed Lütfü Efendi
Depo Memuru	---	---	---	Salih Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	Mehmed Efendi	---	Durmuş Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Münhal	Durmuş Efendi	Durmuş Efendi	Münhal
2.Bölük Yüzbaşısı	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	---
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	---	Hasan Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	Hasan Efendi	Ahmed Alâeddin Bey
3.Bölük Yüzbaşları	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi Hıdır Efendi	---
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Salih Ağa	Salih Ağa	---	Haydar Bey
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	Haydar Efendi	---	Kerim Efendi
4.Bölük Yüzbaşları	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Kerim Efendi	---
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	Mustafa Efendi	---	Bekir Sıtkı Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	Sıdkı Efendi	---	

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-56: 43. Alayın 3. Honaz Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Honaz Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hacı Hızır Efendi	Hacı Hızır Efendi	Hacı Hızır Efendi	Hacı Hızır Efendi
Kolağası	---	---	---	Hacı Azat Efendi
Tabur Kâtibi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Mehmed Efendi
Depo Memuru	Mehmed Lütfü Efendi	Mehmed Lütfü Efendi	Mehmed Lütfü Efendi	Cevdet Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Kazım Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Fazıl Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Derviş Efendi	Danış Efendi	Danış Efendi	Hüseyin Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Münhal	Münhal	Münhal	Osman Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Nazif Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Münhal
3.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Alâeddin Bey	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hamdi Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Fuat Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Haydar Efendi	Haydar Efendi	Haydar Efendi	Talat Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Kerim Efendi	Kerim Efendi	Kerim Efendi	Kerim Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mustafa Hulusi Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Bekir Sıtkı Efendi	Bekir Sıtkı Efendi	Bekir Sıtkı Efendi	İhsan Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-57: 48. Alayın 1. Nazilli Redif Taburu(H.1311-H.1314)

Nazilli Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Kaymakam	Cemal Bey	Cemal Bey	Cemal Bey	Cemal Bey
Binbaşı	İhsan Efendi	İhsan Efendi	İhsan Efendi	İhsan Efendi
Kolağası	Mesrur Ağa	Mesrur Ağa	Mesrur Efendi	Mesrur Efendi
Tabur Kâtibi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi
Tüfekçi	İsmail Usta	İsmail Usta	İsmail Usta	İsmail Usta
Depo Memuru	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Ahmed Efendi Ahmed Efendi	Ahmed Efendi Ahmed Efendi	Ahmed Efendi Ahmed Ağa	Ahmed Efendi Ahmed Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa
2.Bölük Yüzbaşları	Ahmed Ağa Hüseyin Ağa	Ahmed Ağa Hüseyin Ağa	Ahmed Ağa Hüseyin Ağa	Ahmed Ağa Hüseyin Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa
3.Bölük Yüzbaşları	Ali Efendi Hüseyin Ağa	Ali Efendi Hüseyin Ağa	Ali Ağa Hüseyin Ağa	Ali Ağa Hüseyin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Şükrü Efendi	Mehmed Şükrü Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

Nazilli Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Kaymakam	---	Abdurrahman Efendi	Abdurrahman Bey	Abdurrahman Bey
Binbaşı	İhsan Efendi	İhsan Efendi	İhsan Bey	İhsan Efendi
Kolağası	Mesrur Efendi	Mesrur Efendi	Mesrur Bey	Münhal
Tabur Kâtibi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	---	---	---	Ali Efendi
Tüfekçi	İsmail Usta	İsmail Usta	İsmail Usta	İsmail Usta
Depo Memuru	---	---	---	Mehmed Efendi
Depo Memuru Muavini	---	---	---	Said Çavuş
1.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa
2.Bölük Yüzbaşısı	münhal	münhal	Hüseyin Ağa	Hilmi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	münhal	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	Mustafa Efendi	Hafız Mustafa Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	Numan Efendi	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Şükrü Efendi	Mehmed Şükrü Efendi	Mehmed Şükrü Efendi	Numan Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	münhal	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Nuri Efendi	Mehmed Efendi

EK-59: 48. Alayın 1. Nazilli Redif Taburu(H.1320-H.1326)

Nazilli Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Kaymakam	Abdurrahman Bey	Abdurrahman Bey	Abdüşşekûr Bey	Mesut Bey
Binbaşı	İhsan Efendi	İhsan Efendi	Halit Efendi	Halit Bey
Kolağası	Münhal	Münhal	Nuri Efendi	Nuri Bey
Tabur Kâtibi	Hafız Ahmed Efendi	Hafız Ahmed Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
Tabur Kâtibi Muavini	Ali Efendi	Ali Efendi	---	---
Tüfekçi	İsmail Usta	İsmail Usta	Hasan Usta	Hasan Usta
Tüfekçi Muavini	---	---	Ahmed Çavuş	---
Depo Memuru	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	---	Hasan Efendi
Depo Memuru Muavini	Said Çavuş	Said Çavuş	---	münhal
1.Bölük Yüzbaşı	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Mazhar Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Sadık Efendi	Ahmed Selahaddin Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	Mustafa Efendi	münhal
2.Bölük Yüzbaşı	Hilmi Efendi	Hilmi Efendi	Hasan Efendi	Hasan Sabri Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Saadeddin Efendi	Hasan Cevdet Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hafız Mustafa Efendi	Hafız Mustafa Efendi	---	Tahsin Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Ali Ağa	Ali Ağa	Hacı Refik Efendi	Mehmed Fuat Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Ahmed Efendi	Ahmed Cemal Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Numan Efendi	Numan Efendi	Kazım Efendi	Mustafa Ağa
4.Bölük Yüzbaşı	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi	Hacı Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	İbrahim Efendi	Rıfat Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	İbrahim Efendi	münhal

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-60: 48. Alayın 2. Karacasu Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Karacasu Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
Kolağası	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa
Tabur Kâtibi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	Mehmed Emin Efendi	Mehmed Emin Efendi	Mehmed Emin Efendi	Mehmed Emin Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Hacı Halil Efendi Hüseyin Ağa	Hacı Halil Efendi Hüseyin Ağa	Hacı Halil Efendi Hüseyin Ağa	Hacı Halil Efendi Hüseyin Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hasan Ağa	Hasan Ağa	Hasan Ağa	Hasan Ağa
2.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Ağa Akif Efendi	Ahmed Ağa Akif Efendi	Ahmed Ağa Akif Efendi	Ahmed Ağa Akif Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Şükrü Efendi	Şükrü Efendi	Şükrü Efendi	Şükrü Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	İsmail Ağa Latif Ağa	İsmail Ağa Latif Ağa	İsmail Efendi Latif Ağa	İsmail Efendi Latif Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi	Salih Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Arif Ağa Ali Ağa	Arif Ağa Ali Ağa	Arif Ağa Ali Ağa	Arif Ağa Ali Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Ethem Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-61: 48. Alayın 2. Karacasu Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Karacasu Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Tevfik Bey	Mehmed Said Efendi	Mehmed Said Efendi	Cemal Efendi
Kolağası	Kazım Bey	Kazım Bey	Kazım Bey	Kazım Efendi
Tabur Kâtibi	Hafız Abdi Efendi	Abdülnebi Efendi	Abdülnebi Efendi	Hafız Abdülnebi Efendi
Tüfekçi	Ethem Efendi	Nazif Usta	Nazif Usta	Nazif Usta
Depo Memuru	---	Emin Efendi	İbrahim Ethem Efendi	Ethem Efendi
1.Bölük Yüzbaşları	Hacı Halil Efendi	münhal	Asım Efendi	Mustafa Asım Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	münhal	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Osman Efendi	Osman Efendi	Münhal	Mehmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Mustafa Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	Hafız Mustafa Efendi	Münhal	---
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Münhal	Münhal	Münhal	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Salih Efendi	Ahmed Tevfik Efendi	Hacı Ahmed Efendi	Tahir Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Arif Ağa	Arif Ağa	Arif Ağa	Arif Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Münhal	Münhal	Münhal	---
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	Ethem Efendi	Mu'in Efendi	Emin Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-62: 48. Alayın 2. Karacasu Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Karacasu Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Cemal Efendi	Cemal Efendi	Hayrullah Efendi	Hayrullah Efendi
Kolağası	Kazım Efendi	Kazım Efendi	Halil Necati Efendi	Halil Necati Efendi
Tabur Kâtibi	Abdülgâni Efendi	Abdülgâni Efendi	---	Osman Efendi
Tüfekçi	Nazif Usta	Nazif Usta	Nazif Usta	Nazif Usta
Depo Memuru	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Sadık Efendi	Mustafa Eşref Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Asım Efendi	Mustafa Asım Efendi	Yahya Efendi	Yahya Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Mehmed Hüsnü Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	---	Mehmed Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Osman Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Hafız Mustafa Efendi	Hafız Mustafa Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ahmed Rahmi Efendi	Rahmi Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Halil Hulusi Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Tahir Efendi	Tahir Efendi	Ali Galip Efendi	Sadık Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Arif Ağa	Arif Ağa	Ahmed Cemil Efendi	Mehmed Hurşit Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Yahya Efendi	Yahya Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Emin Efendi	Emin Efendi	---	Haşim Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-63: 48. Alayın 3. Redif Taburu: Bozdoğan (H.1311-1312); Yenipazar (H.1313-H.1314)

(Bozdoğan Redif Taburu, H.1313senesinden itibaren Yenipazar Redif Taburu olarak devam etmiştir.)

Redif 48. Alayın 3. Taburu				
	Bozdoğan Redif Taburu		Yenipazar Redif Taburu	
	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi
Kolağası	Ali Sırrı Ağa	Ali Sırrı Ağa	Ali Sırrı Ağa	Ali Sırrı Ağa
Tabur Kâtibi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	münhal
Depo Memuru	Münhal	Münhal	Münhal	Münhal
1.Bölük Yüzbaşları	Ali Ağa Hasan Ağa	Ali Ağa Hasan Ağa	Ali Ağa Hasan Ağa	Ali Ağa Hasan Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşları	Halil Ağa Süleyman Ağa	Halil Ağa Süleyman Ağa	Halil Ağa Süleyman Ağa	Halil Ağa Süleyman Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Sabri Efendi	Hasan Sabri Efendi	Hasan Sabri Efendi	Hasan Sabri Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşları	Halil Efendi Mustafa Ağa	Halil Efendi Mustafa Ağa	Halil Efendi Mustafa Ağa	Halil Efendi Mustafa Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Abdülbaki Efendi	Abdülbaki Efendi	Abdülbaki Efendi	Abdülbaki Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-64: 48. Alayın 3. Yenipazar Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Yenipazar Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Hacı Mehmed Sabri Efendi	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi
Kolağası	Ali Sırrı Efendi	Ali Sırrı Efendi	münhal	---
Tabur Kâtibi	Hüsni Efendi	Hüsni Efendi	Hasan Enver Efendi	Enver Efendi
Tüfekçi	münhal	---	---	---
Depo Memuru	---	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Salim Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Asım Efendi	Ali Ağa Hasan Ağa	İsmail Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Münhal	Ali Ağa	münhal	---
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hayri Efendi	---	Mehmed Hayri Efendi	Mehmed Hayri Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Halil Ağa	Halil Ağa Süleyman Ağa	Halil Ağa	Halil Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Münhal	---
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Sadık Efendi	---	Kadri Efendi	Abdülkadir Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Sabri Efendi	Hasan Efendi	Münhal	---
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Ali Efendi	Ali Efendi	Mehmed Şevket Efendi	Mehmed Şevket Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Halil Efendi	Halil Efendi Mustafa Ağa	Ahmed Efendi	Hacı Ahmed Pertev Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Baki Efendi	Abdülbaki Efendi	münhal	---
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Salim Efendi	---	Salim Efendi	Mehmed Ali Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-65: 48. Alayın 3. Yenipazar Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Yenipazar Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hacı Mehmed Efendi	Hacı Mehmed Efendi	Kazım Bey	Ali Rıza Bey
Kolağası	---	---	---	Ahmed Bey
Tabur Kâtibi	Mehmed Enver Efendi	Mehmed Enver Efendi	Mehmed Enver Efendi	Hasan Enver Bey
Tüfekçi	---	---	---	---
Depo Memuru	Mehmed Salim Efendi	Mehmed Salim Efendi	Mehmed Salim Efendi	Hakkı Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	Münhal
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Hayri Efendi	Mehmed Hayri Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Halil Ağa	Halil Ağa	Said Efendi	Seyid Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	İsmail Efendi	Kazım Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Abdülkadir Efendi	Abdülkadir Efendi	---	Tevfik Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi	Beytullah Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Abdurrahim Efendi	Hacı Bayezid Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Şevket Efendi	Mehmed Şevket Efendi	Tevfik Efendi	Osman Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Hacı Ahmed Pertev Efendi	Hacı Ahmed Pertev Efendi	Hacı Ahmed Pertev Efendi	Hacı Ahmed Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Şerif Efendi	Şerif Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	---	Tevfik Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-66: 48. Alayın 4. Çine Redif Taburu (H.1311-H.1314)

Çine Redif Taburu	H.1311 (M.1893-1894)	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi
Kolağası	Hasan Efendi	Hüseyin Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
Tabur Kâtibi	Mehmed Nuri Efendi	Mehmed Nuri Efendi	---	---
Tüfekçi	münhal	münhal	---	---
Depo Memuru	münhal	münhal	---	---
1.Bölük Yüzbaşları	Mustafa Efendi Mustafa Ağa	Mustafa Efendi Mustafa Ağa	Mustafa Efendi Mustafa Ağa	Mustafa Efendi Mustafa Ağa
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	Ahmed Efendi	---	---
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşları	Feyzullah Efendi Habib Efendi	Feyzullah Efendi	Feyzullah Efendi	Feyzullah Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hafız Ali Efendi	Hafız Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	Ahmed Efendi	---	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Arif Ağa Feyzullah Efendi	Lütfü Ağa	Nazif Efendi	Nazif Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hasan Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	Ahmed Ragıp Efendi	---	---
4.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Efendi	Hacı Halil Efendi	Hacı Halil Efendi	Hacı Halil Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Ağa	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi

Kaynak: Hicri 1311; H.1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-67: 48. Alayın 4. Çine Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Çine Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi
Kolağası	Ali Galib Efendi	Galib Efendi	Galib Efendi	---
Tabur Kâtibi	münhal	Yusuf Tabur Katibi	Yusuf Tabur Katibi	Mehmed Ali Efendi
Tüfekçi	münhal	münhal	münhal	Ahmed Efendi
Depo Memuru	---	---	---	Mustafa Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Mustafa Nazmi Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	---
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Veli Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Hasan Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	münhal	Münhal	Münhal	---
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hafız Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Nuri Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Servet Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Nazif Ağa	Nazif Ağa	Nazif Ağa	---
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Hüseyin Ağa	Muhtar Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Ragıp Efendi	Ragıp Efendi	Ragıp Efendi	Halil Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	---
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hacı Halil Efendi	Hacı Halil Efendi	Hacı Halil Efendi	Cevat Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-68: 48. Alayın 4. Çine Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Çine Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hasan Tahsin Efendi	Galip Efendi	Galip Bey	Ali Galip Bey
Kolağası	---	---	Ali Galip Efendi	Hasan Tahsin Efendi
Tabur Kâtibi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Cemal Efendi
Depo Memuru	Ahmed Efendi	Emin Efendi	Haydar Efendi	Fevzi Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Nazmi Efendi	İbrahim Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Ali Efendi	Ali Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Veli Efendi	Veli Efendi	Nafiz Efendi	Şevket Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Beytullah Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Mansur Efendi	İsmail Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Nuri Efendi	Nuri Efendi	Süreyya Efendi	Haydar Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Servet Efendi	Servet Efendi	Servet Efendi	Münhal
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Mehmed Efendi	Hakkı Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Muhtar Efendi	Muhtar Efendi	Bahri Efendi	İbrahim Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Halil Efendi	Halil Efendi	Emin Efendi	Emin Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	Nafiz Efendi	Cemal Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Cevat Efendi	Cevat Efendi	Hasan Efendi	Kazım Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-69: 26. Alayın 2. Eşme Redif Taburu (H.1312-H.1314)

Eşme Redif Taburu	H.1312 (M.1894-1895)	H.1313 (M.1895-1896)	H.1314 (M.1896-1897)
Binbaşı	Münhal	Şemseddin Bey	Şemseddin Bey
Kolağası	Hacı Salih Bey	Hacı Salih Bey	Hacı Salih Bey
Tabur Kâtibi	Ahmed Besim Bey	Ahmed Besim Bey	Ahmed Besim Bey
Tüfekçi	---	---	---
Depo Memuru Mülazım-ı Sani	---	---	---
1.Bölük Yüzbaşı	Arif Efendi	Arif Efendi	Arif Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Şaban Ağa	Şaban Ağa	Şaban Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hamdi Efendi	Münhal	Adil Bey
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ahmed Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Ali Efendi	Şevki Efendi	Şevki Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	Hasan Efendi	Hasan Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	münhal	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Osman Ağa	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	Osman Ağa	Osman Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hüsameddin Efendi	Hüsameddin Efendi	Hüsameddin Efendi

Kaynak: Hicri 1312; H.1313ve H.1314 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-70: 26. Alayın 2. Eşme Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Eşme Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901/1902)
Binbaşı	Şemseddin Bey	Şemseddin Bey	Şemseddin Bey	Şemseddin Bey
Kolağası	Hacı Salih Bey	Hacı Salih Bey	Hacı Salih Bey	Hacı Salih Efendi
Tabur Kâtibi	Ahmed Besim Bey	Ahmed Besim Bey	Ahmed Besim Bey	Ahmed Besim Efendi
Tüfekçi	münhal	---	münhal	---
Depo Memuru Mülazım-ı Sani	---	---	---	Mehmed Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Ziya Efendi	Ziya Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Şaban Ağa	Şaban Ağa	Şaban Ağa	Şaban Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Adil Bey	Adil Bey	Said Efendi	Said Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Şevki Efendi	Şevki Efendi	Şevki Efendi	Şevki Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Said Efendi	Said Efendi	Said Efendi	Said Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hüsameddin Efendi	Hüsameddin Efendi	Hüsameddin Efendi	Kemaleddin Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-71: 26. Alayın 2. Eşme Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Eşme Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Şemseddin Bey	Şemseddin Bey	Şemseddin Bey	münhal
Kolağası	Hacı Salih Efendi	Hacı Salih Efendi	Hacı Salih Efendi	Arif Efendi
Tabur Kâtibi	Ahmed Besim Efendi	Ahmed Besim Efendi	Ahmed Besim Efendi	---
Depo Memuru	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	---
1.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Arif Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hüseyin Hüsnü Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ziya Efendi	Ziya Efendi	münhal	münhal
2.Bölük Yüzbaşı	Şaban Ağa	münhal	Kadri Efendi	Fettah Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Said Efendi	Said Efendi	Said Efendi	Said Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ziya Efendi	Münhal
3.Bölük Yüzbaşı	Şevki Efendi	Şevki Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Said Efendi	Said Efendi	Said Efendi	Ziya Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	münhal
4.Bölük Yüzbaşı	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Ağa	Osman Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Kemaleddin Efendi	Kemaleddin Efendi	Osman Efendi	münhal

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-72: 26. Alayın 3. Çal Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Çal Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Hamdi Bey	münhal	Mustafa Zihni Efendi	Mustafa Zihni Efendi
Kolağası	İsmail Fehmi Bey	İsmail Fehmi Bey	İsmail Fehmi Bey	Mehmed Necati Efendi
Tabur Kâtibi	Abdülkadir Efendi	Münhal	Münhal	İsmail Hakkı Efendi
Tüfekçi	Münhal	---	Hacı Ömer Usta	Hacı Ömer Usta
Depo Memuru	---	---	Veli Efendi	Veli Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mustafa ZekiEfendi	Mustafa ZekiEfendi	Mustafa ZekiEfendi	Mustafa Şükrü Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Halil Edib Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Fettah Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ali Efendi	Ali Efendi	münhal	Münhal
2.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	münhal
3.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Fuad Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Nuri Bey	münhal	Sami Efendi	Sami Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Şükrü Efendi	Münhal	İsmail Efendi	İsmail Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Aziz Efendi	Ahmed Muhtar Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-73: 26. Alayın 3. Çal Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Çal Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Mustafa Zihni Efendi	Kazım Efendi	Kazım Efendi	Hasib Efendi
Kolağası	Mehmed Necati Efendi	Mehmed Necati Efendi	Mehmed Necati Efendi	Mehmed Necati Efendi
Tabur Kâtibi	İsmail Hakkı Efendi	İsmail Hakkı Efendi	münhal	Ali Rıza Efendi
Tüfekçi	Hacı Ömer Usta	Hacı Ömer Usta	Hacı Ömer Usta	Hacı Ömer Usta
Depo Memuru	Veli Efendi	Veli Efendi	münhal	İsmail Müştak Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Şükrü Efendi	Mustafa Şükrü Efendi	Mustafa Şükrü Efendi	Hüseyin Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Fettah Efendi	Fettah Efendi	Fettah Efendi	Hacı Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Münhal	Münhal	Cemal Efendi	İsmail Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ali Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mehmed Ağa	Mustafa Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	münhal	münhal	münhal	münhal
3.Bölük Yüzbaşı	Fuad Efendi	Fuad Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa	Osman Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	münhal
4.Bölük Yüzbaşı	Sami Efendi	Sami Efendi	Münhal	Tevfik Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Muhtar Efendi	münhal	münhal	münhal

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-74: 22. Alayın 3.Bergama Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Bergama Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Alı Rıza Efendi	Alı Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
Kolağası	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi
Tabur Kâtibi	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Ethem Efendi	Bekir Efendi
Tüfekçi	---	Mustafa Usta	Mustafa Usta	Osman Efendi
Depo Memuru	---	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Hayreddin Efendi	Hayreddin Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi	Tevfik Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Nazif Efendi	Nazif Efendi	Nazif Efendi	Hikmet Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Efendi	Ahmed Ağa
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Ağa	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Şükrü Bey	Şükrü Bey	Şükrü Bey	Şükrü Bey
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Bey	Mehmed Bey	Mehmed Efendi	Cevad Bey
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Bey	Mehmed Bey	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Bey	Bekir Bey	Bekir Efendi	Bekir Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hakkı Bey	Hakkı Bey	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Selim Bey	Selim Bey	Selim Bey	İbrahim Ethem Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-75: 22. Alayın 3.Bergama Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Bergama Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Osman Nuri Efendi
Kolağası	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	Hacı Süleyman Ağa
Tabur Kâtibi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Sıdkı Efendi
Tüfekçi	Osman Efendi	Osman Efendi	Osman Efendi	---
Depo Memuru	Ali Rıza Efendi	Ali Rıza Efendi	Hilmi Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Münhal	Münhal	---	Ömer Efendi
2.Bölük Yüzbaşısı	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	İsmail Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Ahmed Ağa	Hikmet Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	---
3.Bölük Yüzbaşısı	Şükrü Bey	Şükrü Bey	Şükrü Bey	Osman Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	münhal	münhal	---	---
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Tevfik Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi	Bekir Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Salim Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	Muharrem Efendi

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-76: 22. Alayın 7. Soma Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Soma Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Kaymakam	Mehmed Şevki Bey	Mehmed Şevki Bey	Osman Nuri Bey	Osman Nuri Bey
Binbaşı	Mehmed Rasim Bey	Mehmed Rasim Bey	Mehmed Rasim Bey	Mehmed Rasim Bey
Kolağası	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi
Tabur Kâtibi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi
Tüfekçi	Münhal	Münhal	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	Raşid Efendi	Raşid Efendi	Raşid Efendi	Hacı Kamil Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	İsmail Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi	Halil Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Hafız Mehmed Hilmi Efendi	Hafız Mehmed Hilmi Efendi	Hafız Mehmed Hilmi Efendi	Hafız Mehmed Hilmi Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ziya Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Ahmed Nami Efendi	Ahmed Nami Efendi	Ahmed Nami Efendi	Ahmed Nami Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Emin Efendi	Emin Efendi	Lütfü Efendi	Lütfü Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Hasan Vasfi Efendi	Hasan Vasfi Efendi	İsmail Efendi	Hasan Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-77: 22. Alayın 7. Soma Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Soma Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Kaymakam	Osman Nuri Bey	Osman Nuri Bey	Osman Nuri Bey	Osman Nuri Bey
Binbaşı	İbrahim Ethem Efendi	İbrahim Ethem Efendi	Cavid Bey	Tahsin Efendi
Kolağası	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi	Mahmud Hamdi Efendi
Tabur Kâtibi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi	Hâfız Mehmed Mesud Efendi
Tüfekçi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi	Hüsnü Efendi
Depo Memuru	---	---	---	Abdurrahman Efendi
1.Bölük Yüzbaşısı	Hacı Kamil Efendi	Hacı Kamil Efendi	Hacı Kamil Efendi	Cemal Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	Hasan Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sânis	---	---	---	---
2.Bölük Yüzbaşısı	Hafız Mehmed Hilmi Efendi	Hafız Mehmed Hilmi Efendi	Hafız Mehmed Hilmi Efendi	Hafız Mehmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ziya Efendi	Ziya Efendi	Ziya Efendi	Ahmed Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sânis	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi
3.Bölük Yüzbaşısı	Ahmed Nami Efendi	Ahmed Nami Efendi	Ahmed Nami Efendi	Tevfik Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Lütfü Efendi	Lütfü Efendi	Lütfü Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sânis	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Sabri Efendi
4.Bölük Yüzbaşısı	Hasan Efendi	Hasan Efendi	Tahsin Efendi	Hamdi Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Süleyman Efendi	Münhal
4.Bölük Mülazım-ı Sânis	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Sadık Ağa

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayımlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-78: 24. Alayın 2. Demirci Redif Taburu (H.1315-H.1319)

Demirci Redif Taburu	H.1315 (M.1897-1898)	H.1316 (M.1898-1899)	H.1317 (M.1899-1900)	H.1319 (M.1901\1902)
Binbaşı	Mehmed Bey	Mehmed Bey	Mehmed Bey	Münhal
Kolağası	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi
Tabur Kâtibi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi
Tüfekçi	Münhal	Münhal	Münhal	Münhal
Depo Memuru Mülazım-ı Sani	---	---	---	Ahmed Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Yusuf Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Efendi	Hakkı Bey
2.Bölük Yüzbaşı	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Münhal
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Münhal
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi	Ali Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Rıfat Ağa	Rıfat Ağa	Rıfat Ağa	Rıfat Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Azat Efendi
4.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa	Mustafa Ağa
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	---	---	---	---
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi	Hamdi Efendi

Kaynak: Hicri 1315; H.1316; H.1317ve H.1319 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-79: 24. Alayın 2. Demirci Redif Taburu (H.1320-H.1326)

Demirci Redif Taburu	H.1320 (M.1902\1903)	H.1321 (M.1903\1904)	H.1323 (M.1905\1906)	H.1326 (M.1906\1907)
Binbaşı	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi
Kolağası	İsmail Efendi	İsmail Efendi	İsmail Efendi	Şefik Bey
Tabur Kâtibi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	Ömer Efendi	---
Depo Memuru	Ahmed Davud Efendi	Ahmed Mukbil Bey	---	Nazmi Efendi
1.Bölük Yüzbaşı	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi	İbrahim Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi
1.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hakkı Bey	Hakkı Bey	Hakkı Bey	İbrahim Efendi
2.Bölük Yüzbaşı	Salih Efendi	Münhal	Şefik Efendi	Abdülcelil Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Evveli	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Tahsin Efendi	Şükrü Efendi
2.Bölük Mülazım-ı Sâni	Ali Efendi	Ali Efendi	---	Mustafa Efendi
3.Bölük Yüzbaşı	Rıfat Ağa	Rıfat Ağa	Rıfat Ağa	Rıfat Ağa
3.Bölük Mülazım-ı Evveli	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mahmud Efendi	Mustafa Efendi
3.Bölük Mülazım-ı Sâni	Hüseyin Efendi	Hüseyin Efendi	---	---
4.Bölük Yüzbaşı	Mustafa Ağa	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi
4.Bölük Mülazım-ı Evveli	Ferid Efendi	Ferid Efendi	Ferid Efendi	---
4.Bölük Mülazım-ı Sâni	İsmail Efendi	İsmail Efendi	---	---

Kaynak: Hicri 1320; H.1321; H.1323 ve H.1326 Yıllarında Yayınlanan Aydın Vilayet Salnameleri.

EK-80: Georg Wolz Koleksiyonundan *Balkan Savaşı'nda Osmanlı Redif Askerleri I* ³⁷⁸.

³⁷⁸<http://www.lostbulgaria.com/?p=534> (Erişim Tarihi: 22.04.2021)

EK-81: Georg Wolz Koleksiyonundan *Balkan Savaşı'nda Osmanlı Redif Askerleri II.*³⁷⁹

³⁷⁹<http://www.lostbulgaria.com/?p=4244> (Erişim Tarihi: 22.04.2021)

EK-82: Aydın 1. Jandarma Eğitim Komutanlığı Arazisinde Metruk Halde Bulunan Redif Deposu³⁸⁰

³⁸⁰ M. Mithat Özgen, *Sultan II. Abdülhamid Han Devri Osmanlı Redif Binaları*, Hamidiye Kitaplığı, İstanbul, 2016, s.126.

EK-83: Soma Askeri Deposu³⁸¹

³⁸¹M. Mithat Özgen, *Sultan II. Abdülhamid Han Devri Osmanlı Redif Binaları*, Hamidiye Kitaplığı, İstanbul, 2016, s.120.

EK-84: Eşme Askeri Deposu ve Daire Binası:“Saye-i ketibeperver-i hazret-i şehriyârilinde Eşme kazası merkezinde inşa edilen daire-i askeriye ve depo-yı hümayun...” (Fotoğrafta yer alan binalar, diğer redif depo binalarının mimari planları ile kıyaslandığında, fotoğrafın sol kısmında yer alan binanın depo binası olduğu anlaşılmaktadır.)³⁸²

Eşme Askeri Deposu

³⁸²M. Mithat Özgen, *Sultan II. Abdülhamid Han Devri Osmanlı Redif Binaları*, Hamidiye Kitaplığı, İstanbul, 2016, s.116.